

د جدي

غلامحسين ساعدي

چټویرن:

پرویز زارع شاهمرسی

دندیل

(اؤیکو توپلومو)

غلامحسین ساعدی

چئویرن:

پرویز زارع شاهمرسی

سایقین اوخوجو!

بو کتابا کاغیددا باسیلماق اوچون بوراخیش وئریلمه دی. اونا گۆره اینترنئده یاییلدی.
کتابی بگنمیش اولسانیز، کۆنوللو اولاراق ۱۰ مین تومن آشاغیداکی کارتا یوللایا بیلسیز.
۶۳۹۳-۴۶۱۰-۲۶۸۸-۳۶۹۰ بانک سینا. پرویز زارع

دندیل

یازان: غلامحسین ساعدی

چئویرن: پرویز زارع شاهمرسی

تبریز. ۱۴۰۰

۵	دندیل
۳۷	توختاناق
۵۱	اود
۶۸	من، کئچل، کیکاوس

دندیل

ھاوا ایشیقلا ناركَن مِمیلِی ایله پنچک میدانچادا اۇلان قفەننن قاباغینا گلدیلر بابانی آپارسینلار آلیزخانایا. * قۇجا کیشی گئجه قولونچ اۇلموشدو. اۇنلار بیر ھئییه کۆل باغلامیشدیلار قارنینا، سحر گلندە گۇردۆلر قۇجا حاللیجا بوللوجا دوروب یۇلا دۆشۆب، مانقالالارین اۇدونون قالانیندان بۇیۆک سماواری قاینادیپ. گۆندۆزلر شہردن قۇرخان مِمیلِی سئوینیپ دئدی: حالین یاخشیلاشیپ بابا؟ دا گئتمیریك شہرە؟

ھئرە اۆستۆنە چیخیپ سماوارا سوولوق چکن بابا دئدی: ایندیلیکدە دیریام. آنجاق بو یئیەسى اۇلمۆشۆ قارنیمدان آچمامیشمام ھلە. آجیب دیری قالسام، دۆزدۆ.

مِمیلِی دئدی: داریخما بابا. قۇرخوسان آچما. بیر اۇووج کۆل کی بیر زاد دگیر. قۇی قارنین اۆستە قالسین.

پنچک مِمیلِییه دئدی: ایندی نہ ایش گۆرک؟

مِمیلِی دئدی: اۇتوراق بیر چای ایچک.

بابا دئدی: ایندی دۆزەلر. بیر دیقە ایشی وار.

ممیلی ایله پنچک اۆتوردولار قفهنین ائشیک هئره سینده. هاوا سۇيوق ایدی. پنچک اللرین سۇخدو قولتوغونا، تیتره دی. حالی یئرینه گلدی. قیزیشدی. ممیلی سۇروشودو: گینه اۆشۆدۆن؟
پنچک دئدی: دۆن گئجه بیر نخود آز ووردوم ایندی اۇنون تیتره مه سی واریمدی.

ممیلی دئدی: نییه اۇزۆوه ظۆلم ائلیسن؟
پنچک دئدی: نه ظۆلمۆ؟ منه یئتیشسه دلیام مگه اۇزۆمۆ سازلامیام.
ممیلی دئدی: دوز دئیسن. بعضی واختلار بوجور قاباغا گلر.
میدانچانین یان یۆره سینه باخدیلار. هر یئر سسیز ایدی. قۇناغی اۇلان ائولرین قاپیلاری باغلی ایدی. آز قالمیشدی اوشاقلار اویانیب های-کۆی سالیسلار. پنچک اسنه یه رک بیردن دئدی: هۆی ممیلی، ممیلی اۇرانی؟
ممیلی دئدی: هارانی؟
پنچک دئدی: خانیمجانین ائوینه.
ممیلی خانیمجانین ائوینه باخیب دئدی: مبارک اۇلسون. زینالدى. یۇخ ها؟

پنچک دئدی: هن اۇزۆدۆ.
ممیلی دئدی: گۆتۆن بو چاغیندا اۇردا نه ایش گۆرۆر؟ اۇ کی ناھار آغزیناجان بی بی نین ائوینده یاتار.
پنچک دئدی: اۇز جانیم اۆچۆن بیر خبر اۇلوب.
ممیلی دئدی: نه خبر؟
پنچک دئدی: حتماً یاخشی بیر زاد اۇخلایب. گئدیپ بیر بۇیلانسین.
ایکیسیده اۆتوردولار آوالین* سۇن ائوی اۇلان خانیمجانین ائوینه باخماغا. دندیلی شهردن آییران قاریمین* بوتاییندا ییغجام ائو ایدی. نئچه اوروسو، بیر کیچیک قاش چاتی*، نئچه شیران*، یاس تۇی گۆنلرده بایراق

ایله علم اۇنا باغلانان بیر بایراق دیرگی. باشقا ائولر هامیسی خانیمجانین ائوینین آلتیندایدیلار. زیبیللرین آلقاق اوجا تپه‌لرین آراسیندا گۆنۆ گۆندن قالانیب، چۇخالان ائولر، چالاماز* بیر بیرینین قارنینا گیریدیلر. بوندان بئله خانیمجانین ائوی همیشه اۇ بیرسی ائولردن اوجایدی.

ممیلی پنچک ائله اۇچور آریق اوزون اۇنگه‌سی* ایله آتیشقالارین قاباغیندا یئریب، شیررانلاری سایان زینالا گۆز تیکمیشدیلر.

ممیلی دئدی: دئیسن نه اۇخلویوب؟

پنچک دئدی: نه بیلیم، بلکه یئنه خانیمجان چۇو سالیب بیر دۆز عمللی تیکه اۇخلویوب، آخی او بیر قانددیقدا* گتیرسه هر یئرده چۇو سالار بیر آجارین* تاپیب.

ممیلی دئدی: بولار دۆز. آنجاق زینالدا او قیریقلارداندی. حتماً هیس تۆز آنلایب گۆنۆن بو چاغیندا نئشه سین کۆرلاییب.

پنچک دئدی: گئدک گۆرک نه خبردی.

ممیلی دئدی: دۆز، زینالین اۇزۇ سۇندا آچیغا وورار. اۇرا باخ! خانیمجان دا گلدی ائشیگه.

پنچک ایله ممیلی قالخیب هئره‌نین اۇستۆنده دوردولار. اگیلمیش قاری قارا پالتار لچک ایله قارقا تکین پیلله‌لر اۇستۆنه گلیب، زینال ایله دانیشیردی.

پنچک دئدی: خانیمجان کی آلیزلییب، دئییرلر اؤلۆر. آلیزلیق ووروب اۆرگینه، آلت اۇستۆندن قان گئدیر.

ممیلی دئدی: نه بیلیم واللاه. آنجاق بو اۇلسۆن ایشلرینده بیر کلک وار. هئش وخت زینالینان خانیمجان جیک بۆکلری بئله بیر اۇلمازدی.

قاری یئنه گئتدی ایچهری. زینال نئچه قیرپیم* قاپی قاباغیندا دوردو، سۇنرا قاپینی یاریم آچیپ، باشین ایچهری سۇخوب چیخارتدی ائشیگه.

قاپىنى باغلايىب يىنەدە شىررانلارى سايىدى. سۇنرا گىربىتىن* قاپىسىن
آچىپ آتلىدى ائو قاباغىنداكى چوخورا. گۇزدن ايتىدى.
ممىلى دىدى: ايندى تاپىلار.

پىنجىك اۇتوروب دىدى: بىر جەلە قىراندى* دىمە ھا. ماحالدى دۆزۆن
دىسىن. ايندى گۇررسن.

ممىلى دە اۇتوروب دىدى: نىجە دى بابانى سالاق جانينا.
پىنجىگىن جوابىن گۇزلەمەدن بابانى سىسلەدى. كۆل ھىيەسىن دىگىشىن
بابا، ايكى قات گەلدى آتاشقانين قاباغىنا، دىدى: نە خبردى؟
پىنجىك سۇرۇشودۇ: بابا سىن بىلىسىن زىنال نىيە گەندىب خانىمجانىن ائوينە؟
بابا دىدى: گەندىب خانىمجانىن ائوينە؟
ممىلى دىدى: ھىن. اۇردىدى.

بابا فىكىرلىشىپ دىدى: اۇلمويا خانىمجانىن باشىنا بىر ايش گەلىپ؟
پىنجىك دىدى: يۇخ بابا، ارخىيىن اۇل. ايندىجە اۇنو گۇردۆم. حاللىجا
بوللوجا دورموشدو پىللەلرىن اۆستۆندە زىنالىنان دانيشىردى.
بابا دىدى: نە بىلىم. دىيىرلر گرگ گەدە مريضخانىيا عمل ائىليە. يۇخسا
گىرر.*

پىنجىك دىدى: گۇرۆم، ائىليە بىلەسن زىنالدان چكەسن گۇنۆن بو
واختى اۇردا نە ايشى واريدى؟
بابا دىدى: نە اۆچۆن؟
ممىلى دىدى: آخى اۇ منىن پىنجىگىنن ايشلەمز بلكە بىزە دۆزۆن
دىمىيە.

بابا دىدى: چۇخ ياخشى. اۇلسون.
يىنە قايتىدى كۆل ھىيەسىننىن باشىنا. ھاوا ايشىقلانمىشىدى. نىچە
بورقونون* سسى ساخۇدان* قالخدى. نىچە ايت ايلە اوشاق ائولردن

چىخىب گىتدىلر زىيىل تىپەلرئىنە سارى. بى-بى نىن قاپىسى آچىلدى. بىر قىچلى گۆدە بىر قۇجا كىشى قولتوق آغاچى ايله اۇزۇن ائشىگە چكىب، گىتدى يۇلا سارى. زىنال گلدى ميدانچايا. بۇيۇك ائىلى اللرىن تىز تىز تىرپەدىب، يىرىمكەدە تىلەسىردى.

پىنجك مىمىلىيە دىئى: چۇخ دىرى باشدى.
زىنال قفە قاباغىنا چاتاركن مىمىلى ايله پىنجكى گۇرۇب دىئى: سىز ايكىز گۇنۇن بو چاغىندا بوردا نە اىشىز وار؟

مىمىلى دىئى: بابا قولونچ اولموشدو، اىستىردىك آپاراق مرىضخانىيا آنچاق خىر اولدو. اىندى اۇتورموشدوق بىر چاى اىچك.

پىنجك باشىن آپاردى اىچەرى دىئى: بابا. بىر چاى دا زىنالا وئر.
زىنال گىتدى، اۇنلاردان يوخارى اۇتوردو. بابا قارىنىنا كۇل ھىيەسى باغلامىش ايكى قات گلىب دوردو اۇنلارىن قاباغىندا دىئى: سلام علكىم.
زىنال. نە يۇۋوز گۇنۇن بو چاغى؟

زىنال دىئى: گىتمىشىدىم خانىمجانىن ائوينە.
بابا دىئى: بىر شى اۇلوب اۇنا.
زىنال دىئى: يۇخ بابا. بىر زادى دگىلدى.
بابا دىئى: بس نىيە گىتمىشىدىن؟
زىنال دىئى: بىر چىلخا* تىكە گىتىرىب. اىستىردى خبرىن منە وئرسىن.

بابا دىئى: نە واخت گىتىرىب بىلمەمىشىك.
زىنال دىئى: گىئجە يارىسى قارىمدان گىتيرىلر اۋستە.
مىمىلى پىنجگە گۇز ووروب، زىنالا دىئى: سىن اۇنو گۇردۇن. نىچە ايلدى بو ايشەدەدى.

پىنجك دىئى: حتماً اۇ چالاغىزلارداندى عۇمرۇتون سۇنو دندىلىن پاينىنا

دۆشۈپ.

زىنال دئدى: بهو، نه دئىيسن. بىر قىزدى ائله بىل گىردەكان ايچى.
اينديهجن ال دگىلمه ييب.

پنجك دئدى: سن هاردان بىليسن؟

زىنال دئدى: اۋزۆم اۋنو گۆرمۈشم. بو گۆزلريمينن. دندىل دندىل
اۋلاندان بئله بىر تىكه نىن آياغى بورا چاتمىيب.

ممىلى دئدى: مگر نه قىلىقدادى؟

زىنال دئدى: اۋن بئش هندەوريندهدى. * آنجاق بئل بوخونو چۇخ
دۆلدور. بىر يىرىمى ياشيندا آرواد تكىن آغ، قاش گۆزۆ قارا، قىوريم
ساچلارينان. بىر شئى دئيرم بىر شئى ائشيديسن. اۋنا باخاندا باشين
سالىدى آشاغى. اوشاقلار تكىن. جوان جاهيل بگندى. گۆزل اوتانجاق.

ممىلى دئدى: كيم اۋنو گتيريب.

زىنال دئدى: ايوب. قىزين ددهسى ده اۋناندى.

ممىلى دئدى: ددهسى؟

زىنال دئدى: هن. بىر هوشسوز قۇجادى. هئش زاد بىلمير. دئيريس
قىزين گتيريبلر بورا اره وئرسينلر. هر نه ده يئير دۇيماق بىلمير. اۋز
«كشمت» يميز تكىن. آنجاق قىزدان هاراجان دئسم آز دئميشم. دىنسىز
ددهسى ياخشى اكيب.

پنجك دئدى: ياخشى.

زىنال دئدى: قىز يئتدى سگگيز كلاس درس اۋخوبوب. انگليس
دىلى ده باشاير. بىلميرم ايوب نئجه اۋنو قانديريب. جان وئير خارجه لى
مشتريلره. حيف كى خانيمجان چۇخ ديشسىزدى. ايستير ائله همان
بىرىنجى مشترينن مريضخانا خرچين چىخارتسين. ايوبونان بو شرطينن آل
وئر ائلييب طرف گرک قىز اۋلسون. تاپشيريپ بىر كۆرۈشلۆ* مشترى

تاپسین. فیتە سالیب، پول تۆكسۆن. منیم فیکیرمه قیز هر نه یه دئسن دگر. پنچک دئدی: من کی اینانمیرام.

زینال دئدی: ایستیسن اؤنو گۆرهسن؟

ممیلی ایله پنچک قالخدیلا. زینال دا قالخدی. بابا چای ایچته کنلرایله* گلدی ائشیگه دئدی: هارا؟ چای گتدیم.

ممیلی دئدی: گئدیریک خانیمجانین ائوینه. قئیدیریق.

پنچک، ممیلی ایله زینال کۆچه دن کئچدیلر. قیسسا دوواردان آتیلدیلا «نه وای» ین کالواسینا*. خیرات قویوسوندان دۆلانیب یئتیشدیلا خانیمجانین ائوینین قاباغینا. قاپی آچیق ایدی. اۆچۆده گیردیلا گیرته. گۆن تازا دۆغموشدو. بۆیۆک ساخلۆنو، دمیر یۆل دؤراغین*، بۆتۆن دندیلی آياغی آلتیندا ایشیقلاتمیشدی. کیشیلر ایگده آغاجینین قاباغیندا دایاندیلار. چيگینلرین قووزاییب تیترهین پنچک ممیلییه دئدی: بو قورومساقدان بیر نۆخود ایسته سم منه وئر؟

ممیلی دئدی: سۆزۆن ده دانیشما.

زینال گئتدی قاباغا. دالانین قاپیسین دؤگدۆ. باشلادی شیرانلاری سایماغا. آتیشقالارین دالیسین قیرمیزی اؤرته* توتمودولار. دامین ایچیندن قات قاریشیق سس ائشیدیلیدی. زینال یئنه قاپینی دؤگدۆ. خانیمجان قاپینی آچیب گلدی پیلله لرین باشینا. کچیک آغاج قوتو قۇلتوغوندایدی. اۆچ دانا دؤرد بئش یاشیندا اوشاق هنده ورینده ایدی. شولوق ائلیردیلر. قوتونو ایسته ییردیلر. زینال خانیمجانا دئدی: پنچگینن ممیلی گلیبلر اؤنو گۆرسۆنلر.

خانیمجان دئدی: اۆلماز. ایندی یاتیپ.

زینال دئدی: اۆلسون. بولار تکجه ایستیللر بیر باخیش گۆرسۆنلر نه قیلیقدی. اؤننن ایشلری یۆخدو آخی اینانمیلار.

خانىمجان دئدى: ئالەدە قۇيۇن بو ايت تۇخوملارین باشىمدان آچىم.
 اۇتوردو يئرە. اوشاقلار اۇنو قومارادىلار. خانىمجان قوتونون ايچىندن
 نئچە تىكە سۆمۆك چىخاردىب، آغىز سو ايله ايسلادىب قوتونون
 بوجاغىنداكى دوزا سۆرتۆب هر بيرين وئردى اوشاقلارین بيرينه. اوشاقلار
 اولايا اولايا قاچدىلار كۆچەيه. خانىمجان آيرى سۆمۆگۆ گۆتۆرۆب،
 ايسلادىب، دوزلادىب وئردى زىنالا. دئدى: بونودا وئر تامارانين ددەسىنه.
 اۇرۆ ايسىتییىب، نه ايش گۇرۆم.
 پنچك دئدى: آدى تامارادى؟
 خانىمجان دئدى: هن.

زىنال، پنچك ايله ممىلييه ايملهدى.* اۆچۆدە قاباغا گئىدىلر.
 خانىمجان قاپىنى آچىب، ايچەرى گىردى. اۇنلاردا گىردىلر. دالانىن
 ايچىندە بير كىچىك پالاز اۆستۆندە ياشاق* بير قىز ياتمىشىدى. سحر
 گۆنشى كىچىك باجادان باش دۇشۆنە يايىلمىشىدى. قارا بير شى ایلان
 تكىن آياقلارينا دۇلاشمىشىدى. دالانىن بوجاغىندا اۆتوران آرىق بير قۇجا
 كىشى دوروب گلدى. سۆمۆگۆ زىنالىن اليندن آلىب گۆله قايىتىدى. اۇز
 قاباقكى يئرینده اۇتوردو.

پنچك، ممىلى ايله زىنال قفەنین قاباغىندا تۇپالاش* اۇتوروب
 دانىشىردىلار. اوشاقلار قىشقىرىقلا تۆكۆلدۆلر ميدانىن ايچينه. يىكى سرباز
 كىشماتى ساخلۇنون دالىندان چكە چكە گتيريب، زيبىللىرىن كۆمەسىنين
 اۆستۆندن تۇلازدىلار دندىلىن ايچينه. اوشاقلار اۇنو قۇمارالايب ايتەلەدىلر

بابانین قفەسینە ساری. پنچک، ممیلی ایله زینال قایدید اۇنا باخدیدلار. کشمتا همیشه کی تکین آغیرلاشمیشدی. اۇزۇنە چۇخلو باسدیریم* قوتوسو، واکس قوتوسو، سیگار قوتوسو، مکه ساپی آسلامیشدی. پنچک دئدی: گینه بو جاناوار تاپیلدی.

ممیلی ددی: اۇلسون. اۆرگیمیز اۇنا گۆره داریخمیشدی. پنچک دئدی: آخی شولوق ائلیر. نئچه واخت ایدی شریندن دینج ایدیک.

زینال دئدی: بۇشلا گئتسین. دانیشیریق. پنچک قالخدی. بۇرکۆن گۆتۆرۆب دئدی: های اوشاقلار! آپارین ننه وایا، اۇننان اۆینویون.

بۇرکۆ ایله ننه وایی گۆستردی. اوشاقلار کشمتا توتوب میداندا ییغیشان چۇخ آدامین آراسیندان چکدیلر کۆچهیه. زینال پنچگه دئدی: بولار نه ایستیلر؟

بوتون دندیللیر تۆکۆلدۆلر ائشیگه. باشقالاریندان قاباقدا اۇلان قومرو دئدی: گلدیک گۆرک دۆزدۆ خانیمجان بیر عمللی تیکه گتیریپ؟

دندیللیر یاخینلاشیپ پنچک ایله ممیلی ایله زینالین یۆره سینده تۆپلاندیلار. هامیدان دالیدا قولتوق آغاجینا دایانمیش بی دئدی: عمللی تیکه دندیلده نه ایش گۆرۆر؟ گئدر بیر یئره کی خئیلک پول تاپار. بورانین آروادبازلاری قورومساقدان دا پیسیدیلر. ایستیلر نسیه آل وئر ائله سینلر.

قومرو دئدی: حتماً گینه ده بیر سیزاقلی* چالاغیز تاپیب قیرین وئیر.

زینال دئدی: یئکه پۇخ یئمیین.

قومرونون قاپی آچانی احمد دئدی: سن هاردان بیلیسن، اۇنو گۆرۆبسن مگه؟

دندیللیر گۆلدۆلر. زینال دئدی: سیزین یانیزداکی ایسته میر یاتسین. هر

نەدى اۋزۈنەدى.

قومرو دئدى: پس نىيە، نىيە بۇشونا چۇو ساليب؟

بى بى دئدى: خانىمجانين عادتيدى، مگە بيلميسن؟

زىنال دئدى: سنى داي گۇتۈۋۆن قاپاغين قۇي. پيس قاراچى. دئير

بس ھامى اۋزۈدۈلر. دنديلدە ھىچ، بۆتۈن شەيرين تۈزون تۇكسن تايين تاپا بيلمەسن.

عزيز خاتين جماعتين آراسيندان دئدى: اينديكى بير بئله گۇزۇۋۆ توتوب نىيە گىتميسن يانيندا ياتاسان.

زىنال دئدى: اۋستورما جينداخانىم. سەنە نە اصلاً؟

ممىلى دئدى: منىم پولوم اۋلسئيدى سفتەسەن من ائلردىم.

عزيز خاتين دئدى: ياخشى اۋلدو يۇخوندو.

قمرى دئدى: ھاي زىنال، من ايستىريم گىندم بو وئرنەنى گۇرم.

خانيمجان ھالى قۇلايدى ايستىر قاتارينان تەرانا گىتسين. ايندى كى گىتمىيب ھتماً بير خبرلر وار.

بى بى دئدى: مندە گلەرم قومرو. ايستىرم سەنە گۇرسەدم گينە بير

سوغانيندا چيگى وار. ائلە بو ھۇللۇكبازليغينان ھامىنين تۆكانين دنديلدە

تاختا ائلييب. ھەر نە ياخشى مشترى وار، يئتىشمەمىش خانىمجانين ائوين سۇروشور.

عزيز خاتين دئدى: سىزى يۇل وئرمەسەلر نىجە؟

قومرو دئدى: جيگيرين چىخاردارام. خيال ائلەميسن.

ممىلى دئدى: ايستىسن قوردوۋو ياتيرداسان؟

قورمو دئدى: سەنە نە دئيسسن قورومساق باشى. گليب گۇتۈۋۆ جيررام

ھا.

بى بى دئدى: ماشاءالله. مين ماشاءالله. خانىمجان نە ھاوارچى تاپيب،

آللاه اوغور وئرسین.

قفەنین پوتوشقاسیندان* باشین چیخاردان بابا دئدی: ھاوارچی نەدی.
پول اییی گلیر بابا، پول اییی؟

آروادلار دۇنۇب یۇللاندىلار. باشقالارى دا اۇنلارین دالیسیجا كۆچەیه
گیردیله. دووارین تۇكۇنتۇسۇندىن بیر بیر آتیلدىلار ننه وایین ایچینه. بابا
اگیلیب یاواش زینالا دئدی: سیزده گندین. جیندالار گندیب قان سالارلار.
زینال دئدی: داششاغیماجان.

بابا دئدی: ایلیشیمه، گندلر قیشقیریق ساللار گینه رئیس تاپیلار.
اۇندا...

ممیلی دئدی: دۆز دئییر زینال. رئیسە حوصلەمیز یۇخدو ھا.
زینال دئدی: من اۇتوز ایلدى بو ایشدهیم آنجاق بیر یۇل دا جیندالارین
ساواشماسینا قاریشمامیشام. منە نه .. اۇزلى بیریرینین الیندن گلرلر.
ممیلی دئدی: ائله بونا گۇرهدى بوراجان باشین بۇرکسۇز قالیب.
زینال دئدی: قورومساق بۇرکۇنۇن شیشمگی یۇخدو. سیز ھارانی
توتۇبسوز؟

ممیلی دئدی: سن فیکیرین ائله مه. ایشلر دۇزەلر. دۇز، بو ساخلو بو بیر
بئله آمريکالی سربازینان افسرین یاخشى چۇرك قابیدیر... ناشۇكۇرلۇك
ائله مه... ایی آنلاسلار دندیلده نه خبردی داھا ایش قورتولوب... داھا مجبور
دگیریک اۇزۇموزۇن بو گۇتۇشلىرىنه دیله دۇلاق.*

قات قاریشیق سس صدا كۆچەنین دیبىندن قالخدى. بابا قفەدن
چیخیب قولاق یاتیرتدی. آروادلار خانیمجانین قاباغیندا ییغیشیب قاپی
دۇگۇردۇلر. بابا تالواسا ایله دئدی: قاپینی آچماز. من بو آروادی تانیрам.
ایندی داعوا باشلانار.

ممیلی پنجهگه دئدی: گلیسن گندک؟

ایکسیدە قالخیدیلا، زیبیللرین اۆستۆنە دیرماشیب آتیلیدیلا ننه وایین اۆتایینا. اوشاقلاری گۆردۆلر ییغیشیب بیر اۆووج کۆهنه نی سو دۆلچاسیندا ایسلادیب سئوینجک باسیریدیلا کسماتین بۇغازینا. اۇدا خیرات قویوسونون قیراغیندا دینج اوزانیب، آغزین آچیق ساخلا میشدی.

۳

آخشام زینال ایله ممیلی ایله پنچک، قفه نین قاباغیندا ییغیشیدیلا. هئره نین اۆستۆنە، باغداش قوران* زینال دئدی: خانیمجان تاپشیریپ بوندان سۇرا باشی گۆتۆنە دگمه سه، یۆل وئرمیه جک. دئییب کی دۆز عمللی آدام آپاراق ائوینه.

ممیلی دئدی: نییه؟

زینال دئدی: نییه سی یۇخدو. قیزی گۆرمه دین مگه؟

پنچک دئدی: پس نجه مشتری آختاریر؟

زینال دئدی: پول تۆکن مشتری.

پنچک دئدی: مگه بوراجان اۇپۆش تۆکۆردۆلر؟

زینال دئدی: یۇخ. بۆللۆ پول دئییرم.

پنچک دئدی: پس خانمیجان تۇربا تیکیب. ها؟ آنجاق بیلمیر کی

هئش کیم گلمز دندیله اۇجور پول خرجه سین.

زینال دئدی: اۇزۆ دئییب. منه نه دخلی وار.

ممیلی دئدی: ائله ده ایستیر قیزی تورشو قۇیسون.

زینال دئدی: هئش دا بئله زاد یۇخدو. بیر آز هوشوموزو باشیمیزا

ییغساق بیر کۆرۆشلۆ مشتری تاپا بیله ریک.

پنجک دئدی: یانی نئجه؟

زینال دئدی: گرک گئدهسن آغایانا آروادبازلارین یا بو دندیگیز آمریکالیلارین باشینا.

پنجک دئدی: بیز قیزدان دئسک هئش کیم اینانماز.

ممیلی دئدی: دۆز دئیيسن. منن سنين سۆزۆنۆ هئش کیم اینانماز. قوالین سسی ننهوايدان قالخدی. سؤترا اوشاقلارین اوجادان گۆلۆب چيغيرما سسی.

پنجک دئدی: خانیمجانا دئ بئله دیرنمه سین. بیز مشترینی گتیرریک قیزی گۆرسۆن. گۆزۆن آلسین.

بی بی نین قاپیسی آچیلیب تازا یوخودان دوران اسدالله پاسوان گلدی ائشیگه. اۇنلاری گۆرجک، اسنه یه اسنه یه گلدی، اۇنلارا ساری. زینال دئدی: گینه تاپیلدی.

ممیلی دئدی: اؤتۆر.

اسدالله سلام وئردی. پنجک ایله ممیلی جوابین وئردیلر. اسدالله دئدی: های زینال ائشیتیمیشم خانیمجان بیر دۆز عملی تیکه قۇشوب، چۇخ تعریفین ائلیلر. ایستیرم گئدم اۇنو گۆررم.

زینال دئدی: ایندی دینچ اؤتۆر. قۇرخورام قیز سنی گۆرۆب باغری چارتلا سین. خانیمجان دئیرر اؤ اؤچ دانا شئیدن قۇرخور. ایتدن، پاسواندان، آیدان.

اسدالله گۆلۆب دئدی: ایتینن پاسوانینان آی اؤنا نه یاش اؤدون ساتیلار؟

زینال دئدی: آخی چۇخ اوشاق یاشدی. حقیدی قۇرخسون.

اسدالله دئدی: عجب دوره زمانه اولوب. نئچه یاشدان باشلیرلار؟ سن اؤله سن منیم اؤتوز یاشیم ایدی هله بیلیمیردیم نه این نه سیدی. آنجاق

بى بى دئىير اۋندان نە دئسەلر آز دئىيىلر. دۆز دئىير؟
 پنچك دئدى: نە بىلىم واللا. قارىلارین سۆزۋا ئلەدە اينانمالى اۋلماز.
 اسدالله دئدى: اۋنا مشترى تاپيىسىز؟
 ممىلى دئدى: بىر ايش قاباغا گليب. اىستىرىك گئدك يوخارىلارا،
 بىلمىرىك نئجە آندىراق اۋنلارا. قۇرخوروق اينانمىيالار بئله بىر خانىم دندىله
 گليب.
 اسدالله دئدى: ياخشى. بونون ايشى يۇخدو كى. عكسىن مشترىلره
 گۇرسەدىن.
 زىنال، پنچك، ممىلى بىر بىرلىرىنە باخدىلار: عكس ھاردايدى؟
 اسدالله دئدى: ايشى يۇخدو. بىر عكس سالان گتىرىن عكسىن
 سالىسىن.
 بابا چايدان دۇلو ايچتەكنلرله گلمىشدى ائشىگە. دئدى: بە بە! دندىلىن
 ايشى چۇخ چۇخالىب.
 اسدالله دئدى: شوخلوق ائلەمىرم. عكسىن سالىساز من سىزە دئىهرم
 كىمىن سۇراغىنا گئدىن.
 نەوايىن ايچىندىن قوال سسى قۇوزاندى. سۇنرادا اوشاقلارین گۇلۇش
 ايله جىغان ويغان سسلىرى. اسدالله دئدى: اۋلمويا كشمات گىنە تاپىلىب.
 ھامى قولاق آسدىلار. قۇجا كىشىنىن آغلاماق سسى نەوايدان
 گلردى. ممىلى دئدى: گۇمانىما تامارانىن ددەسىدى.

صباح سحر پنچک ایله ممیلی بیر عكس سالان ایله دندیله گیردیلر.
 عكس سالان آریق اوزون ایدی. عكاسلیق چاتماسین، بویوک قوتو آلدیرما*،
 قارا چادیرین بیریرینه بوروب بایراق تکین چیگینه آلمیشدیر. قفهنین
 قاباغیندا اوتوران زینال، قالخیب اوجا سسی ایله بابانی سسلهدی: هوی بابا،
 گتدیلر، گتدیلر!.

بابا گلدی پوتوشقانین قاباغینا، بئلین توتا توتا ائشیگه برلدى. دئدی:
 یالاننان بو اسداللهمین سؤزونه قولاق آسدیز. اؤزۆزۆ خرجه سالدیز.
 زینال دئدی: بو ایشلر بیر جور قوماردی. آتار باتاری آلاهیئاندى.
 پنچک ایله ممیلی قاباقدا، عكس سالان دالدا یئتیشدیلر قفهنین
 قاباغینا. عكس سالان تۆخ گۆزلۆك* تاخمیشدی. قارا کؤینک اگنینده،
 کۆهنه یاماقلی چوخا چیگنینده. یئریینده بۆتۆن بوخونو تیتیره ییردی. یۆک
 یاپی ییرغالانیردی.

بابا گۆلۆب دئدی: مبارک اؤلسون پنچک.
 پنچک عكس سالانا ایملهدی خوش گلیبسین.
 عكس سالان سایمادی. اؤزگه لرین دیلین آنلامایان آدام تکین قاباغا
 گلدی. زینال دئدی: هاردان اؤنو تاپدیز؟

پنچک دئدی: شهردارینین دالیندا دؤشر. ایشیندن چۆخ تعریف ائلیرلر.
 زینال دئدی: اوتورون بیر چای ایچین یۇرقونلۇغوز چیخسین.
 پنچک دئدی: دئییب گئچ اۆلۆب گۆن قالخسا، عكسی یاخشی
 چیخماز.

ممیلی دئدی: سۆز وئریب اؤندان گۆزل عكس سالسین. ایسته سک

زىنال دئدى: رنگلى عكسى نئىنيرىك. شكىلى دۆز چىخسا بىزى گۇرر.
پنجك دئدى: گئدك، اوشاقلار يىغىشىلار.

ننه وای دووارىنن اۆستۆندن اوشاقلارین باش قاشلاری گۇرسه نیردی.
ئىین یئین اۆسته گلیب چىغیر باغیرلا آتیلیردیلار دووارین بوتایینا.
چكىنمه* ایله قاباغا گلیردیلر.

ممیلی دئدى: پنجك بیر ایش گۇر. بو تۆكهمه لر* بىزى بۇشلاسىنلار.
پنجك گۇتۆرۆب قىشقیردى: هۇى ایتین بالالارى. دندیللرین
اوشاقلاری، گئدین گۇرۆم دى.

اوشاقلار قايیدیپ، قیها ووروب دوواردان دیرماشیپ آتیلدیلار دووارین
اوتایینا. ممیلی عكس سالان ایله پنجك یۆللاندىلار. اوشاقلار توشلانماماق
اۆچۆن بى بى نین ائوینن دالیسیندان كئچیب، یۇققوشو* سۇووشوب
یئتیشدیلر خانیم جانین ائوینن قاباغینا. پنجك داش ایله قاپینی دۇگدۆ.
قاپی آچان قاپی دالیندان سۇرشدو: کیمدی؟

ممیلی دئدى: قاپینی آچ. اۇنو گتیردیک.
قاپی آچان قاپینی آچدی. آریق بیر کیشی ایدی. قیوریق ویزیلداق
ساچلارایله. ایچته كن گۇتۆندن گۇزلۆگۆ واریدی. كۆهنه بوراوات* یاشیل
كۆینگه تاخمیشدی. آیاق یالین گلیمیشدی قاپی دالینا.
پنجك دئدى: گئت خانیمجانى خبر ائله.

قاپی آچان دئدى: خانیمجان كئفی یۇخدو. اۆرگیننن آلتینا ائششك
تورپو یاخیر.

ممیلی دئدى: قۇی یاخسین. سن گئت قیزی سسله. دى عكس سالان
گلیب گۇزلۆر اۇنو.

قاپی آچان هۆرۆت هۆرۆت پاسلانمیش قاش چاتیا بره لن عكس سالانا

باخیب دئدی: عكس سالان بودو؟

پنجك دئدی: هن اۇزۇدۇ.

قاپی آچان دئدی: هووی پنجك، اۇنا دی منیم عكسی ده سالیسن. ایستیرم گۇرم نه دوروشوقدویام.

پنجك دئدی: گئت جهنم اۇل. بو بئله یۇل گئتدیک عكس سالان گتدیک، سنین عكسیوی سالیسن. سنین عكسین مستراح قاپیسینا یاخشیدی.

عكس سالان آلدیرما ایله چاتماسینی چیگنیندن گۆتوردۇ. چاتمانی دۆز گیربتین اورتاسیندا آچیب، آیقلارین یئرہ برکیتدی. سۇنرا آلدیرما قوتوسون چاتمایا چاتیپ فیرلاتدی. قارا تۇربانى قوتونون قیراغینداکی دۆگمه لرہ باغلادی. گۇن چانتانی چیگنیندن گۇتۇرۇب قۇیدو ایگده آغاجینین آلتینا. سۇندادا پئنجهگین* چیخارتدی. پنجك، ممیلی ایله قاپی آچان هوپوقموش اۇنا باخدیلار. عكس سالان گۇزلۇگۇن چیخاردیب تئللرینه بیر ال چکدی. سۇنرا باشین سۇخدو قارا تۇربایا گتیردی ائشیکه دئدی: من حاضریم.

ممیلی دئدی: حاضرین؟

قاپی آچان دئدی: اللریز آغریماسین.

عكس سالان: یاخشی هاردادی؟

قاپی آچان تلہسیك قاچدی دالانا. آتیشقالارین بیرینین اۇرتہسین چکیلیب، شۇشہنین دالیندا تامارانین آتاسی تاپیلدی. یئکه تیکہنی دیشلہیب گۇلۇب سئوینیردی. عكس سالان دۇنۇب ساخلۇوا دندیلہ باخارکن دئدی: صفالی یئردی. هر یئر گۇرسہنیر.

خانمیجان دالانین قاپیسین آچیب، قاپی آچان ایله گلدی ائشیکه. همیشہ کیندن آوازیمیش* ایدی. ایکی قات یئرییردی. نئچه

اۋغورداقدان* بىر قاشلار يىن قىيىپ گۇرسەدەردى. بىر كەن آغرى چكىردى.
پىللەلەرنى يانىدا اۋتوروب پىنچكە دئدى: اۋنو گتدىز؟

پىنچك آلىمىسىز دئدى: ھى، سىسلە گلىسىن.

خانمىجان قىشقىردى: تامارا جان، تامارا جان!

تامارانىن سىسى اۋتاغىن ايچىندە سىسلەندى: نە دى مامان؟

خانمىجان قىشقىردى: گل خانىم. گل آى عكىسىنى گۇتۇرسۇنلار.

تامارا گۇلۇش ايله گلدى گىرىتە. قىرمىزى اتك، ياخشى آچىق آغ
يىلك گىمىشىدى. تىللەرنى اۋست اۋستە بوروب، ايرى گۇل اۋنلارنىن آراسىنا
تاخمىشىدى. چىلنگ گۇل اىندە ايدى. چىلپاق آياقلارنىن گۇسترن دىك
دابان باغلى باشماقلار گىمىشىدى. اۋل عكس سالان سۇنرا پىنچك ايله
مىمىلە باخىب، گۇلدۇ. عكس سالانا دئدى: نە جور دوروم؟

عكس سالان دئدى: ائلە اوجور دورموسان ياخشىدى.

تامارا دئدى: مامان دا گلىسىن، ايكى نفرلىك عكس سالاق.

يۇرە سرەلنىپ پىللەلەرنىن قىراغىن قارمادان خانمىجان دئدى: يۇخ
جانىم، منىم عكسىم نە ايشە گلر. اۋزۇن تەك سال.

قاپى آچان بىر چاتباغ* گتىرىپ قۇيدو آتاشقانين قاباغىندا ھىرەيە.
تامارا اۋتوردو اۋستۇندە. عكس سالان گىدىپ چاتباغىن يۇرىن دگىشىدى.
تامارا يىنە اۋتوردو. عكس سالان گلىپ آلدىرما دالىسىندا دوردو. بىردن
اگىلىپ، باشىن سۇخدو قارا تۇربانين ايچىنە. اىن قۇوزادى تامارا
ترىنمەسىن. تامارا بىردن اوجا گۇلۇش ايله قىشقىردى: بولار باخ! بولار
كىمىدىلەر دا؟

ھۆركۆك چاتباغىن اۋستۇندەن قالخدى. عكس سالان باشىن تۇربادان
چىخاردىپ دۇندۇ. خانمىجان، پىنچك، مىمىلى، قاپى آچاندا دۇندۇلار.
دندىللىرى گۇردۇلر جىندا پالتارلار قارىشىق اۋست باشلا دووارلارنى

اۆستۈندە كۆمەلىب خانىمجانين گىربىتىندە كئچن ايشلرە باخىردىلار.

۵

آخشام پنچك ايله ممىلى گئتىدىلر بىبىنن ائويندە اسداللىھىن سۇراغىنا. اسداللىھ مانقالىن يانىندا يىخىلىپ بىبىنن ائويندە كى قارى قۇجالارا گۆلمەلى سۇزلر دئىيركن پنچك ايله ممىلىنى گۇردۆ. دوروب اۇتوردو. دئدى: نە يۇۋوز بو يانلاردان؟ كاسىب كوسوبون سۇراغىنا گلىبسىز؟ پنچك دئدى: گلمىشىك سنى گۇرك.

اسداللىھ دئدى: نۇ اۇلوب؟

پنچك دئدى: عكس حاضىردى.

اسداللىھ سئوينچك يئربە يئر اۇلوب دئدى: گۇرۇم.

ممىلى قارا پاكاتى آچىپ، تامارانين عكسىن چىخاردىپ وئردى اسداللىن الينە. قارى قۇجالار سۆرۈندۆلر اسداللىھ سارى. اۇتاغىن دىيىندە اۇتوران بىبى دئدى: باخدىز وئرىن من دە باخىم.

اسداللىھ پنچك ايله ممىلىھە دئدى: بە بە، بە بە. عجب ماتاھدى. گۇرۇم دۇغردوان اۋز عكسىدى؟

ممىلى دئدى: يالانىم نە دى .. مگە عكس سالانى گۇرمەدىن؟

اسداللىھ بۇركۆن گۇتۇرۇپ، دىزىنە ووروب، يئنە قۇيدو باشىنا دئدى: آلاھ حقى بو خارجهلى خانىملاردان ياخشىدى. باخىن.

پنچك دئدى: اۋرۇن گۇرسن نە دئىيرسن؟ قاش گۇرۇ آدمى اۋلدۇرۇر.

اسداللىھ عكسى عزيز خاتىنا وئرنە دئدى: حىف اۇلسون بو قىزى گتىرىبلر دندىلە. بو اىستەسە مین دانا باش قولاقلى ار تاپا بىلر.

پنجک دئدى: ايستيسن بيزى چۇرك يئمكدن سالاسان؟
 اسدالله دئدى: من هاچان چۇرك كسدیم؟ تعريفين ائلیرم.
 پنجک دئدى: آلاھ سنه عۇمۇر وئرسین. ايندى منن ممیلی
 گلمیشیک بيزى آپارسان دندگین او آمریکالینین یانینا.
 اسدالله دئدى: منیم سۇزۆم یۇخدو آنجاق یادیزدا اۇلسون اۇ بیر
 آمریکالیدی. اۇزۆمۆزۆن کۆت بئینلریمیزینن چۇخ فرقى وار. بونودا دئییم
 کی گلمگینین خرجی وار ها.
 پنجک دئدى: سنن بو سۇزلیمیز یۇخدو. خانیمجان حتماً حق
 حسابیوی وئرم.

اسدالله دئدى: من اۇزۆمۆ دئمیرم. سۇزۆم اۇ طرفدهدی. اۇلارکی بیزیم
 تکین یۇلچو مۇلچو دگیللر. همیشه پول ایچینده اۆزۆللر. هر یئرە گئدللر
 قوم کیمی پول سۇوورالار، پول وئرلر. ایستللر خۇش اۇلسونلار. آنجاق بیر
 شئی ده وار. گرک گلنده بورا اونون دامارینا یاتان اۇلسون. خرجیندن ده
 هئچ اسیرگه مز. فیکیرین ائله، طرف بیر استواردی. آنجاق اۇچ
 رئیسیمیزجان گلیری وار. گئت ساخلۇودا ائو ائشیگین گۇر. آدام هویوخور.
 او یئکه مئکه لر قاباغیندا شاخ دوروللار. یاخشی. ایندی بئله بیر آدام ایستیر
 گل سین بورا. بیلین سۇرا نه قدر دندیلە گلر؟ هامیزین چۇرگیز یاغدادی
 آنجاق بئله اۇلماز. بو بئله پۇخ پۆسۆرۆنن... قارانلیق ایچینده گتیرمک اۇلار؟
 اۇلارین عادتلی یۇخدو. اۇز اۇلکه لرینده گئجه گۆندۆز بیردی. اصلاً
 گئجه لری گۆندۆزدن ایشیقدی. من شهرلرین عکسلرین گۇرمۆشۆم.
 تیکینتیلرین شۆشە لری، خیوانلار بۆلۆر تکین پارلايیر. بانک بانکین دییینده
 هامیسی دا پولدان دۆلو. اۇلارکی بیزیم کیمی یۇلچو مۇلچو دگیللر.
 هامیسی شخصی ماشینلاری وار. جیندالاری گۆنده دۇرد بئش ساعات
 بزکچیلرده اۇزلیرنه یئتیشلر. ایندی سیز ایستیسیز بئله آدامی دندیلە

گتیره سیز. یاخشی. هر نه اۇلسا بیزیم ده آبریمیز وار. گرک بو پۇخ پۆسۆرلری ییغیشدیراسیز، دۆز عمللی سلقه ساھمان ائلییه سیز. پۇخ اییی طرفی اۇلدۆرمه سین. نئچه دانا گولدان اۇردا بوردا قۇیاسیز اۆرگی آچیل سین. کۆچه نین آراسیندا کی لیغ آرخین اۇرته سیز طرف مجبور اۇلماسین آتیل سین ننه وایین ایچینه. اۇردان یئتیش سین خانیم جانین ائوینه. یئتدی سکگیز دانا یئلله مه* ایستیر طرف آیاغینین قاباغینی گۆرسۆن. بولار بیر شئی دگیر، دۆز لتمک اۇلار. بوندان سۇرا اۇلارین عادتلری وار خانیمینان اۇلندا شامدان چاخیردان یئییب ایچ سینلر. بئلهدی که خانیم جان گرک بیر دۆز عمللی شام ایله خارجه چاخیرین فیکیرنده اۇلسون.

ممیلی دئدی: گۆرۆم سرکار، مگه بو طرف نئچه وئیرر بو بئله اوماجاغی* وار؟

اسدالله دئدی: پولدان ارخیین اۇل. تکجه گرک هاراجان باشاری سیز احترام ائلییه سیز. اۇنا یاخشی یئتیشه سیز بیردن گۆردۆن ایشین آراسیندا بۇشلادی گئتدی. اۇندا چۆرتوموز پۆزولار.

ممیلی دئدی: نه جور احترام ائلییک؟

پنجک دئدی: اۇنا کی سفره دۇشۆرۆک. بو گۆز للیکده قیزیمیز وار داهی نه ایستیر؟

اۆل پنجک سۇنرا بی بی ایله عزیز خاتین گۆلدۆلر. اۇ بیرسی قاری قۇجالار دا گۆلدۆلر.

اسدالله دئدی: ظرافات ائله میرم پنجک، یادیندا اۇلسون! ایندی منیم قاباغیمدا گۆلدۆن عیبی یۇخدو. آنجاق اۇلماسین اۇنون قاباغیندا گۆله سیز، اۆزگه یه ده دئیین اۇزلریندن گۆزله سینلر.

ممیلی دئدی: گۆلسک نۇ اۇلار؟

اسدالله دئدی: نۇ اۇلار؟ اۇنون ایت اۆزۆ چیخسا بۆتۆن دندیلی اۇدا چکر.

ئالە بیل ھىچ خارجهلى تانيميسيز؟

پنجك دئدى: يا امام زمان! باخ ممىلى. دئيرم نئجهدى طرفين خيريندن كئچك؟

اسدالله دئدى: اؤزۆز بيلرسيز. من بركىميرم. آنجاق سيزه دئيم ھىچ كيم اونون جان بورا پول تۆكنمز. سيزلر بير گئجه اؤز ايشلريزدن گۆزلهيه بيلميسيز؟ عجب آدامسيز ھا؟

ممىلى دئدى: آى بابا، ايشين ھاراسينداسيز؟ بورا دئيرلر دنديل. ھامى آجديلار. بير تيكه چۆرك اسيريديلر قاريناماسينلار. جمدكلرين اؤرا بورا چكسينلر.

اسدالله دئدى: آى ياشاسين. ئالە سۆز او بير تيكه چۆركده دى گرک يئتيشسين آنجاق آنلاق دا ايستير آخى.

پنجك دئدى: چۆخ ياخشى اسدالله. دئديگين تكين طرف خرچينين آلتيندان چيخسا، گئت قوش، من خانيمجانينان زينالى راضى ساللام.

اسدالله دئدى: عجب ائششكسن پنجك. سن منيم سۆزۆمه اينانميسان؟ كيمين سۆزۆن ايستيسن ايناناسان؟

بى بى گۆلۆب دئدى: نه سۆزلر!

ھامى گۆلۆب سوسدولار. ائشيكدن بير اؤزگه نين سسى گلدى. بى بى اؤتاغين ديييندن دئدى: گۆرۆن او آشاغيدا نه خبردى؟

عزيز خاتين دوروب قاپيني آچدى. قۇجا بايقوشون سسى ننه وايدان گليردى. قارى قۇجالار قۇرخولو قالخديلار. بى بى ده قۇرخموش قولتوق آغاچى كۆمگينه قالخدى. يئشيگين* ايچيندن گۆزگۆ قرآن چيخارتدى. ھامى تۆكۆلدۆلر ميدانا، ياواش ياواش گئنديلر ننه وايا سارى. بابا باشين قفهنين پۆتوشقاسيندان چيخارديب، بى بى نين ائوينين قاباغيندا دوران پنجك، ممىلى ايله پاسوانا دئدى: گينه كى تاپيلدى.

باشین سۇخودو ایچەری. قاریلار آینا قرآنلا آغاجین یۇرەسیندە خیرات قویوسون باشیندا جۇوقالاندیلار. بايقوش آغاجین قۇل بوداغیندا گیزلنمیشدی. نئچە قیرییمدان بیر اوجادان گۆلۆب سۇنرا سیزلاییردی. عزیز خاتین دووارین سۇکۇگۆندن باشین چىخاردىب پنچک ایله ممیلینی چاغیردی. پنچک ایله ممیلی گئتدیله ننه وایین دووارینین آیاغینا. عزیز خاتین دئدی: گتدین ائولره خبر وئیرین چیراق یاندىرماسینلار.

ممیلی ایله پنچک دۇنۆب اسدالله دئدیله: ایندیجه قئیدیریق. اسدالله گتدیپ اۆتوردو قفەنین قاباغیندا. پنچک ایله ممیلی تلەسیک یۇللاندیلار. تئز تئر قاپیلاری دۇگۆب تاپشیریدیلار چیراق یاندىرماسینلار. قاریلار کاللاوادا آغاجین یۇرەسین توتوب، ایستەیردله آینا قرآنی بايقوشا گۆسترسینلر. بیردن بی بی قیشقیردی: باخین. هامی دۇنۆب باخیدیلار. بۇیۆک ایشیقلى بیر یئلەمه خانیمجانین ائوینین قاپی باشیندان آسلانمیشدی.

گۆن باتمامیشدی زینال، کلمات، تامارانین آتاسی، اوشاقلاری ییغیب آپاردی ننه وایین ایچینه. ممیلی، قاپی آچان ایله خانیمجان لیغ* قنۇوون* اۆستۆن توتوب کۆچەنی سیل سۆپۆر ائله دیله. بابا قفەنین هئره سینده اۆتوروب تئز تئر یئلەمه لری یاندىریردی. پنچک تومانی چیرمالاییب گۆله گۆله قاجیب، یئلەمه لری ایکی ایکی آپاریب کۆچە دۇنگە سینده قاپیلارین باشینا آسلایریردی.

بی بی ایله عزیز خاتین قاپی قاباغیندا اۆتوروب بیر بیر دندیلە گلن

قۇناقلارا دئيردىلر نه خبردى. خانىمجانين ائوى اۆتۆل - بۆتۆل * اۆلموشدو. اۆرتۆكلرى يىغىب هر يئر ايشىق ايدى. دووارين اۆستۆندە پىللەلرین يانيندا عطيرشاھ * گۆلدانلارى دۆزمۆشدۆلر. دالانين ايچيندە بير دۆرد بوجاق سرگه * اۆستۆندە اسدالله كلانتريدن گتيرديگى درگج * قۇيولموشدو. گيربتين اورتاسيندا باشقا سرگه واريدى. ايكي قونجال * ايله. اۆز اۆزه.

خانىمجان اۆتورموشدو قاپى آغزينا، كاسادا گىلاس دملەمەسى ايچيب، ساخلۇو ايله دندىلى تاماشا ائليردى. هر نچە دقيقه دن گئيدىرى كۆچەنين يوخارىسىنا كالوانين يانينداكى چوخوردا ايشەيىردى. قان ايله سۆدۆك ايبى اۆرگى بولانديرىدى.

تامارا بزينب، كىپرلىكلرى ياشيل ائديب، ايرى آغ گۆل بورولموش ساچلارينين آراسينا تاخمىشىدى. ديك دابان باغلى باشماقلارين گئيب، آسقىلى قيرمىزى كۆينگى اگنینه تاخمىشىدى. تله سىردى، يالاندان اۆتاكلاردا گزيب، درگجه چانار * قۇيوردو. گليب دوردو گۆزگۆ قاباغيندا اۆزۆنه باخىردى. دۇداقلارلا گۆزلىرىنين قىراغين سولوق * ايله سيليردى.

قاپى آچان باشماق گئيب، تاخما ياخاسين دگىشىب، پنچك ايله يئمك چاخير دۆزدۆگۆ اۆتاغى گۆدۆردۆ. بير ايتين هۆرۆش سسى گلندە تله سيك چىخيپ، ائشىگه قىشقيردى: كئچ ائله، كئچ ائله!

قاش قارالاركن گلدیلر كۆچەنين ايچينه. ييغىشىدىلار قاپيلار قاباغيندا، دووارلار قىراغيندا. ايشلىرى قورتولان پنچك ايله ممىلى ده بى بى نين ائوينين يانينداكى تپەدن قالخىب آشيدىلار اۆتاي. اوشاقلارين باشين كالوادا قاتان زىنال، چىخدى ائشىگه گئتسين بابانين سوراغينا. اۇدا ايشين قورتاريپ، اۆتوروب قلىان چكىردى. بى بى زىنالى گۆرجك قىشقيردى: هۇى زىنال، بو خارجه لى آرواد باز هاچان گلر؟

زىنال دئدى: سنه نه؟ سنين ديبيندە ياتمىياچاق كى.

بى بى دئدى: قەبە نەۋىن دىيىندە ياتاق.
اسدالە تەنن باشىندان گەلى مىدانچا. تەنن سىلىب زىنالا دئدى:
هەلە گەلىيىب؟

زىنال دئدى: يۇخ. پەنجەنن مەلى گەدىلەر يۇل باشىنا گەسىنەر.
اسدالە بىلەن بىلە مىدانا باخىب دئدى: بوبىلە جەمەت ھەردان
تاپىلدىلار؟

زىنال دئدى: ھەر گەنجە كى قۇناقلازدىلار. دوروبلار تاماشىيا.
اسدالە دئدى: نە جۇر ئىشەگە ئۇتۇر؟
زىنال دئدى: بىر قارىشار سەركەر. قۇي اۇلسون، نە ايشىن وار.
اسدالە ئۇتۇردۇ زىنالىن يانىدا. بابايا دئدى: قىلانى قۇي قىراغا دور بىر
دانا چاي وئەر.

بابا دئدى: بو گۇن آل وئەر يۇخدۇ.
اسدالە دئدى: يانى نەنە؟
بابا قىلانا بىر قوللاب ووروب*، دئدى: اىستىرم تاماشا ائلىيم.
اسدالە حىرەلى دئدى: عەب ئىشەكسەن بابا. بىر آدم گەلەر قارىنىن
آلتىن بۇشالتىن، سەن ايش گۇجۇو باغلىسان؟
بابا گۇلۇب دئدى: اىستىرم گۇرم نە جۇر گەلەر؟
اسدالە دئدى: ھامى تەكىن، ايكى آياغى اۇستە. آلاھ عۇمرۇن سۇنۇندا
سەنە عاغىل وئەرسەن.

آي قەلخەمىشىدى. سۇرۇ سۇرۇ آدم ھەر اۇچاقدان بوجاقدان يۇلدان،
زىبىل تەلەرىن اۇستۇندىن، كالاولارىن اچىندىن تاپىلدىلار. مىدانچانىن
يۇرەسى ھامىسى بورونلو بۇرك قۇيموش دىمەر يۇلو، يۇك داشىما
ايشەلەرىندىن دۇلموشدۇ. چۇخ آدم يەرە اۇتۇروب مىدانا گەرن ھەر تازا
گەلەن قەباغىندا قىشقىرىدىلار: اۇزۇدۇ.

سۇئرا گۆلۆردۆلر. بىر نئچە الدەچى* گلىب آداملار ياغلى كۆكە، بىسكویت، پىسى، آيران، ساققىز ساتىردىلار. آروادلار بىر بىرلەرنى اوجادان سىسلەيىپ خانىمجانى، كىشىلرى، آمريكالىلار سۇگۆردۆلر. قىرپىمدان قىرپىما جماعت چۇخاليردى. گلىب يئر آختارىب بىر بوجاق تاپىپ اۆتوروردولار. زىنال اسداللها دئدى: ھۇى اسدالله، بولار ھاردان بىلدىلر؟

اسدالله دئدى: من نە بىلىم؟ بو نەسى قحبەلر ھىمىشە ھر زادى بىلىلر. آلاھە حقى اۆتۆرسەلر دۆتيانى آلت اۆست ائللر. سۇخماقدان* دندىلەن ياخىنىنا گلەن ماشىنلار بىر بورقوسو ايلە ميدانچايا تۆكۈلەن تازا گلەلرەن ھاي باسارايى ھەر طرفدن ائشىدىليردى. اسدالله قالخىپ چىغىر- باغىر يامان- ياووز ايلە جماعتى يۇلون اۆرتاسىندان قىراغا ووردو. نئچە قىرپىم سۇئرا دندىلەن داملارنى آدامدان دۆلدو.

اسدالله دئدى: نئجەدى گئدىپ رئيسى خبر ائلىيم؟

زىنال دئدى: ايندى رئيسى ھاردان تاپاچاقاسان. تازا فايداسى نەدى؟

اسدالله دئدى: گۆزلەمك گرەك.

زىنال دئدى: گۆردۆن قىر قۇلايدى* تئز ترين اۆنو خبر ائلە.

اسدالله دئدى: قىر قۇلاي اۆلماز. بولار كى الى بۇش بىر ايش گۆرنمزلر. بىردن جماعتين ھاي كۆيۆ قۇوزانىب تئز كسىلدى. ھامى دوروب بىر بىرىنەن باش كۆرگىندە قالخىپ، بىر بىرىنەن ايتەلەيىردىلر. ميدانچانين اۆرتاسىنا برلدىلر. پىنچك ايلە ممىلى تاپىلىشىدىلار. بىر آمريكالى دا يۇغون اۆنگەسى ايلە سىندەلەيە سىندەلەيە اۆنلارەن آراسىندا گليردى. آز تۆكلۆ يئكە باشى واريدى. گۆزلرى نارين ايدى. چۇخلو ات بوينونو بۆرۈمۈشدۆ. آلا قارائلىقدا ياخشى گۆرسىمىردى. آچىق ياخا كۆينك گئىمىشىدى. قىسسايپىشىش تومان اگىنىدە ايدى. بىر ال ايلە تۆنۆك بىر سۆكت* چىگىنىنە آتەپ، او بىرىسى الين ائلە تۆولايىردى ائلە بىل ھاوايا يوموروق وورور. بىر

پاپىز دۇداغىنىن بوجاغىندايدى. ھىچ كىمى سايىمىردى. اسداللىھ اوجا سس
ايلە قىشقىردى: اۋزۇدۇ.

اوجا آتدىملارلا الى تۇپانچاسىندا اولاراق قاچدى كۆچە باشىنا،
آياقلارنى بركدن جۆتلەيىپ، چاس قۇوزادى*. آمريكالى استوار دوروب، اۋنا
باخىب گۆلدۇ. آچىق الينىن بارماغى ايلە اسداللىھىن بۇركۆن سالدى.
جماعت گۆلۇب، ھۇى باسدىلار. آمريكالى دۇنۇب اوزاغى گۆرنمەين بىر آدام
تكىن باشىن قاباغا آپارىپ ميدانى بىلدىن بىللە باخدى. ھامى سوسدولار.

مىمىلى قفە قاباغىندا كى يىللەمەنى گۆتۈرۈپ ال ايلە كۆچەنى
گۆستىرەرك، پنچك ايلە آمريكالى ايلە بىرلىكدە كۆچەيە گىردىلر. اۋنلارنى
دالىسىجا اسداللىھ ايلە زىنال، سۇندادا جماعت قارانلىقدان چىخىپ ياواش
ياواش كۆچەنى دۇلدوروردولار. خانىمجان قاپى قاباغىندا اۋتورموشدۇ.
كۆچەيە گىرن جماعتىن يۇگۆرمەسىن گۆرجك دوروب قاپى آچانى
سسەلەدى. قاپى آچان گلىب، باخىب دئدى: اۋنو گتىرىلر!

شىللاق آتاراق قاچدى گىربىتىن ايچىنە قىشقىردى: تامارا خانىم!
تامارا خانىم! گتىرىلر؟

تامارا اۋرۇبۇشلە* قاپى آغزىنا گلىب، اگىلىپ، كۆچەيە باخدى.
خانىمجان دئدى: بولار كىمدىلر؟ بو بىللە آدام نە يە گلىلر؟

خانىمجان دئدى: بىلىمىرم. بىلىمىرم. نە يە گلىلر.

تامارا دئدى: من قۇرخورام.

خانىمجان دئدى: نەدن قۇرخوسان؟ ھىش زاد اۋلماز.

ننچە اوشاغىن سسى دالىدان گلدى. سۇنرادا اوشاقلار ائو دالىنىن
اوچوق دووارىندان تاپىلىپ اۋل اۋزلىرىن سۇنرا دا كىشماتى سۇندا تامارانىن
دەدەسىن چكدىلر اۋستە. خانىمجان يىننە قاپى آغزىنا گلن قاپى آچانا
دئدى: قۇيما بولار باغا گلىسىنلر.

تامارا گئتدی ایچەری. قاپی آچان زۇپا* ایله كۆچەنین دیبینە یوگۇردۇ. كشمات ایله اوشاقلار آتیلدیلار دووارین اۇتایینا. تامارانین ددهسى ال آیاغین ییغیشیدیریپ، اللرین قۇوزاییب باشلادی آغلاماغا. قاپی آچان تامارانین ددهسىنە دئدى: قاباغا گلسن باشیوی سیندیررام. دور اۇردا تریشمە!

آداملارین آخینی ائله احتیاط ایله كۆچەنى قالخیردیلار. آمریکایی، پنچک، ممیلی، زینال، اسدالله قاباقلیق، جماعتین سیراسی دالیقدا. قنووون قیراغینا چاتارکن زینال پنچگین الین توتوب، سۇرۇشدو: پولون آلیبسيز؟ پنچک دئدى: هله کی بیر زاد وئرمییپ.

اسدالله زینالا دئدى: نه خبریندی؟ قۇرخوسان اکیلە؟ اۇ کی بیزیم تکین دگیر. اۇنون تمدنی وار، آمریکالیدی. منیم سنین تکین وحشی یۇلچو دگیر کی.

یاخینلاشارکن خانیمجان دوروب، ایچەری گئتدی. قاپی آچان قاپینین ایکی تایین آچدی. زینال دئدى: بیزده گئدک ایچەری.

اسدالله دئدى: من سن یۇخ. بیزی کی تانیمیر.. پنچک ایله ممیلی گئتسینلر.

زینال دئدى: پنچک ایله ممیلی ده گرک یۇخدو. قیز اۇزۇ طرفین دیلین بیلر.

قاپی قاباغینا چاتارکن آمریکالی دوروب دۇنوب پنچک ایله ممیلی باخیب گۇلدۇ. الین قۇیدو پنچگین چیگنینە ایستەدی ائوه گیرسین گۇزۇ دۇشدۇ جماعتین آخینینا. نئچه قیرپیم ایچقینتی* ایله باخیب سۇنرا نریلتی ایله یوگۇردۇ جماعته ساری. جماعت نئچه آتدیم دالی گئتدیلر. استوار برکدن گۇلەرک، ایکی دیزینه اۇتوروب تئز تئز دیزلرینه ووروب چیغیریردی. یوهوهوهو... یوهوهوهو!.

جماعت اۋزۇن قارانلىغا چكىب ھۇى باسدلار. آمريكالى ھويوقموش باخىب، گيردى ائوھ، داليسىجادا پنچك ايله ممىلى. زينال ايله اسدالله قاپى آغيزىندا قالدىلار. جماعت يئنه قارانلىقدان چىخىب ھۇى باسدلار. اسدالله تۇپانچاسين چكىب قاباغا گئدى. جماعتين قاباغيندا دوروب دئدى: نه دردیزدى؟ گئدين جهنم اولون. نه ايشيز وار؟

جماعت يئينه ھۇى باسدلار. بىرى قىشقىردى: ددهسين يانديرىق. آغين سۇكهريك. دريسين سۇيارىق.

جماعتين دۇشۇن دۆزلەين اسدالله دئدى: من اولانجان ھىچ پۇخ يئىنمەسىز. اۋزۇرسۇز. مملكتين حساب كتابى وار.

جماعت گۆلۆب ھۇى باسدلار. ھاميدان قاباق دوران گئن بۇرك قۇيان قيسسا بىر فەلە دئدى: دۆز دئير بولار اۋلانجان اۇنا ھىچ ايش گۇرنمەريك. اسدالله دئدى: دئيرم گئدين جهنم اولون. آتارام ھا.

آرىق بىر كيشى قىشقىردى: داششاغىمى دا يئىنمەسن.

جماعت گۆلۆب ياواش ياواش كۆچەنى بۇشالتدىلار. پنچك ايله ممىلى قاپى داليندا پوسمودولار. سرگە داليندا دوران بۇغاللار، كۆزلەمە تۇيوغا باخان آمريكاليا سارى دۇندۇلر. پنچك قاباغا گئدىب آتیشقانىن شۆشەسين ووردو. قاپى آچىلىب تامارا چىخدى. ممىلى آمريكالىنين قۇلوندان ووروب، تمارانى گۇستردى. الين گۇتۆنە قۇيان آمريكالى دئدى: ھلو .. ھلو..

گئدى تمارايا سارى. پنچك ايله ممىلى ايكيسيدە گىربىتن چىخدىلار ائشىگە، قاپى آچان قاپىنى باغلادى. پنچك ايله ممىلى كۆچەدە تمارانىن ددهسين گۇردۇلر. اۋتوروب آغلايىردى.

ممىلى دئدى: بو قۇجا كافتارا باخ.

پنچك اگىلىب قۇجانى قۇوزايىب ياواش قۇيدو كاللاوايا. ايكيسيدە يئندىلر ميدانا سارى. ميدان دىنچ اولموشدو. آنجاق داملارين اۋستۇ

تاماشاچیلاردان دۆلو ایدی. قفەسین آچان بابا، باشین آتیشقادان
چیخاردیب دئدی: ھۆی پنچک. نئجە اۆلدو، باشلامیییب؟

پنچک ایله ممیلی دینمەدی. کئچدی. قفەنین ایچینە. سماور یانیندا
اۆتوران اسدالله دئدی: نییە گلدیز؟

پنچک دئدی: خومارام. پیس دە خومارام.

اسدالله دئدی: دورون گئدک بی بی نین ائوینە.

پنچک دئدی: من ایتە چۆرک بۆر جلوبام. تیتیریم.

باشلادی تیتیرەمگە. اسدالله دئدی: بو گئجە .. بو گئجە پولسوز
وورابیلرسن. باشیندان دا آرتیقیدی. آخی سن داھی تانقاهین* وار،
پوللوسان.

ممیلی دئدی: آلاھ آغزیندان ائشیتسین.

پنچک، ممیلی، اسدالله قالخیب ائشیگە چیخجاق داملاردان جماعتین
گۆلۆش چانقاشما* سسی قووزاندی. اسدالله سۆرۆشدو: نە خبردی؟

بابانین قفەسی دالیندا اۆتوران زینال دئدی: چیراقلاری سۆندۆردۆلر.
ایشی باشلادی.

سئوینچک باشلادی کئچینمگە*.

دان آتمیشدی. پنچک، ممیلی، زینال ایله بابا اۆتورموشدولار قفەنین
قاباغینداکی ھۆرەدە. خانیمجانین ائو قاپیسی آچیلیب، آمریکالی اوجا
گۆلۆشلرلە چیخدی ائشیگە. خانیمجان ایله قاپی آچان دالیسیجا. کئفلیلیک
باشیندان قاچمیشدی. آغیر آتدیملارینین سسی نئجەسین چکدی ائشیگە.
ھامی تاماشایا دورموشدولار. آمریکالی فیشقا چالا چالا کۆچەنین دۆنگە

بوروغون كئچىپ گلدى ميدانچايا. ساخلۇتون بورقوسو اوجالدى. آمريكالى دوروب قولاق آسدى. پنچك ايله ممىلى قاباغا گئتىدلىر. آمريكالى دوروب بارماق ايله پنچگىن انگينه ووروب، گۆلدو.

ممىلى داليسىجا دوران خانىمجان ايله قاپى آچاندان سۇروشودو: حسابىن وئردى.

خانىمجان دئدى: يۇخ. اينديه جن بير شئى آغارتمىيب. ممىلى ووردو پنچگىن قۇلونا دئدى: ھۇى پنچك، طرف پول وئرمىيب. پنچك دۇنۇب، خانىمجان ايله قاپى آچانا باخدى. خانىمجان ايله قاپى آچان سالمىش قالمىش* دىزلىرىنه اگىلىب، اللرىن يانلارا آچىب، باشلارىن تريتدىلر.

پنچك ممىلىيه دئدى: قاچ اسداللىھى خبر ائله. ممىلى باشماقلارىن قۇيۇب يئىين قاجدى بىبىنن ائوينه سارى. قاپىنى ايتەلەيب گىردى ايچەرى. آمريكالى يئتىشدى بابانين قفەسىنين دالىنا، تومانين قىپىن(۲) چكدى آشاغى. فيشقا چالا چالا باشلادى ايشەمگە. ممىلى ايله اسدالله قاباقدا، بىبى دالارىجا تاپىلدىلار. ممىلى اسداللىھىن الين توتوب، گۆجن چكىردى. گلىب چاتدىلار پنچك ايله خانىمجانين يانىنا. آمريكالى دۇنۇب باخدى. تومانين قىپىن چكدى اۋستە. فيشقا چالا چالا اوجا آتدىملارلا يۇلا سارى يۇللاندى.

خانىمجان يئره اۋتوروب باشلادى آغلاماغا. قاپى آچاندا اۋتوردو اۋنون يانىندا باشلادى آغلاماغا. تىترەمە توتان پنچك دئدى: ھۇى اسدالله، اسدالله سن قۇيمادين اۋننان دانىشاق. ايندى اۋزۇن دى پول وئرسىن. بىزىن تقصيرىمىزدى احترام ائله دىك قاباقجا پولون آلمادىق. سن دندىن اۋنا دگر ايندى دى... دى پولون وئرسىن.

دالى دالى گئدن سرکار اسدالله دئدى: يۇخ پنچك، اۋنا بير شئى دئمك

اۇلماز. اۇندان پول ايسته مك اۇلماز. بو من سن تكين دگير. بو آمريكاليدى.
آجيغينا گلسه، دگيسنه، بۆتۆن دندىلى قارىشديرار. هامىنى بيدار بايداق*
اىلر.

توختاناق

«موند» چايى قالخىب ھر يئرى آغزينا آلميشدى. آدام دۇشۇندىن ھىچ واخت اۆستە قالخمايان سو، ايندى دۈەلرەين، دولتى ماشىنلارەين باشىندان آشىردى. قايىقلارە قورولوغا چكىبلەر. ھىچ كىم اۆرك ائەلمىر سويە گىتسىن. موند ھردن ائە يۆگۆرۆر ائە بىل داغ يئرىندىن قۇپوب، ھردن ائە ياواش سانكى پوسقو قوروب سو اۆستۈندە بىر دانقازى گۆرۆب دانقازلىغىن اۆزۈنە قايتارسىن.

ھر نە دى، چاشدىراندى. اۆچ آى بۆتۈن؟ بو بئە سو؟ ھاردان گلەر؟ يوخارىدا ياننىق داغلارايە قورو تپەلردن؟ يا قۇوروق گۆن وورموش درەلرەين اۆرتاسىندىن؟ دىنيزەين اۆرگىنە بىر لاغىم ووروبلار بئە پۇسكۆرۆر؟ كۆچرلەر كۆچۆب دالى اۆتوروبلار. ھر ايكى تايە خبر چاتىب. ايكى تايەدان گلىب اۆلۈم بايراغىن دىنيز ياخاسىنا ووروبلار.

موند داشقىنىندىن ھىچ واخت قۇرخمايان اۆركلى يۆكلىتلرەين* جانلارەينا ائە قۇرخو اۆتوروب، ماتورون سۇندۇرۆب، چايەن نرەلتىسىنە قولاق آسىب، گلمىش يۆلو قايدىردىلار.

نئچە سالبا ياننىق بولوت تپەلرەين باشىنا يىغىشىب، ايشگە كۆكلىرى

دنیزین اۆرگینه جن اوزانیب، بوکۆکلر نئیلیرلر؟ دنیزین سویون موندا بۆشالدان بونلار دگیللر؟ ایکی تایی بیر بیریندن خبرسیز! هامی قایغین! * هامی تالبین! * بیر نئچه قۇپارچی * نئچه آل وئرچی، یۇل اۆستۆنده کی قفهلرده، کندلره، امامزادالاردا قالمالی اۆلدولار. اوموردولار خبر گلکین سو یاتیب بۇسونوب*، دیرنمەدن ال چکیب، کنده قاییتماق اۇلار.

چای قیراغیندان «دی یر» بوختاسیناجان * نئچه ساعات یۇل وار. «کاف» ایکی اۆچ گۆندن بیر غفارین آدام داشییان وانت ایله چای قیراغینا گلیب نئچه ساعات گۆزلەییردی، دالغالارین اوجا کۆپۆکلۆ سالبالارین تاماشا ائدیپ، اومسوق قاییدیر. یئنە دۆشگۆن * اۆزگۆن دنیز قیراغیندا یۇل گئدیر، یۇل گئدیر، واخت کئچیردیر.

کاف بیر خارجه دیل بیلیم قورومونون قۇنداری * ایدی. نئچه ایلیق اۆگرەشیب بو ماحالا گلیب، هر آپاردیغی سۆزه پول آلسین آنجاق ایندی قاییدانمیر. موند داشیب قورقولاری قاتیپ قاریشیدیپ. کاف بیر حال تاپیب سانکی سۆرگۆنده یا دۇستاقدا قالیب قایقاشا*، قورتولوش، ارگینلیک * گۆزلەییپ.

بالیق توتانلار هر گۆن سایمازلیقلا دنیزه گئدیرلر. تۇر آتیپ، بالیق چکیپلر، یاخایا قاییدارکن اۇنو گۆرۆرلر. هامیدان قیرمیش، بوجاقدا اۆتورموش، بیر کۆلگه یه سیغینمیش. دینگینسیز، تۇختاقسیز. قۇنوشمور. قۇووشمور. هئچ زادی گۆرمۆر. اۇ تایلاردا نه خبردی بئله تالواسا اۇنو بۆرۆیۆب؟ اۇنو گۆزلە ییرلر؟ ایشین الدن وئیر؟ بیر سئوگیلی اۇنون فیکیرین قاتیپ؟

گۆن چیرتمامیش دنیز قیراغینا گلیردی. اۇزۆده بیلیر یاخایا گلمگی دنیزه گۆره دگیل. آیاق یئری ایسته ییر دینچ سسسیز یۇل گئدیپ، قورقولاییب*، کدرلنسین. دنیز چالخانیب قایناپیر. هر ساعات مین رنگه

گيرير. مين رنگ وئيرير. تانقاق* ھاوالار قولغا چاتير. آجيرلىق- قاجيرلىق(۳)، بارىشلىق- قيرىشلىق* بلگەسى. گۆن اورتا اۇلاركن كاف پالچىق ائولرين آراسيندان كئچىپ، گئدير كيچىك اوچوشقانين* ايچينه، يئل قۇوان* بۇروسونون آلتيندا دوروب، گۆيه باخير. گۆزلەيير.

كيچىك پُست طيارەسى تاپيلير. ائولرين اۆستۆندىن فيرلانير. محلى پستچى موتور ايله اۆزۆن اوچوشقايا يئتيريب، گۆزلەيير. پست طيارەسى دنيىز اۆستۆندىن گليب، يئره قۇنور. اۇنلارين يانيندا دورور. اوچمان* قۇجا پستچى يئير. قيسسا سلام عليك ائلير، محلى پستچى تليسلرى موتورون داليندان آچىپ، تليسلرى دگيش- تۇخوش* ائلير. قۇجا پستچى كافا گۆلۆمسۆنۆب سۇروشىدو: ياخشيسان آقاي رئيس؟

- اى ديري ام. گۆرۆم اۇيانلاردا نه خبر؟

- خبر يۇخدو.

- يانى هئىچ خبر يۇخدو.

- يۇخ. نه خبر ايستيسن اۇلسون؟

- باخ گۆرۆم سن گلندە موند يئنىمىشدى؟

- قاباق هفته ايله چۇخ فرق ائله ميردى.

- سن بئله اۆستۆندىن كئچيسن يا فيرلانيب يوخاريدان گليسن؟

- يانى نئجه؟

- يانى اۇباشين گۆرمۆسن بيله سن سو آزالىب يا يۇخ؟

- يوخ من اۇ باشدان كئچمەرم.

- بير گۆن بو ايشى گۆر.

- يانى نه ايش گۆرۆم؟ يۆز آغاج يوخارى گئديم گۆرۆم سو آزالىب يا

يۇخ.

- بيليسين من اۆچ آيدان چۇخدو بوردويام. قايدانميرام.

- گرکلی بیر مأموریتە گلیبسن. نه فرق ائلیر چۇخ قالدیقجا چۇخ فوق العاده آلیسان.

- منیم مأموریتیم ائله دگیر. پوللو مأموریت دگیر.

- پس نه دی؟

- من گلمیشم بوردا لغت ییغام.

- نمنه ییغاسان؟

- لغت، یئرلی لغت.

- اۇلاری نئیلیه سن؟

- بیر آداملار بولاری ایستیلر.

- نه ایشلرینه گلر؟

- کتابلاردا یازیرلار.

- یاخشی؟

- گلیب ایلیشدیم. دنیز یۇلوندان وسیله یۇخدو. دینسیز موند داشیب هئچ جور کئچمک اۇلمور.

- دۇزۇمۇن اۇلسون. همیشه بیر حالدا قالماز کی. نئچه آی سۇرا سو یاتار.

- نئچه آی سۇرا؟ اۇ واختاجان من فیتجه لهرم*.

- بیر ایش گۇرمک اۇلماز. گرک دۇزهسن.

- باخ گۇرۇم سن بیر ایش گۇره بیلمهسن؟

- نه ایش گۇرۇم؟

- منی آپارانماسان؟

- آپارام، هارا آپارام؟

- هارا ایستهسن آپاراسان آپار. تکجه موندین اۇتایینا یئتیر. اۇزۇم وسیله تاپارام.

- طیاره اینن؟
- هن، کیراسین دا وئرم.
- اولماز. رئیس. بو طیاره مسافر آپارماز. بیر نفر توتار نچه تلیس پست.
- پس منه نه ایش گؤرؤم؟
- دؤز رئیس.
- دؤزؤم. ائلینمیرم.
- اؤرگه شرسن.
- نچه اؤرگه شرم؟ ایندی نچه آیدی بو یاد یورتدا آدامسیز یورتسوز دۆشمۆشم. نه ایش گؤرؤم؟ نه جۆر اؤرگه شیم؟
- آرواد اوشاغین وار؟
- یۇخ.
- پس کیمین سۇراغینا ایستین گئده سن.
- گئدیريم اؤز یوردوما. بیلسین بوردا منه چۇخ پیس كئچیر.
- اؤز یوردوندا چۇخ خوش كئچیردی؟
- یۇخ. اوردادا خۇش كئچمیردی. خۇش كئچسه ایدی بوردا دگیردیم.
- بس نییه تلهسیسن؟
- تالواسام وار، دوروم قوروموم ایتیپ.
- نییه؟ پولون قورتولوب؟
- قورتولمویوب آنجاق قورتولور.
- بوردا پول اهمیتی یۇخدو. گئت دنیزه یاشامینی سۆر. ایسته مه سن ده ایشلیه سن بولار سنه كۆمك ائللر.
- كۆمك؟ بولار كۆمك ائله سینلر؟ من آسقینچی* آرالیقچی دگیرم. بیر عۆمۆر درس اۇخودم...

- ھن. اۆستۆ باشیندان بللیدی درس اۆخومورسان آنجاق بو یانلاردا درس ساواد ایشه گلمز.
- منہ بیر ایش گۆر.
- نہ ایش گۆرۆم؟
- منی میندیر اۆزۆنان آپار.
- اۆلماز رئیس. ایستیسین ایکیمیزده اۆ اۆستدن دۆشک آشاغی، آدیمیز باتسین؟
- اۆ بیر یسی یۆل ھاجان گلرسن بورا؟
- گلن ھفته.
- اداره یه دئی بیر بۆیۆک طیاره وئرسین سنہ. بیلینسن بیر یالقیز یادا کۆمک ائله مک کیچیک ایش دگیر.
- بیلیرم رئیس، آنجاق آدامین الینده گلندہ.
- ایندی سن رئیسینہ دئی.
- چۆخ یاخشى دئیہرم. آنجاق یادیندا اۆلسون سن اۆلدوغون بورا چۆخدا پیس دگیر. مهربان یاخشى دینیزی وار. پس بو بئله آدام نہ جۆر یاشیلار؟
- آخی، من اۆلارینان چۆخ فرقیم وار.
- فرق؟ اۆلارینان نہ فرقین وار؟
- من بئله یاشاماغی اۆرگشمہ میشم.
- اۆرگشمک؟ بیلیرم نہ ایستیسن دئیہسن گرک گئدم آیری کندہ، نامہ یۆخوندو؟
- نییہ واریمدی آنجاق سن کی ھئش وخت جواب گتیمینسن.
- قۇجا پستچی نامہنى آلیب طیاره یه مینیر. طیاره ترپہ شیر، آغ تۆستۆ بوراخیر، سۆنرا ماتورون یوموشاق سسی گورلاشیب چۆخالیر. تکرلر ایشہ

دۆشۆرلر. طیاره دۆنۆب یاواش اوزاقلاشیر. یئییه دوروب قویروغون تئز تئز ترپه دیب، اوچور. سئوینجک اوجالیر. کنه دین اؤستۆنده فیرلانیب دنیزین گۆیۆنده ایتیر. محلّی پستچی کافا دئییر: هاوا ایستیدی رئیس، قئییداق. کافی ماتورون ترکینه میندیریر. کنه ساری یۆللانیرلار. پستخانانین قاباغینا یئتیشیرلر. پستچی دئییر: گئدک ائوه رئیس، چای حاضریدی.

- ساغ اؤلون. من چای ایچمیرم.
- یئل توتان قاباغیندا اوزان دینجل.
- یۆخ. گئدیرم غقارین سؤراغینا. گئدک موندين قیراغینا گۆرۆم وضع نئجه دی.

- ایندی واختی دگیل رئیس.
- بلکه اؤلسون...
... غقارین خانیمی قاپینی آچیب دئدی: غقار ناخدا «مانولو» نان گئدیپ دنیزه. موند دا چکیلیمییب.
- ائوده اؤلسا بيله سینه دئنه گل سین. کیراسین چۆخ وئرم. نییه اکیلیر؟ نییه ایسته میر منی گۆرسۆن؟

۲

موند چکیلیمه ییب. آزیق قازیق* ساعاتی قیویریپ، دنیز تکین دۆلوب بۆشالیر. سسی نئجه آغاج اویانلیق انشیدیلر. آجی چایین قۇرخولو، بره سیز سسی.

«مرده شوری» کندی تۆپ آغزیندادی. گئجه لر سو ائولره یاخینلاشیر. ائلجار* یۆک یاپین ییغیب، تپه باشینا چیخیب گۆزله ییرلر. سۆنکو گۆن قاپیلاری آتیشقالاری سۆکۆب تپه باشینا آپاریرلار. پیس خبرلر: ایکی

هفته‌دی پستچی گلمه‌ییب. طیاره‌نین سسی، اۆلماسا میغ میغا سسی‌ده گۆیده ائشیدیلمه‌ییب.

کاف ایکى هفته‌نین هامیسین کنده، اوچاغین یئل قۇوانین آلتیندا یا دنیز قیراغیندا آتدیم آتیب. هئچ زاد اۇنو اۇغوتمور.* هامی گۆز آلتی اۇنو گۆدۆب، اۇنون هؤوشنه‌سیندن اینجیرلر. گمی باشی مانولو، پستچی، غفار، بالیق توتانلار اۇنون سۇراغینا گئدیرلر. گمی باشی مونولو اوجا سس ایله سلام وئریز: سلام علیک رئیس. آلاسه ائله‌مه‌سین بیزدن بیر گوناہ باش وئریب، بیزیم سۇراغیمیزا گلمیسن؟

- سیزدن یاخشیلیقدان سۇرا گۇرمه‌میشم ناخدا.

- نییه کئفیمیزی سۇروشموسان؟ ائویمیزه گلمیسن؟

- کئفیم یاخشى دگیر. نگرانام.

- نییه آخی؟ آلاسه ائله‌مه‌میشدن بیر خبر اۇلوب؟

- یۇخ دارىخیرام. ایستیرم گئدم اۇتایا. موند ایسته‌میر یۇل وئرسین.

- دۇزون رئیس. بیز اۇنو یاخشى تانیریق. تئز گئچ دلیلیکدن ال چکیب

یاواشیر.

- دۇزۆمۆم قورتولوب.

- ایندی بیر گۆن گل بیزینن گئدک دنیزه. سن هئش زادی

خۇشلامیسان.

- ائلیینمیرم ناخدا.

- تۇپراق سنى توتوب رئیس! دنیز قیراغیندا اۇلوب دنیزینن کۆسه

بئله بیر حال و روزگارا دۆشر. آخی بیز سو قیراغیندا ییق. بولاری یاخشى

بیلیریک. دنیزه گلسن هر زاد یاخشیلاشار. آلاسارلیق* باشیندان ال چکر.

- من آلاسار دگیرم ناخدا. تۇپراق منی توتمویوب. من ایستیرم قئیدم

اۇلمور. بۆتۆن اۆرگیم قئینییر.

- بىر گۆن منىم سۇزۇمە باخ رۇئىس. صاباح منن گل دىزە.

۳

كاف بالىق توتان گمىسىندە اۋتوروب. كىشىلەر كۆرك چكىرلەر. گۇرمز كىشى اۋخوبور. ماھنى يۇخ، بىر قوشمانى دۇغرايىب، ھەر تىكەدە كۆركچىلەر «ھى» دىيىپ، يىيىن يىيىن كۆرك چكىرلەر. بالىق آغى دىزىن قويونوندادير. سولارىن ايچىندىن دىرى آرى گۆنش دۇغوب گمى باشى مانولو دۆمنى* فىرلادىب، ايملەيىر. آغى ياواش ياواش اۋستە چكىرلەر. نە تانسىق* بۇيالى دۇنيا! نە موشتولوق!

نئچە گۆن كاف گمى باشى مانولو ايلە دىزە گئدىب، بالىق چكىر. بىرىنجى ايكى گۆن تاماشا ائلەدى. اۋچۇنجۇ گۆن گمى باشى مانولو اۋنا آغىر قارماق باغىشلايىب، دىزە آتماغى اۋگرتدى.

كاف بىرىنجى يۇل چالا كۇنول* قارماغى دالغالار اۋستۇنە توللادى. سۇنرا قارماغىن باغىن يىيىن يىيىن يىغدى. بۇش قارماق دىزىن اۋرگىندىن چىخدى. قارماغى يئەنە دىزە آتدى. قاباقدان يىيىن باغىن يىغىب، قايغىن ايچىنە تۇكدۇ. قارماق سويون اۋزوندە گۇرسىنچك، گۇزل شىرمايى اۋزۇيلە گتىردى. چابالىردى، چىرپىنىردى، گۇجەنىردى اۋزون قارماغىن چانقالىندىن قورتارسىن. ائلىنىمىردى. ايكى بالىق توتان كۇمك ائلەدىلر شىرمايىنى قايغىن ايچىنە گتىردىلر. كاف اۋ گۆنۆن ان بۇيۇك بالىغىن توتمودىدۇ. ھامى اۋگوش كۇنوش* ايلە اۋنا باخىردىلار.

گمى باشى مانولو دئدى: آغ گۆنۆن گۇرۇسن رۇئىس؟

كاف گۇلۇمسەدى. الى دۇلو ياخايا قايتىدىلار. ھامى يۇرقون ترگىن

آتیلدىلار سويا. تىكجە گىمى باشى، كاف، اۋولانمىش بالىقلار گىمىدە قالدىلار. بالىقچىلار گىمىنى چىكىدىلار ياخايا. كاف سئوينىچك چابالايان اۋنلارا باخىردى.

مانولو كافدان سۇرۇشودۇ: دىنىزى خۇشلادىن رىئىس؟

- ياخشى ايدى. چۇخ ياخشى ايدى.

- دارىخمىسان؟

- يۇخ ياخشىام. دىنىز چۇخ تىز قورتولدۇ.

- خۇشون گلىر يىنە گلەسن؟

- ھن. چۇخ ياخشىدى.

- دىئمەدىم حالىوى ياخشىلادار. دىنىزىن خاصىتى بودۇر.

- من بىلمىردىم.

مانولو ايله كاف يان يانا گلىب، چاتدىلار كۇھنە چانتاسىلە گۇمرۇگون پىللەلرىندە اۋتوران پىستىچىيە. كاف پىستىچىيە سارى گىدىب سۇرۇشودۇ: طيارە گلىب.

- يۇخ گلىمىبىب.

- اۋ تايلاردان خبرىن يۇخدۇ.

- يۇخ. طيارە گلەسە، ھاردان خبر آلا بىللىم؟

- چانتاۋى نىيە گتىردىن؟

- چانتام ھمىشە وارىمدى.

- موندان نە خبر؟

- ائەلە اوجور داشقىندى. مردە شورىنى سو آپارىب.

- ھمان يىركى من اىستىردىم گئىم؟

- ھن. ھمان يىر.

- اۋلن دە وار؟

- يۇخ. جماعت كۇچۆب گنديب تپه لرین باشینا. دۆنن چایین ایچینده
بیر بۇيۆك کامیون گۇرۇشۆب سو آپاریرمیش.
- هاردان گتیریرمیش؟
- بیلن یۇخدو. دولت کامیونلاریندان بیرى اییمیش.
- دئییرم اۇلمویا بیر یول موند ائله داشا هر یئرى سو آغزینا آلا بیردن
خبر گله «بردستون» اچاتیب.
- یۇخ دا. او بئله ده گۇچۆ یوخدو.
- دولت ایسته میر مرده شوریلره کۆمک ائله سین؟
- بوردا هم کیم گرک اۇزۆنه کۆمک ائله سین.
- مانولو گۇلۆمسه دی. کاف پستچی ایله ساغلاشدى.* گتتدیلر گمی
باشینین ائوینه. گمی باشی بیر ال بالیقچیلیغین بایاغی پالتاری بیر آزدا
ایپدن قارماقدان وئردی:
- بولاری گئی، دنیزین ایشین برک یاپیش. موند یاتمییینجا دۇز.
- هر نه دئسن قولاق آسارام ناخدا.
- صاباحدان بیر بالیقچی تکین گله سن گمییه، بیر بالیقچی تکین ده
پای آپاراسان.

یاووز موند آرقین یۇرقون چکیلیب چۇكمۇشدۇ. اولده بیر بۇيۆك دولت
یۆکلتی سویا ووروب، بوتایا کئچیب. قۇپارچیلار سئوینجک آتار* بلگه لرین،
اۇلوم بایراقلارین ییغیب سیندیردیلار. بۆتۆن کندلره، قفه لره، امامزادالارا
خبر چاتیب چۇخلو آدام موندین ایکی الینده ییغیشمیشدیلار.

ماشینلارا ال گزدیریب، قاباقلارین توتورلار سو ماتورلاری

سۇندۇرمەسىن. ھامى سويا وورولار. نە اۆرك دىرك ايله او بئله گۆجۆن دۆشگۆنلۆگۆندىن سئويندىردىلر. آخىرنىلقلا* يۇل گندىردىلر. ائله بىل بونلار دلى چايى ايپە چكىب، بئله دوروما سالىبلار.

سو تانىق - دانىق داشلار گتيرىب، هر يئرى اۇرتمۇشدۇ. آدام باشىنا اۇخشايدان داشلاريله بير قيرالىغىن* كال ميوه ليله، ھامىسى بۇيالى، آغىر، يومورو. تپەلرين باشىنداكى قارا بولوتلاردان سۇراق يۇخدو. ھامىسى ايتمىشدىلر.

قۇجا پستچى تاراققا طياره ايله تاپىلير. موندىن اۆستۆنە يئتىشىندە يئنىردى. ماشىنلار گۆرۆر نە گۆركم ايله سودان كئچىرلر. سئوينىر. بودا آيرى موشتولوق سويون اۇتايىندا قالان اسير يئسىر ياشاغا. يوبانما چاغىندا اونا يىغىشان چۇخلو يوبانمىش نامەلر ايله. آه، بو بئله نامەنى بير يئردە گۆرسە، سويون ياتماق خبرىن ائشيتسە نە اۇلاچاق.

كىچىك بندىر اۆستۆنە يئتىشىر. بير بالىق توتما گمىسى كندىن اوزاق دىزىن قاشىندا گندىردى. طياره آشاغىلىق يئنىر، پستخانانىن اۆستۆندە فىرلانير. تله سىك موتورا آتيلان محلى پستچىسىن گۆرۆر. ايندى اوچوشقانين سارقىنين* اۆستۆندەدى. يئل قۇوان ھمىشەكى يۇنۇندەدى. يانى قوزئى يئل اۇنو دىزە سارى ساخلايىب. آنچاق اۇ كىشى يئل قۇوانين آلتىندا دگىل. نە اولوب؟ باشىنا بير ايش گلىب؟ يا خبر چاتىب يۇللانىب؟ حىف بو بئله نامەدن. كئشكە دۆنن گلىب نامەنى الينە چاندىرايدى. ياواش ياواش قاباغا گلىب تۆرموز ائلىر. محلى پستچى موتورو ايله يئتىشىب.

- سلام علىكم. اۇ ياشاقچىق* نۇ اولوب؟ قئىيدىب؟

- يۇخ. قئىيتمىيىب. بو نئچە ھفتە ھاردئىدين؟

قۇجا پستچى ال ايله طياره يە ايملەيىر.

- خراب ايدى. باخ گۆرۆم گئتمىيىب، ھمانى دئيرم، نيه بورا

گلمىيىب؟

- دنىزه گئدىب.
- آه. حيوان اومسونوب. بىلسه ايدى نه خۇش خبرلر اۇنا گتىرمىشم.
- نه خبرلر؟
- موند چكىلىب ماشىنلار راحت كئچىرلر.
- هن. خبرى بوراجان يئتىشىب. غفار يۇللانىب.
- بس اۇ نيه گئتمىيىب؟
- ناخدا مانولونان ايشلىيىر. ياسماچى * اولوب، بالىق چكىر.
- يانى نمنه؟ اۇندا ايستەمىر قىيىتسىن؟
- ائله بىل يۇخ، چۇخ گىرگىنىب. * گۇرسن تانىماسان. بو تايلىلار ين پالتارين گئىب. بوغ ساققالين بۇشلايىب.
- بىر دۇنيا نامە اۇنا گتىرمىشم.
- وئر منە، من اۇنا يئتىرم.
- تلىسلر دگىشلىلر. قۇجا پستچى طيارەنىن دۇرد بوجاق قاپىسىن باغلايىب، اوچور. اوجالير، دنىز اۋستە گئدىر. بالىق توتان گمىسى قاشدادى. اۇ ياخىنلاشىر، ياخىنلاشىر. گمى اۋستۇندە اۋلانلار ايشدن ال چكىرلر. بىر نفر باشى اۋستۇندە بىر پارچانى ترپەدىر. قۇجا پستچى گۇلۇب دئىير: آلاھا شۆكۇر!

۶

مانولو ايله كاف بالىقلارى گمىدن ائشىگە تۇكۇرلر. نه قدر سنگسر، هوور، زىدى، حلوا!

پستچى ياخىنلاشىب قىشقىرىر: ھۇى رئىس، باخ، گۇر نه قدر نامە سنە

يئتيشىپ.

كاف الين ايشدن چكمەدن دئير: ايندى ايشيم وار. ساخلا گئجه
گليب آلام.

باليقدان دۇلموش درنەنى * قۇوزايىب گمينين قيراغينا قۇيور قۇجا
ياسماچى بۇش درنە ايله قاييديب، دۇلو درنەنى چيگنينه آليب، ياخايا
يئتيرسين.

اود

بۇيۇك قارداش محمدعلينى اۇتاقدان چىخارداندا دالاندا گۈزلەين اۇ بيريىسى اۆچ قارداش محمدحسن، محمدحسين ايله محمدرضا سئوينجىدن اغلاديلار. چۇخ ايرى گۈزلىرى، قيريش قاريش آلنى اۇلان آرىق قۇجا دۇكتۇر، قاباغا گليب ديل دۇداق ايله ايملەدى ھاى سالماسينلار. اۇ بيريىسى آليزلارى اينجيتمەسينلر.

محمدعلى تکرلى قۇنجالدا اۇتوروب گچ قاليلاريندا دۈزلەنن ايکى آياق ايله، اريميش بدن ايله ھىچ ياراشمايان بير سينيق ديرکدن ايکى تیکە تکین. قۇنجالى سۆرن ايکى تومارچى* دالانين اۇرتاسيندا دوردولار. اۆچ قارداش ياواش قاباغا گلديلر. بۇيۇك قارداش ارينيك* گۈلۈمسەدى.

دۇکتور دئدى: چۇخ ياخشى. ايندى کى منيم سۇزۈمە باخميسيز ايستيسيز ائوہ آپاراسيز، سۇزۈم يۇخدو آنجاق تاپشيريрам مريضين وضعى ائلەدير چۇخ سۇنقوماق* ايستەيیر. بيرينجى بوکى اينديليکده بو ايکى آياق بو آدامين ايشينه گلدير، تۇختويونجا يۇلا دوشونجه چۇخ واخت ايستر. ايکينجيسى بوکى تۇختاماق اۆچۈن چۇخ سۇنقوماق ايستیر. هر حالدا بيزيم نظريميز بو ايدى گچ قاليلارين آشميينجا ياخشيدى بيمارستاندا

دینجلىسىن. ئودە پرستارلىق چۇخ چتىندى.

محمدحسن دئدى: دۆزدۆ چتىندى قوربان آمما آلاھىن آلاھلىغىنا بىزدە پرستارلىقدان سۇنقوماقدان اسىرگەمىرىك.

دۇكتۆر دئدى: بئلە مریضین پرستارلىغین دئیرم. بىلیسیز گرک گۆندە نئچە یۇل دالینا تۇز یاخیب اۇغاسیز کۆرکلىرى یانچاقلاری یارالانماسین. چىخاردیب، آپاریب تریتمگی ئودە چۇخ چتىن وار.

محمدحسین دئدى: بولارین هامیسین یئرە یئر ائلەریک جناب دۇکتۆر. اۇزۇمۆزدە ائلىنمەسک اۇنا بىر پرستار توتاریق. آلاھا شۆکۆر وضعیمیز بىر جۆردۆر الیمیز آغزیمیزا چاتیر.

دۇکتۆر دئدى: منیم سۇزۇم یۇخدو. آنجاق بىمارستانین گۆز آلتیندا اۇلسئیدی چۇخ صلاحینا اۇلاردی.

محمدرضا دئدى: جناب دۇکتۆر. دۆزۆ بودورکی اۆرگیمیز دۆزمەدی. بو دا بىر زاد دگیر گیزلەدک. بۆتۆن گئجه گۆندۆز بیزیم ائویمیزدە یاسدی. ایکى باجیمیز وار. آلاھین هر واختى اۆچۆمۆزۆ توتوللار سوال جوابا کی قارداشیمیز ھاچان ائوہ قئیدر. هئچ جۆردە قانیقمیللار. * ایشلری اۇلوب سیزلییب آغلاماق. بیزیم ائویمیزدە بوراجان بئلە ایش قاباغا گلەمەمیشدی. آدم گۆنۆن ایشیغیندا ائویندن چىخیب گئئتسین ماشین آلتینا. آلاھ رحم ائلییب گینه بونو بیزە باغیشلییب. البتە سیز یاخشى دۇکتۆرلرین برکتیندن. هئچ کیم اومموردو جان قورتارسین.

دۇکتۆر دئدى: چۇخ یاخشى. یادیزدا اۇلسون. اۇن گۆندن بىر گرک گتیرەسیز اۇنو گۆرم. گچ قالیبینین بىر تیکەلری گرک کسلیسین، گۆزلىسین قىچلاردا قانین دۇلانماسى معمولی اۇلسون.

محمدحسن دئدى: زحمتین گرک سرکار چکەسيز.

دۇکتۆر دئدى: آلاھا توگّل.

الین آلیزا ساری اوزاتدی. آنجاق بۇيۇك قارداش دۇكتورۇن الین توتوب دئدى: ﷲ سىزە عۇمۇر وئرسىن انشاءﷲ. ﷲ كۇلگەزى باشىمىزدان اسكىتمەسىن.

محمدحسن، محمدحسین ایله محمدرضا یاشلارین سىلدىلر. دۇكتور یئنه گئتدی اۇتاغا. تومارچیلار قۇنجالی تریپتدیلر انئر چىخارا* ساری. اۆچ قارداش سئوینجىدن بىلمىردلر نئینهسىنلر. بویان اویانا آتیبلیب یئر دگیشیردیلر. دالاندا بىر قارقاشا سالمیشدیلار. دانیشماغا اینجارى اۇلمايان آلیز قارداش ارینیك سۇرۇشدو: ائوده نه خبر؟ محمدحسن دئدى: ائوده؟ ائوده بايرامدی.

آلیز قارداش سۇرۇشدو: نییه؟

محمدحسین دئدى: بلیدی نییه. سنى ائوه آپاریریق. بو گۆن بىلمىسن نه خبردی، بۆتۆن تانیش بىلیشلر خبر بىلیبلر. راضیه اینن مرضیه بىلمىسن دۆنن گئجهدن نه حالدادیلار. یئرده گۆیده دورموللار.

انئر چىخارین قاباغینا یئتیردیلر. تومارچیلارین بیری دۆگمەنى باسدى. آلیز قارداش دالانین آتیشقاسیندان ائشیکگه باخدی. قارا بىر تۇپراق شېره اۇتورموشدو. سانکی بىر چیرکین تۇز توپراق دملەمەنین آلتیندا بۇيۇك بۇغدوق بىر آلۇو آلیشماقدادی.

محمدرضا دئدى: سۇزۆن قیىساسى ائوده دۆنن گئجه هر زادا گۆره دانیشیلیدی. قرار اۆلدو سن دوروب یئریجک گرک تۇیو توتاق. بىلیسن کیمی گۆزده توتوموشوق.

تومارچیلار سۇرۇشدولار: نمنه؟ آغا بوراجان ائولنمییبیلر؟

محمدحسن دئدى: نه بو آغا ائوله نیب نه بیز اۆچۆمۆز.

تومارچی دئدى: نییه؟

محمدحسین دئدى: بیز دۇرد قارداشیق ایکی باجی. اۇ قدر

بیربیریمیزین مهربانلق ایسته میریک آیریللق.

محمدرضا دئدی: بوندان سؤرا ایش گۆج دالیسیجا قاقمیشیق
باشاماغی یئر به یئر ائلیک.

ائئر چیخارین قاپیسی آچیلدی. تومارچیلار قۇنجالی آپاردیلار ایچهری،
سؤنرا اۆچ قارداش گیردیلر. قاپی باغلاندى. ائئر چیخار یۇللانارکن آلیز
قارداش باشین للری آراسینا آلدی. محمدحسن ائئر چیخار قۇندارینا دئدی:
اۇلار بیر آز یاواش سؤره سیز؟ ائله بیل باشی گیجه لیر.

ائئر چیخار قۇنداری قاش قباغین ساللایب دئدی: منیم الیمده دی
مگه، یاواش سؤرؤم؟ تازا مگه سرعتین بیلیسیز؟
تومارچی اگیلیب آلیزا دئدی: گۆزلریزی یومون.

محمدحسین حیرصلی تومارچییا دئدی: گۆزه دخلی یۇخدو.
ائئرچیخار ترپه شیب دایاندى. قاپی آچیلیب تومارچیلار قۇنجالی
ایته له دیلر دالانا. اۆچ قارداش چیخیدیلار. دالانین دورد بوجاق هئره سیندن
کئچدیلر. محمدرضا دئدی: من ماشینى گتیریم پیلله لرین قباغینا.
قاجدی ائشیکه. تومارچیلار قۇنجالی آپاردیلار پیلله لرین اؤستونه. هاوا
سیرین ایدی. ساری، آغ پاییز گۆلؤلر* باخچالاری دۆلدورموشدو. آلیز
سؤرۈشدو: پاییز اۇلوب؟

محمدحسن دئدی: هن دا پاییز اۇلوب. ایندی راضیه اینن مرضیه ائوی
دۆلدورولار پاییز گۆلۆینن. محمدحسین تومارچیلارا دئدی:

سیزلرده چۇخ کورلوق چکدیز. آلا ه عوض وئرسین.
تومارچیلار سسسیز گۆلۆمسه دیلر. قارداشلارین قارا کۆهنه شورلتی
شاملاريله* پاییز گۆلؤلرین دالیندان چۇنۆب گلدی پیلله لرین قباغینا.
محمدحسن ایله محمدحسین گئتدیلر ماشینا ساری. تومارچیلار للرین
بیربیرینه چاتیب، آلیزین قۇلتوغوندان یاپیشدیلار. محمدحسین دئدی:

خواهش ائليرم چۇخ گۇزلۇيۇن.

محمدحسين دئدى: بىر ايش گۇرۇن اينجيمه سين.

محمدرضا فرمانين داليندان يئنيب دئدى: قۇيون كۇمك ائلييم.

بيرينجى تومارچى دئدى: كۇمك ايسته مز. سيز گئدين قيراغا.

ماشينين قاپيسين آچين.

محمدرضا ماشينين قاپيسين آچدى. تومارچيلار آليرى قۇوزاييب

آپارديلار ماشينا سارى. هاميدان قاباق مينن محمدحسن اللرين آچيب،

آليزين قۇلتوغون توتوب، چكدى ماشينين ايچينه. مريض تومارچييا دئدى:

ساغ اولون. چۇخ ساغ اولون.

محمدحسين ايكي دانا كاغاز پول چيخارديب، وئردى تومارچيلارا.

اؤتوردو بۇيۇك قارداشين اۇالينده. محمدرضا گئتدى اؤتوردو فرمان داليندا.

ماشين يۇللانيب پاييز گۇلوايله شاملارين آراسيندان كئچيب آليرخانانين

قاپيسيندان چيخدى.

خياوانلار دينچ ايدى. بۆتۇن آداملار سئوينجك گۇرسه نيرديلر.

محمدحسن دئدى: اۇ راديونون آچ بىر آز اۇخوسون. اؤرگيميز چۇخ

آچيلسين.

محمدحسين بۇيۇك قارداشا دئدى: كئفين وار؟

بۇيۇك قارداش دينمهدى. محمدرضا راديونو آچيب، بورماسين نئچه

يۇل اۇيان بويانا آپاردى. هئچ سس چيخمادى. راديونو باغلادى.

راضيه ايله مرضيه ائوى سيل سۆيۇر ائديب، پاييز گۇلۇر ايله

بزه ميشديلر. گۇلمه نين* سويو دگيشيلميشدى. گۇلدانلارى دامداكى

گۆلخاندان يئندىرىپ، پىللەلرە دۆزمۆشدۆلر. آليز قارداشين اؤركه سىنى* آرا اؤتاقتا قويموشدولار. ايكى ياندان آتيشقاسى واريدى. قاباق آتيشقا گىربتە آچىلىردى، دالى آتيشقا دا بير بۇيۇك آغاچ آنبارىنا. گۆنۆن هامىسى تازا تاختالار گتىرىپ، اۇردا قالايىردىلار. بۇش يۇكتلر گليب آغاچ آپارىردىلار.

قاباقكى گئجه ائوين اهلى يىغىشىپ چۇخلو دانىشىقدان سۇنرا بو اؤتاغى آليز قارداشين دىنجلمگىنە سئچدىلر. حمام قۇوالاتى* واريدى. اؤتاغىن ايچىندە دە ياخشى گۆن يايىلىردى. دالى آتيشقادان دا يۇكتلرين گئت گلىنە، آغاچ آنبارلارين دۇلوب بۇشالمىغىنا باخماق اۇلار.

ائو شولوق ايدى. اۆچ گوندن آلىنىپ آنبارين قاباغىنا باغلانمىش بۇيۇك قوربانلىق قۇيون مله ييردى. قوجا ات كسن سحر تئزدن گليب گىربتىن بوجاغىندا اۆتوروب، مرضيه گتىردىگى ايگنە ساپ ايله جىرىق تلىسى يامايىردى. قۇنشولار گئت گلده ايدىلر. قاب آپارىرىپ، قاجاق گتىرىردىلر. چانقاشىپ، چالپب اۇخويوردولار.

شورلتىن بورقو سسى قالخاركن آروادلار يىغىشىپ قاچدىلار آتيشقالارين قاباغىنا. راضيه ايله مرضيه آياق يالين پىللەلرى ايكىسىن بير ائله يىپ قاچدىلار قاپىيا سارى. محمدرضانى گۆردۆلر گلدى گىربتە. گۆلۆش ايله قىشقىردى: دۇكتۆر قۇيمادى گتىرك.

راضيه دئدى: نه دئيسىن؟ دۆنن قويموشدو؟

مرضيه دئدى: يالان دئىير. قۇى من گۆرۆم. گۆزلىرىنن بللىدى يالان دئىير.

ايكىسىدە قاچدىلار كۆچەيە. محمدرضادا داللارىجا. راضيه محمدهلىنى گۆردۆ اۆتوروب محمدهسن ايله محمدهسىنين آراسىندا. محمدهسىن يئندى. راضيه قۇللارين آچىپ گئتدى ماشىنين ايچىنە. اوجا سس ايله دئدى: آلاھ قوربان اۇلوم سە.

مرضيه راضيه نى دالييا ووروب، دئدى: دۇز، دۇز اۇيۇم اۇنو، اۇنو اۇيۇيۇنجه اۇرگيم يئرینه گلمز.

آليزين اۇ الينده اۇتوران محمدحسين الين قاباغا گتيريپ، دئدى: نه ايش گۇرۇسۇز؟ اۇنا ال وورمويون. گۇزلۇيۇن! گۇرتدۇيۇن!

مرضيه دئدى: هئش زاد اۇلماز. قۇرخما بدنې آغريماز.

اۆل راضيه سۇنرا مرضيه آليز قارداشى اۇپدۇلر. محمدرضا گئتدى گيربته ايملهدى. ات كسن آنبارين دمير بارماقلىغيندان* آچان قۇيونو آپاردى قايى آغزينا. قۇيونون ايرى گۇزلرى قاينغىلى قابر مېشىدى. آياقلارين ائله قۇيوشدو، اىپ ات كسنين اليندن اۇزۇلسه ايدى يئل كيمى قاجاردى. محمدرضا ايملهدى ات كسن ايپين باشين قۇيونون اللرينه باغلايىپ چكدى. قۇيون يىخيلدى. ات كسن اۇنون اۇستۇنده اۇتوردو. راضيه ايله مرضيه گۇزلرين يومدولار.

ات كسن بسم الله دئدى. قۇيونون بۇينون ياريپ، دامارلارى آچدى. چۇخلو قان كۆچەنين ياتاغينا آخدى. محمدحسين دئدى: الحمدالله، الحمدالله.

ات كسن جمدگين اۇستۇنده اۇتورموشدو. باشين قۇوزايىپ گۇلدۇ. اونونلا قۇيون جمدگين يۇرەسىنه چۇخلو كيچيك بۇيۇك قۇمارالانيب توتقون قيافه ايله قانين قوبوق تئللرينه برلميشديلر. آخىر، ياواشير، دلملهنيپ دوروردو. قۇيونون قىللى كيپرېكلرى ياواش ياواش آچىلىپ، بۇزارميش گۇزۇ اۇنلارن آراسيندا چىخىردى.

آخسام بۆتۆن قۇھوملار خبر بېلىپ گلمىشىدىلار ئۈۋە قوربانلىق قۇيۇنۇ ئىسىنلار. ھەرسى بىر درنە گۈل يا بىر قۇتۇ شىرىنى. پىللەلر ایلە گىرىت قاپىسىنىن آراسىندا وارگلدە اۇلان مرضیە گۈل درنەلرین آلیب، بۆتۆن اوتاقلار دالانلار گۈل ایلە گۈلداندا دۆلمۈشۈدۈ. تلەسیک گئدیردى داما، درنەلری قۇیوردو دامینین شۆشەلری اۆستۈنە دۆگۈر بئز چكىلمیش كىچىك گۈلخانایا.

یانداكى قۇنشونون دا بىركىچىك گۈلخاناسى اوندا نئچە عطىرشاه گۈلدان ایلە آغ پاییز گۈلۈ اکیلمیش نئچە آغاچ قۇتۇ واریدى. قۇنشونون گۈلخاسینا دۆگۈر بئز* چکەمەمىشىدىلر. مرضیە تازا درنەیه یئر تاپماق اۆچۈن گئندە، پاییزین گۈن قاباغیندا یانان قۇنشونون گۈللرینەدە باخیردى. قۇناقلارین ھای کۆیۈ داماچان چاتیردى. باشقاغا* دالاندا فیرلانیب، شیرینی قۇتولارین قۇناقلارین الیندن آلیب، اوجا گۈلۈشلرە سلام علیک ائدیپ، سسلى اۇيۇشلرە قارشىلايان مرضیەنین سسى.

آلیز قارداش یۇرقان دۈشکدە دۆشۈب، قاپیدان گىرن ھر کسە گۈلۈمسەییپ، سۇيوق تر آلینیدا اۆتوروردو. محمدرضا قايغین پۇزقون آغ سیلجک* ایلە ترى اۇنون آلینیدان دریردى. ات کسن آتیشقالارین قاباغیندا بۇيۇک تۇنقال قوروب، تۇمتالاری* شیشە چكىپ سۇغانا یاتیردیردى.

اۇتاق بئلدن بئله قۇناقلاردان دۇلارکن، ایرى داشاغ* چئوپرن بۇيۇک عمی ھامییا اۆز توتوب دئدى: الحمدالله رب العالمین. آلاھا چۇخ شۆکۈر خیر اۆلدو. آلاھ شاهددى محمدعلی مریضخانادا اۇلان بو مدّتدە منیم بىر ساعات دوروم قوروموم یۇخ ایدى. نه من بلکە ھامى. اۇ قدر آلاھ آلاھ ائلەدیک سۇندا ساغ سلامت چىخدى. بئله بىر زامانلار آدمالار بىربىرلرینین

اگر دگرين بيليرلر. تانيش بيليش، باجي قارداشين اگر دگرين*. آدام آياق اۆسته اۋلاناجان هامى يولداشلىق محبت گۆرسەدىلر. آنجاق آلاە ائلەميشدن نئچە گۆن ياتاندا، اۇندا بللى اۋلور كيم دۆز دئيير كيم يالان. آنجاق محمدەليني باشينا گلن بلا دۆزدۆ چۇخا باخدى، خيره كئچدى. آنجاق گۆرستدى خانوادەدە هله دە يۈۈۈش قۇۈۈش واردى. هامى بيربيرين سئويلر. سيزين آرازدا اۋلان بو محبتى من هئچ يئردە گۆرمەميشم. راضيه ايله مرضيه كى آلاهيىن هر واختى گۆزلرى ياشليدير. محمدحسن، محمدرضا ايله محمدحسين دا بئله. پۇزقون. ايش گۆجلريندن ال چكيىب هاچان قارداشيميز گلر ائو. آلاها چۇخ شۆكۆر ايندى گليب ائو، هاميني سئوينديريب. داهى آلاە دئين اۋلسا نئچە آى سۇرا گر ك تۈيونون فيكييرندە اۇلاق.

هامى دئديلر: انشاءالله.

غيربتدن نئچە نفرين گۆلۆش سسى قۇۈۈزاندى. هامى دۇنۆب باخديلار. مرضيه دئدى: عشرتين عفت خالاجان گلديلر.

عشرت آدى گلر كن هامى چيىك چاليىب، گۆلۆش ايله محمدعليه ايملهديلر. راضيه پيللهلرى ايكيىسين بير ائله ييب گئتدى غيربته. قۇلون سالدى عفت خالاجانين بۇينونا. اۋپۆشدۆلر. عشرت اليندە كى گۆل درنەسين وئردى راضيه نين الينه. گۆللرى قوجاقلاميش راضيه، عشرته دئدى: حالى ياخشيدى. سنى گۆرسە لاى ياخشى اۋلار. نه قدر گۆزل اۋلموسان. ماشاءالله.

خالاجان اوجا سس ايله گۆلدۆ. عشرته ده گۆلدۆ. اۋچۆده پيللهلرى چيخديلار. عفت خالاجان ايله عشرت اۋتاغا غيرديلر. قۇناقلارين قيشقيرىق سسى قۇۈۈزاندى. راضيه اوجا آتديملارلا چيخيب گئتدى داما. گۆلخانانين قاپيىسين آچدى. گۆلخانا دۇلو ايدى. تازا درنەيه يئر يۇخ ايدى. راضيه

درنه‌نی گۆلخانانین سیمینت* پیلله‌سینه قۇیوب، اۇزونه دئدى: گئجه هامیسین یئرلشدیررم.

گۆلخانانین قاپیسین باغلایاندا قۇنشو کیشینی گۇردۇ قاشاق قاباقلی گۆلخاناسینین اۇلۇشگۆن گۆلترین چیخاردیب، دامین هئره‌سینه دۆزۆب نیسگیل ایله تاماشالارینا دورمودو.

۴

بیر ساعات سۇنرا هامی گئتدیلر گیرته کباب یئسینلر. اۇجاق دالیندا اۇتوران ات کسن کباب شیشلرین تئز تئز اۇد اۆسته دۆزۆب قالین قاردون ایله یئلله‌ییردی. قۇناق‌لار ال آیاقدان چیخیردی‌لار. گۆزله‌ییردی‌لر کباب دۆزلسین. هر شیش دۆزلدیکجه مرضیه آلیب دوزلا‌ییب، چۇرگه چولقاییب، بۇشقابا قۇیوب وئیریدی عشرتین الینه. عشرت‌ده قۇناق‌لار بویور دئییردی.

قیسسا بیر قۇنجال قۇیموشدولار عمیجان ات کسنینی یانیندا اۇتورمودو. چۇخ یوموشاق کباب اۇد اۆستۆنه قۇیموشدولار. عمیجان بۇشقاب چانقال الینده گۆزله‌ییردی کبابی یاخشی قۇورولسون. عفت خالاجان ایکی یۇل محمدعلیه کباب آپارمیشدی. آنجاق محمدعلی یئمهمیشدی. یاغین ایی ایله اتین رنگی اۆرگین بولان‌دیردی. آلیز یانیندا قالان محمدرضا گاه اۇتاقدا یئریب آتیشقادان گیرته باخیردی. گاه قایدیب سیلجگی گۇتۇرۇب محمدعلینین اۆزۆن سیلیردی. بیر شئی گۇرمۇردۇ سیلجگی یئنه قۇیوردو یئرینه. محمدعلی محمدرضایا دئدی: سن ده گئت حیطه.

محمدرضا دئدی: یۇخ. من گئتمیرم.

محمدعلی دئدی: نییه؟

محمدرضا دئدى: سن تىك قالارسان؟

محمدعلی دئدى: اۇلسون. بىر زاد اۇلماز. من خۇشلامارام بئله گۇزلەنم.
محمدرضا دىنمەدى. گئتتى برقىن كىلىدىن ووردو. چىراق ياندى.
محمدعلی گۇزلىرىن ال ايله توتوب دئدى: چىراق ايستەمز. بىر ايش كى
ايستەميسن گۇرەسن.

محمدرضا دئدى: يۇخ ايشىم يۇخدو.

چىراغى سۇندۇرۇپ، اۇركە اۆستۈندە ارىنىك دۆشۈپ، اۇزۇن گىجەنىن
قارانلىغىنا تاپشيران آلېز قارداشىنا باخىردى. دئدى: حوصلن يۇخدو؟
محمدعلی دئدى: حوصلەسىز دگىلم. يۇرقونام.

محمدرضا دئدى: بىمارستاندا ائودن راحت ايدىن؟

محمدعلی دئدى: راحت كى يۇخ، آنجاق ...

محمدرضا دئدى: آنجاق نە؟

محمدعلی دئدى: اۇرادا دىنچ ايدى. سس صدا آزايدى.

محمدرضا دئدى: ياخشى، سن بو گۆنە باخما. بو گۆن ھامى گىلىلر
سنى گۇرمگە. گلمەسە ايدىلر كى دگىنردىك. * آنجاق صاباحدان دا گئت
گل آزالار سن ياخشى دىنجلە بىلرسن... مريضخانادا حتماً داريخىردىن.
بوردا بىز وارىق. راضىە اينن مرضىە واردىلار. بىر نئچەسى گلرلر گۇرمگە.
عشرت دە گلر. ھلە ھر يئردە گۇيلۇن ايستەدى ھر نە جور گۇيلۇن ايستەدى
اوتورا بىلرسن. دورا بىلرسن. يئريوى دگىشە بىلرسن. ھلە ائوينن
مريضخانائىن غذالارى يئردن گۇيەجان فرق وار. دۆزدۆ اۇزۇن ساييميسان
آنجاق بىز كى ساييرىق. گرک ياخشى يئيب كۆكەلەسن. آلېزلىق
باشىندان ال چكسين.

محمدعلی آلېمسىزلىقلا دئدى: دۆزدۆ.

محمدرضا دئدى: بىلىسن، بىز نە جور ائلىيە بىلردىك سنى قۇياق

مريضخانادا اۋزۆمۆز ئودە دىنچ اۇلاق؟ آلاە حقى ھامى ناراحت ايدىلر، ايندى گۇرۆسن نە خبردى. نە قدر سئوينىرلر. نە ھاي كۆي ساليبلار. الى ايله آتيشقانى گۇستردى. قۇناقلارين ھايلارى گۇلۆشلىرى گىربىتدن قالخىردى. راضىە ايله مرضىە آردىشيق ات كسنى تۇپارلايىردىلار. قۇناقلارين بۇيون اۇخشايبىردىلار. محمدعلى محمدرضايا دئدى: سن دە گئت اۇلارين يانينا.

محمدرضا دئدى: آخى ...

محمدعلى دئدى: آخيسى يۇخدو. گئت دا.

محمدرضا تلەسىك گئتدى گىربتە سارى. محمدعلى دە آغنايىب دۇندۇ آعاج آنبارىنا سارى.

۵

گىجە يارىسى آعاج آنبارى اۋد توتدو. ھاميدان قاباق اۋچ دانا تاماشاخانانين كئفلى اۋيونچوسو كۆچەدن كئچن آلوون قىزىل مخمرين گۇردۇلر داغ تكىن ائولرين داليسندان قارائلىغى ياريب يالوانىردى. *

قاباقلىق گىتجك ائولرين قاپيسى بىرىبىر آچىلىب بىر نىچەسى تۇكۇلدۇلر ائشىگە. ھامى ايچقىنىب چاشىب، يوخو پالتار ايله، آروادلار اۇلرين بىر سۇوروغا* بۆرگەيىب. اۋدون يانينداكى ائولر آلدىرمازلىقدا ياتمىشىدىلار بىردن قىشقىراق سسى گۇيە قۇوزاندى. اۋيونچولارين بىرى جماعتدن سۇروشىدو: بو ائولر بۇشدىلار؟

يۇخ جوابى ائشىتجك ائولرين قاپىسىنا يۇگۇرۇب باغلى قاپىلارى باسدى يوموروغا. ائولردە قىشقىراق قۇپىدو. جماعت قاپىلارى آچىب تۇكۇلدۇلر ائشىگە. قارداشلاين قاپىسى ھاميدان گىتچ آچىلدى. راضىە ايله

مرضيه قاباقدا، اوچ قارداش دا دالليقد. هامى چاش باش.
اۋيونچولار يىرى محمدرضادان سۇروشىدو: او دالى ھارادى؟ كىمىن
اۋىدى؟

محمدرضا قىشقىردى: آغاچ آنبارىدى. ھۋى يانقىن، يانقىن، يانقىن!
راضيه ايله مرضيه جان باسدىلار چىغىرماغا. قارداشلار دالى گىتدىلر
اۋدو ياخشى گۇرسۇنلر. ايندى تاختالار يىرى خىردا تىكەلر قۇپوب،
فىرلانىپ، آغاجلار ايله برق تىللر يىرىن اۋستۈندىن ھر يانا سىپىلدى.
اۋيونچولار يىرى قىشقىردى: ھۋى، آتېشقالار يىزى باغلىيىن. ايندى بۆتۈن
اۋولر اۋد توتار.

آداملار اۋولر سىغىنىپ، كۆچەلر ساىخاشدى. قارداشلار يىن
گۈلخاناسىنىن اۋستۈندە اۋلان دۆگۈر بىز ياواش ياواش قالخىپ، آچىق بىر
آلۋو ايله ترپەنىردى. دامدا گۈلخانا بىر اۋجاق تىكىن آلۋولايىردى. راضيه ايله
مرضيه اۋزلىرىن يىرە چىرىپ، چىغىر باغىرايىلە باشلادىلار باش دۈشلىرىنە
تاپدالاماغى. اۋيونچولار يانقىنىن اۋزىگىن* گۇرمگ اۋچۈن آيرى كۆچەيە
دۈندۈلر.

سۇندان يىيىن يىيىن باغلانان آتېشقالار يىن سسى، ھر يانا آماجسىز
قاچان آداملار يىن سسى. بۈيۈك آلۋو بىر چىتىر تىكىن ياواش آچىلىپ،
ساچاقلايىپ، چۇخلو اۋولرىن اۋستۈنە دامارلانىردى. قارداشلار بىردىن
اۋزلىرىنە گىلىپ قاچدىلار گىرىتە. آنبار قاباغىندا ياتان ات كىسنى دوروب اۋز
يۈك ياپىن يىغىپ، چىخدى آداملار يىن آراسىندا ايتدى. محمدحسن دىدى:
نە ايش گۇرك؟

محمدحسن دىدى: ايندىدى ھر يانا يىتېشىسىن.
محمدرضا دىدى: ائلە بوجور دوروب باخىسىز. ايندى وار يۇخوموز كۈل
اۋلار.

اۆچۆدە تلهسىك قاجدىلار ايجهرى، دالانين قاپيسين آچيب گيردىلر. راضيه ايله مرضيه نين قيشقىراغى اوجالدى. چۇخلو آدام كۆچه يه تۇكۇلۇپ، آروادلار كيشيلردن چۇخ ايدى، هامى يوخو پالتار ايله آياق يالين قۇرخوردولار. ائولرى اۇددان آراسى اۇلانىلار سئوينيردىلر.

اويونچولار تاپىلىپ هرەسى اللرينده بير آغاچ تۇشۇيه تۇشۇيه قيشقىردىلار: آتش نشانيه خبر وئرين. تلفون وورون. خطر، خطر، خطر. اۇد چۇخ بۇيۇكدۇ.

بير نئچەسى يئنە ائولره يۇگوردۇلر. اۆچ اويونچو داراشلىق بير كۆچه ده ايتدىلر. راضيه ايله مرضيه گيربتين قاپى آغزىندا دوروب باش دۇشلىرينه دۇگۇپ، نرىلده ييردى: محمدعلى، محمدعلى، محمدعلى.

اۆچ قارداش تاپىلدىلار. اللشردىلر بۇيۇك دمير يئشىگى گيربتدن چىخارتسىنلار. اۇدون سسى جماعتين چىغىرتىسين بۇغموشدو. اۇدون ايرى خىردا تىكه لرى گۇيدن ياغىردى. جماعت گۇزله ييردىلر اۇد اۇستۇ باشلارينا تۇكۇلمەسين.

اويونچولار يئنە تاپىلدىلار. گلىب كۆچه يه قيشقىردىلار: برقلرى كسين. برقلرى كسين. برق خطرلىدى، خطرلىدى.

اۇدون يانينداكى ائولرين يۇك ياپين چىخارديب قۇرخولو اۇست اۇستە قالاييردىلار. قاپىلار آچىق ايدى. فرش، مبل، يۇرقان دۇشك، هر يئردە تۇكۇلمۇشۇدۇ. كۆچه ده اۇلان، هر كيمسه بير زادىن قيراغىندان ياپىشىب آيرى بوجاغا چكىردى. قۇرخموش بير كيشى بير دۇلو قندانى ايله كۇهنه ننى چىگىنىنده، اۇز باشينا فىرلانىپ، يامان دئيردى.

راضيه ايله مرضيه گيربته باش ووروب گلدیلر كۆچه يه. يئردە اۇتوروب اوبدولار. قارداشلار يئشىگى كۆچه يه گتىردىلر. راضيه ايله مرضيه اۇلارا يۇگوردۇلر: محمدعلى قالدى اۇ اۇستده. قالدى اۇ اۇستده.

قارداشلار اۋزلىرىنى گىلىپ، قىشقىرىپ قايىتدىلار. دۇنۇب ئىكەن باخدىلار. قىزىل ئالۋون يانىلىتىسى ئاليز قارداشىن ئاتىشقانىن شوشەلىرىندە ئۇيناپ، بۆتۈن گىربىتى ايشىقلادىرى. اوچ اوپونچو آىرى كۆچەدن تاپىلىپ قىشقىردىلار: ئولرى بۇشالدىن. اوشاقلار ياددان چىخماسىن. كۆرپەلر، قۇجالار، ئاليزلارى بۇشلامىين.

اۋجا بۇى اوپونچو قاجدى قارداشلارن گىربىتىنە، بىر ھاجا آعاج ايلە برقى كىتوردان آيىردى. گىربىت قارانلىق اۋلدو. اوپونچو گلدى ئاشىگە. يۇلداشلارى ايلە كۆچەنىن قارانلىغىندا ايتدى. قارداشلار يىغىشىدىلار. محمدحسن سۇروشىدو: نە ايش گۇرك؟ نە ايش گۇرك.

محمدرضا دئدى: اينىدىى يانسىن. اۋتون آياغى يۇخدو چىخسىن ئاشىگە.

محمدحسن دئدى: بىر ايش گۇرۇن. اۋد گلەمىش بىر فىكىر ئالىين.

محمدحسن دئدى: گر ك اۋنو چىخارداق!

محمدرضا دئدى: نىجە گىتمىك اۋلار اىچەرى. اۋرا باخ؟

اۋچۇدە ال قاتدىلار چىغىرماغا: محمدعلى، محمدعلى، محمدعلى!

جماعت ياخىنلاشىپ ھويوقموش ئولرە باخىردىلار. ھامىسى بۇش ايدى تىكجە ئولرىن بىرىنىن دامىندا آرىق كىشى اوجا ئىرلرە چىخىپ سو بۇروسون الينە آلىپ، اۋد ايلە دۇش دۇشە دايانمىشىدى. سو بىر گۇمۇش زنجىر تىكىن بۇرونون آغزىندان پۇسكۇرۇردۇ. اۋد بۆتۈن گۇچۇ كىشىدن قۇرخوب آرالانىردى.

اۋدون ئالۋو قارداشلارن ئوينىن دامىندان كۆچەيە اوزانىردى. جماعت ياواش ياواش اۋدون قۇرۇغوندىن چكىلىرىلر. محمدرضا ايلە محمدحسن بىرلىكىدە قىشقىردىلار: كۇمىك، كۇمىك!

دمىر ئىشىگىن اۋستۇندە اۋتوران محمدحسن باشلادى آغلاماغا.

راضیه ایله مرضیهنى آپاردیلار قۇنشولارین بیرینین ئوینیه. محمدرضا اۆز توتوب جماعته قیشقیردی: قارداشیمیز قالدی ایچهریده. مریضدی. عمل اولوب. کۆمک ائلیین گتیرین ائشیگه. گتیرین ائشیگه!

قوم کۆمه‌سینین اۆستونه چیخان محمدرضا جماعته دئدی: نییه دوروبسوز؟ مگه آدام دگیسیز؟ قیچسیز بیر آدام قالیب اؤدون آراسیندا. کۆمک ائلیین!

بیر نچه‌سی ایسته‌دیلهر قاباغا گئتسینلر آنجاق اؤد ایتیلشدی. آریق اوجا کیشی دامدا دوروموشدو. آلۇلار اؤنو قایمالامیشدیلهر. * آنجاق کیشی ایسته‌میردی اؤد عطیرشاهلارین چاپسین. بیرى دئدی: ایچهرى گتتمک اۇلماز. آتش نشانى مأمورو گرک گلکین...

جماعت دالى چکیدیلهر. اللرین یانلارا آچان محمدرضا جماعتین دالیجا قاچدی: نییه قاچیسیز؟ نییه کۆمک ائله‌میسیز؟ ائویمیز یاندى، ائشیگیمیز یاندى. قارداشیمیز قالدی ایچهریده.

محمدرضا ده اؤنا قوشولدو: مگه مسلمان دگیسیز؟ مگه دۆشۆنمۆسۆز؟ بیر نفر اؤردا یانیر سیز دوروبسوز تاماشییا؟

محمدرضا یئشیگین اۆستۆندن دوروب گئتدی قانشارداکى* قۇنشونون ئوینیه، تلفونى سۇراقلايىب قولاقلىغى گۆتۆردۆ. تیتريه تیتريه عمینین ائوین توتوب قیشقیراراق دئدی: هۇى عمی، عمیجان ائویمیز اؤد توتدو! ائویمیز یاندى! محمدرضا قالدی ایچهریده!

عمینین سسی اؤ الدن گلدی: ائو یاندى، نه جور اولدو یاندى؟ من کی بیر ایش گۆرمه‌رم. وسیله یۆخومدو گلم. آتش نشانییه خبر وئرن.

محمدرضا قولاقلىغى آتدی یئره. قاچدی کۆچه‌یه. اؤزۆن یئتیردی محمدرضا ایله محمدرضا. اۆچۆده جماعته ساری یۆللانیب یالوایردیلار

ياخايرىدىلار. آغلايىردىلار.

نەچە قىرپىمدان سۇنرا اۆچ اۋيۇنچو تاپىلىپ جىرىق - يىرتىق پالتار ايله،
 يانىق تۆستۆلۆ اۆست باش ايله گلدېلر كۆچەيە. بىر قۇجا قارداشلار يىن ائوين
 اۇنلار گۇستردى. قويوق مۇر اَلۇلار پىللە يۇلۇندىن يىنىپ ياواش ياواش
 اَليز قارداشىن اۇتاغينا ياخىنلاشيريديلار. اۆچ اۋيۇنچو بىرىرىنە باخديلار.
 آغاجلارى آتديلار يئره اۋزلىرىن ووردولار اۋدا. اَلۇلو پىللەلرى چىخديلار.
 اود سۇندۇرن ماشىنلار يىن بورقولارى اۋدون ايچىندىن ائشىدىلىرىدى.
 جماعت دالى دالى گئىدىرىدىلر. اۆچ قارداش اۇنلار سارى ايرەلىلەيىپ
 قىشقىرىدىلار: شرفسىزلىر، دىنسىزلىر، كۆپك اۇغلۇلار، نىيە اكيلىسىز؟ مگە
 آدام دگىسىز؟ دىنيز يۇخدو؟ ايمانيز يۇخدو؟ اسگىك قۇرخاقلار! شرفسىزلىر!
 شرفسىزلىر!

من، كئچل، كىكاوس

باشدا بىلىنر بىلىنمز گۇگرتى چىرتىپ، سۇندا بىر آغ تىكە دوزلاق ايدى. سۇنرا چۇخلو سو بوخارى قاشى دۇلدوردو. فىرلانىركن دىنىزى گۇردۇك بىردن بىره آياغىمىز آلتىندا تاپىلدى. بو قاشدان اۇ قاشا. داها آغلىق گۇگلوكدن خبر يۇخ ايدى، هامىسى سو ايدى. يئنە فىرلانىپ بو يۇل كىكاوس ووردو منىم قۇلوما. آشاغىيا باخديم. بوختا آياغىمىزىن آلتىندايدى. دۆز دىنىزىن قىراغىندا. سانكى كند اىستىنىن قىزىغىندان آياقلارىن سويا اوزايدىب. يئنە بوختا ايتدى. چۇل ايدى.

طياره قۇنونجا ساعاتلار اۇزۇمۇزۇ قۇنجالا باغلايان بىزلر، بىل قايىشىن آچىپ قۇنجاللاردان آيرىلدىق. بىزىم قاباغىمىزدا اۇتوران كئچل دۇنۇب دئدى: كۇپك اۇغلو بۇغدو بىزى.

كىكاوس دئدى: ايجيدىن. دا يئتىشىدىك.

كئچل دئدى: مثلاً بونا دا دئىرلر طياره؟ بو داشقا تاراققا وضعىن. آدام قۇرخور آياغىن آلتى آچىلىپ تاپىيلىتىنان دۇشسۇن آشاغى. نه ده سسى وار. ابوطياره كى دئىرلر بودو. تازا نه كىرا داكى آليرلار.

قالخىب اۇزۇن يىغىشىدىران كىكاوس دئدى: بو يۇل باغىشلايىن حضرت آغا، اۇ بىرىسى يۇل تاپشىررىق سىزى جتىنن گتىرلرر هئچ عىب

ايرادى اۇلماسين. بو بئله ده دئىنمىيەسن.

كئچل دوروب بۇركون تاپىيى، دئدى: گۇزلۇيۇن ھا. بىر شى قۇيساز
قالسا دا اۇنون يئىەسى دگىسىز.

من دئدىم: بىزىم اىكىمىزدن ارخىين اۇل.

طيارەننن قاپىسين آچدىلار. چانتا ايله آلدىرملارى گۇتۇرۇب قاباغا
گئتىدك. اىستى آدامىن سۇلۇغون* قايتايردى. بىز اوچۇمۇزدن سۇنرا ھىچ
كىم يئنىمىردى. اوچۇمۇز يئتىشىدىك پىللەلرەن آياغىنا. قالمىشىدىق
ھانسىمىز باشدا يئىك. كئچل دئدى: بوردا كى آدامىن نفسى قاخمىر.

كىكاوس دئدى: اىستىسن قئىىداق؟

تكرلى پىللەنى طيارەننن آغزىنا ياپىشىدىردىلار. اوچ آدام آشاغىدا
ايدىلار. آغ كۇينك گئىمىش بىر كۇك كىشى ايله يۇكچۇ پالتارى گئىن
اىكى قارا كىشى. كئچل دئدى: بسم الله.

كىكاوس دئدى: دىنسىز ھمىشە بو جۇر يئرلەردە بو جۇر دئىر.

اۇل من، سۇنرا كىكاوس، سۇندا دا كئچل پىللەلەردن يئنىدىك. ھاوا پىس
بۇركۇيۇب، اىستى ايدى. اوچۇمۇز طيارەننن كۇلگەسى آلتىندا دورموشدوق.
قۇرخوردوق گۇن قاباغىنا گئىك. كۇك كىشى كئچلە دئدى: آقاي مەندىس
بويورون اۇيانا.

ال ايله دىمىرتىكانلارلا* آيرىلان اوچوشقانين اۇ بىرىسى يانين
گۇستردى. منلە كىكاوس گۇلدۇك. كئچل دئدى: گۇزلۇرۇك چىمدانلارى
آلاق.

كۇك كىشى دئدى: سىز بويورون ايندى گتىرلر قوللۇغوزا.

بىر دۇرد تكرى طيارەننن قویروغو آلتىنا آپاردىلار. يۇكچۇلر پست
تلىسلرى ايله چىمدانلارى طيارەننن قویروغونداكى باجادان چكىب، اۇستۇنە
دۇزدۇلر. من دئدىم: گئىك.

يۇللاندىق. كىكاوس كىچلە دئدى: سركار ھاواختدان مھندس
اۋلۇبسان؟

كىچل دئدى: من اولدن واريديم. بيلميسن گئت نندن سۇروش.
سىملرين اۋتايىندا ايكي اۋتاق واريدي. نىچە سىكىن* اۋستۈندە نىچە
آدام اۋتورموشدولار. هر يئر قۇرو ايدي. قۇورولموش قورو تۇپراق آزاجىق
يىلن اسمگى ايله هر يىرى قارنلىق ائليردى. كىچل دئدى: شوخلوقدان
كىشىمىش، دۇغرودان يىتىشديك.

كىكاوس دئدى: مەھوين روحو، دۇز سفئەلميسن!
كىچل دئدى: ايسىتىرم دئيم بير ايش گۇرمك اۇلار؟
كىكاوس دئدى: اۇلار. دۇز يىتىشك بندره، گۇرك بير ايش گۇرمك
اۇلار يا يۇخ. ثانياً نيه اۇلماز.

كىچل دئدى: منيم كى گۇزۇم سو ايشمير.
من سۇروشدم: نيه؟
كىچل دئدى: بو ھاوادا آدامين شاطيرى ايشدن چىخار.* ھاوا قيزاندا
منيم يوخوم گلر.

كىكاوس دئدى: قولاق آس اوشاق، اۋيونبازلىق چىخارداسان
ايسىتمەسن ايشلىيەسن، ائلە ددەوى يانديرام اۋزۇن كئف ائلييەسن.
پاپريز يانديران كىچل دئدى: مثلاً نئيرسن؟

من دئديم: يىيىنجن دۇگۇب حسابيوى چۆرۆدەريك.
كىچل دئدى: دۇغرودان؟ بو ايشلردن دە باشارىسان؟
دۇرد تىرى طيارهين قارنى آلتيندان چىخارديب، بيزە سارى
گتيرديلر. اۋچۇمۇزدە قاباغا گئديب گۇزلەديك سىملرين دالينا يىتىشىنلر.
كۇك كيشى دە گليب بىليىتلىرىمىزە باخيب، تليىلىرى، چمدانلارى وئردى
اليمىزە. ھاميسين گۇتۇرۇب گلديك ماشينلارين يانينا. هر كيمە توش

من، كئچل، كىكاوس / ۲۱

گلیردیک بیزه باخیب كئچیردی. كئچل كۆهنه قوشون پالتارى گئیمیش
بیر یاشاغا دئدی: بو ماشینلارین هئش بیرى بندره گئتمیلر؟

یاشاق دئدی: طیاره اینن گلمیسیز؟

كئچل دئدی: هن.

یاشاق دئدی: بیر ديقه دۆزۆن طیاره گئتسین، هامى گل سینلر. بو
ماشینینان آپاراللار بندره.

كۆهنه بیر آرقیشین* گؤستردی. یومورو باشى قارا تاخما یاخاسى
اۆلان آریق کیشى اۆتاكلارین بیرینین قارانلیغیندان چیخیب بیزی باشدان
آیاغا سۆزۆب، یئنه قاییتدی ایچهری.

كىكاوس دئدی: طرفى گۆردۆز. بوكیمدی دا؟

كئچل دئدی: دایى جانیمین خال اؤغلوسو. من نه بیلیم.

كىكاوس بیر آز فیکیرلشدى دئدی: ارخیین اؤلسئیدیم فیلم اسگیک
گتیرمه ریک من ائله ایندیدن باشلاردیم.

كئچل دئدی: نه جۆر باشلاردین؟

كىكاوس دئدی: دوربینى چىخاردیب ائله ایندیدن باشلاردیم.

كئچل دئدی: ائله ایندیدن؟ نه جۆر؟

كىكاوس دئدی: اۆل بیر دۆز عمللى عكس ایندى چیخیب بیزی گۆدن
طرفین اۆزۆندن سالاردیم.

اۆچۆمۆز دۇندۆك. همان يئكه باش آریق کیشى مداد كاغاذ الینده
دالیمیزدا دوروب، تلیسلرله چانتالاریمیزا باخیب، یئیین یئیین كاغاذدا بیر
شئى یازیردی.

بۆتۈن بوختانى گزدىك آنچاق ياخايا گىتمەدىك، دىنىزى گۇرمەدىك. قات قارىشىق ئۇلار يانيندان كىچىب بىر قفە يا قۇنولقا* سۇراقلاشىردىق بىر بوجاق تاپىب اۇتورماق اۇلسون.

كىچىل دال با دال دىيىنىردى: عجب يىرە گلىدىك. وار يۇخوموزو وئردىك فىلم آلدىق. جىلۇوموزو وئردىك مثلاً بو ايشلار عاغىل ساوادى اۇلان بو قوش بىيىنە. ايندى بىزى گتىرىب بو زىبىللىگە، اۇزۇدە سىر قالىب نه ايش گۇرسۇن.

كىكاوس دىدى: ائله همان باشدان دىمىشىدىم هارا آپايرام، مگه قرار قۇيمادىق دىنمىيەسىز، هر نه دىدىم باخاسىز؟

نئچە ائوين يىخىلماغىندان دۆزەلن، دىنىز سسى اۇ ياخىنلاردان گلن مىدانچادا بىر قفە يە يىتىشىدىك. گىردىك ايچەرى. سىكىنلردە اۇتوران آدمالار يىر بە يىر اۇلوب، ياخشى كۇلگەسى اۇلان قفەنىن لاپ ياخشى يىرىن بىزە وئردىلر. يۆك پاپىمىزى بىر بوجاغا قۇيوب، اۇتوردوق. كىچىل دىدى: هم سوسوزام. هم آجام. هم آياقدان دۆشۇرم.

كىكاوس دىدى: هامىسى دۆزەلر. دۇزسن هر شى دۆزەلر.

كىكاوس چانتاسىندان نئچە باسدىرىم قوتوسو چىخاردىب تاپشىردى سۇغان چۆرك گتىرسىنلر. كىچىل دىدى: دۇغرودان شوخلوقدان كىچىب كىكاوس. بىر ايش گۇرە بىللىك يا تىمىمىن وار خىط اۇلماماقدان اۇتۇر بۆتۈن وار يۇخوموزو سۇووراسان؟

كىكاوس دىدى: بو جۆر ايشلر هئش واخىت حسابلانمىش دگىر. ايندى بىز گۇجۇمۇزۇ وورروق بىر شى چىخسىن. چىخسا چىخىب، چىخماسادا جەننەمە.

كئچل دئدى: نه واخت باشلىسان؟

كىكاوس دئدى: ناھار يئييب دۇياندان سۇرا.

كئچل دئدى: يانى قۇيموسان بىر قوش يوخوسو آلاق؟

كىكاوس دئدى: يۇخ، يوخو گئجه نىنكىدى.

كئچل دئدى: منكى ھلە گىجەم. او قارىلداغىن سسى ھلە قولاغىمدادى.

كىكاوس دئدى: منىم دە قولاغىمدادى.

من دئدىم: منىم نظرمىيە ياخشىدى گۇرە جىگىمىز ايشلرە گۇرە بىر آز
فىكىرلىشك. اول بۇتۇن بندرى گزك، سۇرا اۇتوروب نقشە چكىب سۇرا ال
قاتاق جانىمىز.

كىكاوس دئدى: اتفاقاً او ايش كى من ايستىرم گۇرم سنىن نظريوين
ترسە سىنەدى. من ايستىرم نقشە سىز بىر ايش گۇرم. ھر ماراقلى شئىدن
عكس ايله فىلم گۇتۇرم. باشدادا بولارين ھامىسىندان درده دگن بىر شئى
دۆزلدەم.

من گۇلۇب دئدىم: دئدىكىلريوين ھامىسىندان ھر زاد چىخا بىلر درده
دگن شئىدن سۇرا.

كئچل دئدى: نقشە سىز ايشين يوباتماغى يۇخدو. ائلە ايندى دور
ايشيوى گۇر، صاباخ اكيلك.

كىكاوس دئدى: چىزمە ياخشى. من ايستەدىگىم شئى آيرى بىر
زاددى. من ھر عكسدىن كى ايستىرم سالام، بىر زاد ايستىرم. ايستىرم
ھامىسى اۇست اۇستە بىر زادى گۇرستىنلر. من ايندىدن دئىيە بىلمەرم
نمنە. آنجاق بۇتۇن ھدفسىزلىكلە بىر غرضىم وار بودا دوربينين آيدىنلىغىنا
باغلىدى.

منلە كئچل بىر بىرىمىزە باخىب باسدىق گۇلمگە. بىزە سۇغان چۇرك
گتىردىلر. نئچە دانا چانقال، سودان دۇلو نئچە آلميون بۇيۇك الليجە*.

کیکاوس باسدیریملارین آغزین آچیب، دۆزدۆ سرگه‌نین اۆستۆنه. كئچل دئدى: هله گيجم.

من دئديم: بو باليقدان يى، دوزه‌لر.

كئچل دئدى: گئجه بير بوجاق تاپيب بير چاخير وورسئيديق، چۆخ جۆرله‌نردى.

کیکاوس دئدى: ایشیمیز قورتولمویونجا اویونبازلیق قدغندی.

كئچل دئدى: پس دئ سیزی گتیرمیشم ازا جزا وئرم.

باشلادیق یئمگه. اۆچ دۇرد یاشاق تاپیلدیلار هامیسی ایگیرمی، ایگیرمی بئش یاشیندا. اوزون آغ کۆینکلریله گلیب قفه‌نین آغزینا، دایاندیلار قفه‌نین قاباغینا. گۆز تیکیدلر بیزه. كئچل ووردو منیم قیچیمایاواش دئدى: بسم الله، آغالار کیم اۇللار؟

یاشاقلار سلام وئردیلر. کیکاوس جوابلارین وئردی. هر دۇردو سیرا ایله اۆچۆمۆزه باخیب، قفه‌ده‌کیلر چیخدیلار ائشیگه. كئچل یاشاقلارا دئدى: بویورون.

یاشیلاری دئدى: هاردان گلیبسیز؟

كئچل دئدى: بير چۆخ اوزاق یئردن.

همان یاشاق دئدى: بو گۆن گلدیز؟

كئچل دئدى: بو گۆن دۆنن نه فرق ائلر. آخر گلدیک.

همان یاشاق دئدى: نه دئیسن رئیس؟ سیز بوگۆن طیاره اینن

گلیبسیز. مگه یۆخ؟

کیکاوس دئدى: هن، طیاره اینن گلدیک.

همان یاشاق دئدى: مهندسسیز، دگیسیز؟

منیم گۆلمگیم توتدو. كئچلی گۆستریب دئديم: مهندس فقط بودو. بیز

ایکیمیز هئس کاره اییک.

من، كئچل، كىكاوس / ۲۵

كئچل دئدى: دۆز دئير. دده ننه سينين قبرين من دۆز لتميشم.
ياشاقلار گۆلمه دن كئچلين بۇركۈنە آلديرماسينا باخيب دئدىلر: يۇل
دۆز لتمه مأموروسوز؟

كئچل دئدى: دۆزۆن ايسته سن بير تيكه چۇرك آختاريريق. بير ايش
سۇراق واريندى خدمتده حاضيريق.

همان ياشاق آتماجا ايله سۇروشودو: دۇغرودان؟ نه ايشلر باشاريسيز؟
كئچل دئدى: هر ايش، فله لىك، كانكانلىق، حوض بوشالتما،
ياسماچىلىق.

ياشاقلار بيربيرينه باخدىلار. همان ياشاق باشين ترپه ديب دئدى:
ئله سى، اۆستۆ باشيزدان بللیدی.

كئچل حيرصله نيب دئدى: عجب كالوادى. هئش كيم ادامين سۇزۆن
اينانمير.

ياشاقلار بيربيرينه باخيب، دالى دالى گئديب گۆزلرى بيزده اۇلا اۇلا
آتيلدىلار ميدانچانين اۇتاييندا اۇلان وانته. ووردولار وانتين اۇتاغينين
شۆشه سينه يۇللانيب بير كۆچه يه بورولدو. كئچل دئدى: نه ايستيردىلر؟
پول ايستيردىلر، ايش ايستيردىلر، يئمك ايستيردىلر. اصلاً منظورلارى نه
ايدى؟

كىكاوس دئدى: چۇخ ناشىلىق ائله ديلر. اۇزلرين آچيغا چىخارتدىلار.
گرگ چۇخ گۆزله يك. ايشلرينده بير كلک وار.

كئچل دئدى: مين دانا بولارين كلگى من بير دانايا كار سالماز.

بۇيوك تيكه گۆتۆرۆب آغزينا قۇيدو.

گۆن اگىلر كىن قفەدن چىخىدىق. قفەچى سۆز وئرمىشىدى بىزە بىر منزل تاپسىن. چمدانلارايىلە گىريياتلار* ساخلادى. بىز دىنچ فىكىرايىلە بازارا گىردىك. نىچە كىچىك پۇتقاسى واريدى. نىچە قۇجا كىشى دۇشنىلر* بىرە دۇشەيىب ادوكلن ايلە خارجه صابىنى ساتىردىلار. ھامىسى بىر بىرىنە اۇخشايدىلار. ايرى نارىن مىلچىكلردن دۇلو.

كىكاوس دئدى: بولار كى گۇرۇسۆز ھامىسى منىم ايشىمە گلر. آنچاق گۆن گىتتىمىنچە كۆچەلردن نىچە دانا عكس لازىمىدى. كىكاوس آلدىرمانى حاضىرلامىشىدى. قوتولارى كىچل گۇتۇرمۇشۇ. چاتمانى من چىگنىمە آلمىشىدىم. نىچە كۆچە باسادان كىچدىك. كىچل بىز ايكىمىزىن دالىجا گلردى. كىكاوس دا تىز تىز چۇنۇب نىققىلدايىردى: دالى قالما اوشاق، گىتسە ايشىلىيە بىلمەرىك ھا.

كىچل دئىردى: مىندن ياخشى حمال تاپا بىلدىن مىنى بۇشلا گىدىم. قىغ دورماز بىر كۆچەيە گىردىك. كۆچەنىن دىيىندە اوجا دووار ايلە بىر تۇكۇلمۇش ائو واريدى. بارماقلى دۇرد بوجاق آتیشقالار بىر كۇھنە قاپىنىن اۇستۇندە ايدى. ايكىندىنىن گۆنشى آتیشقانين بارماقلىرى آراسىندان ساچىردى. دىنيزىن سسى اۇ ياخىنلاردان ائشىدىلىردى. كىچل دئدى: يىتتىدىك دىزە.

كىكاوس دئدى: دىنيزدن قاباق يىتتىدىك بىر گۇزل زادا. باخىن! مىنە ايمىلەدى. چاتمانى گىتىردىم. كىكاوس آلدىرمانى چاتمانين اۇستۇندە پىچىنە چاتىب، بركىتتى. چاتمانين آياقلارين آچدى. نىچە يۇل چاتمانى دىرتتى. آرخايىن اۇلار كىن آلدىرمانى قوروب دۇگمەنى باسدى. آلدىرما ايشە دۇشۇدۇ.

من، كئچل، كىكاوس / ۲۷

كىكاوس آلدیرمانین آشاغى اليگين* توتوب اۋستە چكىردى. آلدیرمانین آغزىنى آتیشقانىنى دالى قولاغىندان ياواش ياواش يىندىرەرك قاپىنىن اۋزۋنە چاتدى. بىردن قاپى آچىلدى. بئلىنە بىر كۈھنە فیتە سارىمىش كۈر كلتەنك* بىر كىشى چىخدى. نئچە كىچىك بۇيۇك دۇگۈل چىگىنىدە ايدى.

كىكاوس سئوينجك بىلمىردى نئىنەسىن. منە دئدى: دۇز گۈر نە ایش گۇرۇرم.

قۇجا قاباغا گلىب دايانىب دۇگۈللىرى يئر بە يئر ائلهيىب الين دورا سۇرتۇب بىر اوچوقدان گئتدى يانداكى كالاوايا. كىكاوس قۇجانين داليسىجا آلدیرما ایلە گئدەرك دئدى: قشنگ اۋلدو. بونا دئىرلر شانس. بىلەسىز نە عكس سالدیم.

كئچل دئدى: ھۇى كىكاوس، تئز قئىيت قاباقتى يئريوۋە. بىردن گۇردۇن بىر يئكە فىل اۋردان چىخدى.

كىكاوس آلدیرمانى قوراركن دئدى: بعید دە دگىل. آلدیرمانى يئنە كۈچەننن دىيىندە چئویردى. آتدىملارین سسى ائشىدىلدى. كئچل گۈلۈب دئدى: فىل گلدى.

كىكاوس دئدى: فىل يا آيى فرق ائلەمز. ھر كىم اىستىر اۋلسون. آتدىملارین سسى كى چۇخ گۇزلىدى. گۇزل دە گلیر.

آلدیرما ایشە دۋشدۇ. نئچە قىرپىم سۇنرا اوچوشقانىن كۇك يومورو باش كىشىسى تاپىلدى. اوجا آتدىملارلا قاباغا گلیردى. بىزى گۇرچك بىردن دوروب اللرىن قۇوزايىب سالدى آشاغى. كىكاوس آلدیرمانى باغلادى. يومورو باش كىشى قاباقتىق گلىب دئدى: نە ایش گۇرۇردۇز؟

كئچل دئدى: ھئش زاد ایشلىردىك.

يومورو باش كىشى دئدى: نە ایشى؟

كئچل دئدى: سغئھلىك ايشى.

يومورو باش كيشى دئدى: سىزى آختارىردىم.

كئچل دئدى: بىزى؟

يوموروباش كيشى دئدى: ھن، سىز اوچوزۇ.

كئچل دئدى: نە ايشىن وارىدى؟

يوموروباش كيشى دئدى: جناب مين باشى * ايستىر سىزى گۇرسۇن.

كئچل دئدى: جناب مين باشى؟ جناب مين باشى كيم اولالار؟

يوموروباش كيشى دئدى: سىز تانىماسىز.

كئچل دئدى: بىز اونو تانىماساق اۇدا بىزى تانىمازدا.

يوموروباش كيشى دئدى: دوزدۇ، ايستىر سىزى تانىسىن.

كئچل دئدى: بىز ايستەمەسك نەجە؟

يوموروباش كيشى دئدى: سىز مجبورسوز.

كئچل دئدى: نمە؟

كيكاوس كئچلى تۇپارلادى: سغئە دانىشما گۇرۇم. چۇخ ياخشى آغا،

عيبى يۇخدو. ھر يئره دئسز گللىك.

منلە كئچلە ايملەدى. فيلم چكمك آراج قوراجين * يىغىشديرىق.

كئچل قوتولارى گۇتۇردۇ، من چاتمانى چيگنيمە آالديم، كيكاوس ايله

يوموروباش كيشينين دالينا دۇشدۇك.

گۇنش آتيشقانين داليندان گئتميشدى. ياريم آچىق قاپيدان، بۇيوك

كالالانى گۇردۇك. ايكي ياريم چىلپاق قۇجا كيشى گۇردۇك بىر آغاچا

چىخىب، بوداقلارين آراسيندا بىر شى آختارىردىلار. كئچل ياولاش منە

دئدى: عجب ائششكدى بو كيكاوس. ھر كيم ھر نە اۇنا دئير دينمە

دانىشما قبول ائلىر.

بىر داراشلىق كۆچەيە گيرديك. ايكي دووارين آراسيندان ايليشتن بىر

دوھنى گۇردۆك نە قاباغا گلە بىلىردى نە دالىيا.

۴

بىزى باسدیلار بىر پىسەنگە*. ھاۋا چىكىنى يۇخودو. كىچىك تىكجە
آتىشقاىسىن ئىلە مىخلامىشىدىلار ھىچ آچىلمازدى. قاپىسىن دا بىركدن
باغلادىلار. آنچاق بىر بۇيوك گىرىت، قارا تىكان آعاجلارىن، گىرىبتىن
اۋتايىندا تىكىنتىنى گۇرە بىلىردىك. بىزىم پىسەنگىن يانىندا آيرى اۋتاقدا
وارايدى. ايكى نفر اۋرانى گۇدۆب ورق اۋينايردىلار.

كىكاوس دئدى: نە ايش گۇرۇللار؟ بىردن باشىمىزا بىر ايش گىتىمىيەلر؟
بىر ساعاتدا اۋزاتسالار اۋچۆمۆزدە بۇغوللوق.

كئچل دئدى: ياخشى دا، بىزى ئىلە بو ايشە گۇرە گتىدىن بورا.
من دئدىم: حقلىرى يۇخدو بىزىنن بو جور رفتار ئىلەسىنلر. بىز كى بىر
ايش گۇرمەمىشىك.

كئچل دئدى: اصلاً من بىلىمىم طرفىمىز كىمدى؟
دوروب گئتىدى پىسەنگىن قاپىسىن دۇگدۆ. يومورباش كىشى قاپىنى
آچدى. ايكى گۇدۆكچۆ ورقلىرى قۇيدولار سرگەنىن اۋستۆنە گلدىلر قاباغا.
كئچل دئدى: باخ گۇرۇم حضرت آغا، بورا ھارادى بىزى گتىدىز؟
يوموروباش دئدى: سىزە نە وار؟

كئچل دئدى: نمە؟ من گر كمز بىلم ھاردييام؟
يوموروباش كىشى دئدى: بولارى مننن سۇروشما.
كئچل دئدى: پس ھانسى عاليجنابدان سۇروشوم؟
يوموروباش كىشى قاپىنى باغلادى. كئچل ئىنە قاپىنى دۇگدۆ. يومورو
باش كىشى حىرصلى قاپىنى آچدى. كئچل دئدى: ھىچ اۋلماسا قاپىنى

آچىق قۇيۇن. بۇغۇلۇرۇق آخى.

يۇمۇرۇباش دىدى: نىيە؟

كۈچل دىدى: نىيە؟ بونا گۇرە بۇردا ھاۋا يۇخىدۇ. نەس چىكىمك اۇلمۇر.

يۇمۇرۇباش كىشى دىدى: قىدىندى آغا.

كۈچل دىدى: نەنە قىدىندى؟ كىم قىدىن ائىلىپ؟

يۇمۇرۇباش كىشى دىدى: جىناپ مىن باشىنىن دىستۇرۇدۇ.

كۈچل دىدى: سىن قاپىنى آچىق قۇي، سىننى سۇرۇشسا دىنە فلانىكىس

دىيىپ.

يۇمۇرۇباش كىشى دىدى: آخى...

كۈچل دىدى: دىدىم قاپىنى آچىق قۇي. مىسئۇلىتى مىننى.

يۇمۇرۇباش كىشى قاپىنى آچىق قۇيۇپ گىتتى اۇتۇردۇ سىرگەنىن

اۇتايىندا. ايكى دانا گۇدۇكچۇ بىزە باخا باخا ورقلرى يىغىشىدىرىپ قۇيدۇلار

قىراغا.

كۈچل دىدى: نىيە يىغدىز؟ اۇيۇنۇرۇ اۇيۇيۇن!

كىكاۋس يۇۋاش دىدى: سىنە نە آخى؟

كۈچل دىدى: ايسىتىم بىلىسىنلر بىز اۋزلىرىنىن ترسەسىنە ھىش كىمە

مىزاحم دىگىرىك.

كىكاۋس دىدى: اۋزلىرى بىزدىن ياخشى بىلىلرلر.

كۈچل قاقاقلىق گىتتى، قاپىنىن چىرچىۋەسىنە دايانىپ پاپىزى

چىخارتتى قۇيدۇ دۇداغىنىن آراسىنا. يۇمۇرۇباش كىشىە دىدى: كىرىت

ۋارىزدى؟

يۇمۇرۇباش كىشى دىدى: مىن تۇستۇچۇ دىگىرم.

كۈچل سۇرۇشۇدۇ: بو آغالار نىجە؟

يۇمۇرۇباش كىشى دىدى: اۇلارىندا يۇخىدۇ.

كئچل دئدى: جەننەم. اۋزۆمۆن واريمدى.

كبرىتى جىيىندىن چىخارتدى. پاپىزىن ياندىرىپ يوموروباش كىشىە
دئدى: بوردا بوزلو سو تاپىلماز؟

يومورو باش كىشى دئدى: نىيە؟

گۆدۆكچۆلرەن بىرى دوروب بىر دۆرەسىنە حصير تۆخونموش آلەيون
گۆيۆمدىن* بىر اللەيجە دۆلدوروب گتيرىپ وئردى كئچلىن اللەينە. كئچل
دئدى: من ايشمىرم.

گۆدۆكچۆ دئدى: بس نىيە اىستەدىن؟

كئچل دئدى: من نە واخت اىستەدىم؟ من فقط سۇروشدم بوردا بوزلو
سو تاپىلار يا يۇخ.

گۆلمگىم توتدو. بركدن حىرسلەنىپ كئچلە پىس باخان گۆدۆكچۆيە
دئدىم: من اىستىردىم آغا. لطف ائلىين منە.

اللەيجەنى آلىپ اىچدىم. كئچل دئدى: سن منىم اسىرگنىم* اۋل دۇداق
وور. من ارخىين اۋلوم اۋنا بىر زاد تۆكمۆيۆلر.

يارىمچىلىق اللەيجەنى مىندن آلىپ چكدى باشىنا. بو اللەيجەنى وئردى
گۆدۆكچۆيە. يوموروباش كىشىدىن سۇروشدم: باخ گۆرۆم آغا. سىز بوردا نە
كارەسىز؟

يومورو باش كىشى دئدى: يانى نمنە؟

كئچل دئدى: اىستىرم گۆرم بو ايشدىن سۇرا آيرى بىر ايشلردە
باشارىسىز. آخى بىز سىزى فرودگاھدا گۆردۆك.

يوموروباش سۇروشدم: بو ايشى يانى ھانسى ايش؟

كئچل دئدى: بو ايش كى ايندى گۆرۆسۆز؟ اۋزگەنى گۆدمك. بىلمىرم
اۋرۆز اۋنون آدىن نە قۇيوسوز؟

كىكاوس دئدى: نە دردىندى كئچل؟

قفە آغزىندا گۇردۆگۆمۆز دۇرد ياشاقدان بىرى تەسەك گەلى
گۆدۆكچۆلرەن اۇتاغىنا، يوموروباش كىشىە دئدى: جناب مەن باشى تشرىف
گەتدەر.

كئچل يئەن اۇنو سەسلەدى: ھەي اوشاق نئجەسەن؟ بىزە عەب اىش
دۆلتدەن. يۇلداشلارەن ھەردادى؟

يوموروباش كىشى دئدى: دئدىكلرەيزەن ھامەيسەن جناب مەن باشەنەن
خەمتەنە يئتەرەم.

كئچل دئدى: سەيزەن زەمتەزە راضى دگەرەك. اۋرۆمۆز دئەرەك.
يوموروباش اىملەدى. قاباقدە كئچل، سۇنرا مەنە كىكەوس چىخەدىق.
ئشىگەن ھەواسى سەنەكەن سەرەن ايدى.

۵

جناب مەن باشەنەن اۇتاغى بۇيۇك ايدى. نئچە قاپى ايلە آتەشقاسى
وارىدى. بىر كىچەك يئەلەكەن* ايلە. يئەلەكەنەن آلتەنا بۇيۇك سەرگە
قۇيموشدولار. بۇيۇك دۇرد بوجاق اۋرۇ اۋلان مەن باشى، سەرگە دالەندە
اۋتورموشدو.

فەلم چەكە آراجلارەيمەز، آلدەرەما، جور بە جور لىزەر، ايشىق باسان*،
فەلم قوتولارەيمەزى چۇخ دۆزەلى* سەرگەنەن اۋستۆنە دۆزەمۇشدولر. بىز
گەرچە مەن باشى باشەنەن سەلدى آشاغى سەلامەيمەزە جواب وئەمەدى.
يوموروباش كىشى اىملەدى بىز سەكەندە اۋتوردوق. نئچە دقىقە سەسسەز
كئچدى.

اۋتاقدا گۆز توتان بىر زەد يۇخ ايدى باخمالى يا فەكەر وئەمەلى اۋلسون.
ئەلە بو جور قالەمشەدىق. مەن دۇلچونەموشدوم* يئەلەكەنەن. جناب مەن

من، كئچل، كىكاوس / ۸۳

باشىنىن باشى اۆستۆندە بىر قىف تكىن قارىن آچىپ، دىزىن سىرىن
يىغىپ اۆتاغا گىتىرىدى.

مىن باشى اۆسگۆرۆب گۆزلىرىن قۇوزادى اول منە سۇنرا كئچلە سۇندا
كىكاوسا باخىپ دئدى: ياخشى آغالار. سىزلىر كىمسىز؟

من دئدىم: يانى نئجە؟ من اۆزۆمم. بو كئچلدى. بو كىكاوسدى.

مىن باشى دئدى: چۇخ ياخشى. منىم تكلېفيم سن بىر دانا ايله
بىلىندى. سن نئجە آغا؟ سن حاضىرسن دۆز عمللى جواب وئرسن؟

كئچل دئدى: هر نه سۇروشساز جواب وئرم.

مىن باشى دئدى: كىمسىز؟

كئچل دئدى: يعنى آد سانىمىزى دئىيم؟

مىن باشى دئدى: يۇخ. هله اىستەمىرم جزئياتا كئچم؟ اىستىرم بىلم
سىز نىيە گلىيسىز بورا؟

كئچل دئدى: واللە بىز اۆزگە دگىرىك، مخصوص بىر ايش اۆچۆن
گلمەمىشىك.

مىن باشى دئدى: بس نه اۆچۆن گلدىز؟

كئچل دئدى: دۇلانماق اۆچۆن. مگە قدغندى؟

مىن باشى دئدى: ائله بو؟

كئچل دئدى: ائله بو.

مىن باشى سرگە اۆستۆندەكى آراجلارى گۇستىرىپ سۇنرا ايشىق
باسانى گۆتۆرۆب دئدى: ياخشى بس بولارى نه دئىيسىز؟

كئچل دئدى: بولار ايش آلآتىمىزدى. اۇدا نورسنگدى.

مىن باشى دئدى: ياخشى، بولارىنان نه ايش اىستىسىز گۆرەسىز؟

كئچل دئدى: اىستىرىك فىلم دۆزلىك.

مىن باشى دئدى: نه ايش گۆرەسىز؟ فىلم دۆزلىدەسىز؟

كئچل دئدى: ھن. ايسيتيريك فيلم دۆزلك.
 مين باشى دئدى: ياخشى. پس آرتيستلريز ھانى؟
 كئچل دئدى: بو فيلم كى بيز دۆزلديريك آرتيستى يۇخدو.
 مين باشى گۆلۆمسەييب دئدى: مگە اولار فيلمين آرتيستى اولماسين؟
 كئچل دئدى: نيبه اولماز. بۆتۆن فيلملر كى گر كمز آرتيستى اولسون.
 مين باشى دئدى: نه دئييسن؟ دئييسن بس بير كتدين طرفسن؟
 كيكوس دئدى: يۇخ جناب مين باشى. بو جور فيلملره دئييرلر مستند
 فيلم.

مين باشى دئدى: نمە فيلمى؟
 كيكوس دئدى: مستند فيلم.
 مين باشى سۇرۇشدو: يعنى بير فيلم كى سند اولسون. بلە؟
 كيكوس دئدى: تقريباً.
 مين باشى دئدى: پس سيز گليبسيز سند يىغاسيز، دۆزدۆ؟
 كيكوس دئدى: نه سىندى؟
 مين باشى دئدى: اۇزۇن ايندنجە دئدين. مگە دئمەدين؟
 كيكوس دئدى: من مستند فيلم دئديم.
 مين باشى دئدى: ياخشى. بو سىندلرى كيم اوچۇن ايسيتيسيز؟
 كئچل دئدى: اۇزۇمۇز اوچۇن.
 مين باشى دئدى: كى نه ايش گۆرەسيز؟
 كئچل دئدى: مركزده نمايش وئرك.
 مين باشى دئدى: مركزده يا آيرى يئردە؟
 كئچل دئدى: مركزده.
 مين باشى دئدى: كيملره گۆرسەدەسيز؟
 كئچل دئدى: هر كيم ايستەسە گۆرسۆن.

مىن باشى دئى: بئله سى، اىستىسىز دئيه سىز مثلاً بئله يئرلردە تاپىلار.
هن؟

كىكاوس دئى: عذر اىستىرم جناب مىن باشى. ائله بىل سركار بوجور
ايشلردن اصلاً اطلاع يۇخوزدو. بىز اوچوموز بىر فيلم دوزلدىرىك بىر
مسابقهده شركت ائلييك. بو ايش قدغن اولسا ائله مهريك. داهى چكىش
بكىش اىسته مز.

مىن باشى زنگى چالدى. اونا چاي گتىردىدىلر. چايى ايچه باشين
ياواش ياواش ترپه دىردى. بللى دگىلدى بىزىم سوزلر يىمىزى اينانيب يا تازا
بىر فيكىر بئىنينه ووروب. كئچل اوچا سس ايله دئى: بس سىز دئىرسىز
بس بىز نه ايشدىيىك؟

مىن باشى دئى: اوزوز ياخشى بىلىسىز نه ايشده سىز.
قالخدى. بۇيوك مرجگى* گوتوروب گئتدى آتيشقانىن قاباغىنا اونون
دالىسىندان باشلادى ائشىگه باخماغا. كئچل ياواش دئى: گوزلويون. كشف
ائلىر.

۶

صباح سحر بىزى آپاردىلار فرمانداريه. بىر بۇيوك لندورىنن. مىن باشى
ايله يوموروباش كىشى شوفرىن يانىندا اوتورموشدولار. بىز اوچوموز ده دالى
قونجالدا. نئچه كوچه باسادان كئچىپ بۇيانمىش دمىر مىلهلر اولان بىر
تمىز هورنه* يئتىشىدىك. دمىر قاپىنين قاباغىندا يئندىك. بوروق بوروق
پىللەلردن چىخدىق.

نئچه كىچىك آتيشقا، كىچىك بۇيوك جور به جور آيازلىغى* اولان
يئرلى ياتاقلى تىكىنتى ايدى. بللى ايدى بىر كوهنه ائو ايمىش اونا ال

گزدیریب، بو بیچیمه سالیبلار. داراشلیق آيازلیغا یئتیشدیک بوختانین هر یئری گۆرسه نیردی. دنیز بیر جور آغیر، گۆی، دینگین گۆزلیگی واریدی. بیر قاپینی دۇگۆب، ایمله دیلر گیردیک ایچهری.

اوجا بۇی خۇش گئیمیش فرماندار مین باشی ایله ال وئریب ایکسیسه اۆتوردولار. مین باشی فرماندار دئدی: اجازه بویوروسوز اۆتوسونلار؟

فرماندار اجازه وئردی. بیز اۆتوردوق. بیر جار بیزه باخدی، باجارمیردی قاش قاباق ائله سین. اۆزۆن بیر گۆلمه لی حالدا توتמושدو. بیزدن سۆروشدو: یاخشى. آغالار توضیح وئرسینلر گۆرک نه ایش اۆچۆن گلیبیلر بو بندره؟

کیکوس دئدی: هامیسین جناب مین باشینین خدمتینه یئتیرمیشیک. بیز گلمیشیک بورا مستند فیلم دۆزلدک.

فرماندار دئدی: آنجاق جناب مین باشینین عقیده لری وار سیز گلیبسیز سند تاپاسیز.

کیکوس دئدی: یۆخ قوربان. بیز گلمیشیک بورانین منظره لریندن فیلم گۆتۆرک.

فرماندار دئدی: بو یانلاردا قشنگ منظره یۆخدو کی سیز فیلم دۆزلده سیز.

کیکوس دئدی: منظوروم ائله بئله سی منظره لردی.

فرماندار دئدی: کیمه ایستیسیز فیلم دۆزلده سیز؟

کیکوس دئدی: اۆزۆمۆزه.

فرماندار دئدی: ائله بوجور اۆز اۆرگیز اۆچۆن؟

کئچل دئدی: غلط ائلیریک آغا، اۆرگ اۆچۆن نه دی. بو آغا بیر خیالات

ائیلیب بیزیده گتیریب بورا ایشه قۇیوب.

فرماندار سۆروشدو: نه خیالات؟

کیکوس دئدی: نئچه آی سؤنرا قیسسا فیلمین مسابقه سیدی. بیزده

کی علاقه‌میز واردی، دئدیک گئدک بیر ایش گؤرک کی گلدیک بورا. فرماندار بیردن دئدی: آهان، ایندی بیلدیم. همان مسابقه روزنامه‌لرده آگهی ائلییلر؟

کیکاوس ایله کچل بیرلیکده دئدیلر: بعله.

فرماندار باش ترپه‌دیب دئدی: بیلدیم. ایش نه این ایشیدی. مین باشی پوزولوب بیزه پیس باخدی. فرماندار زنگ ووردو. قوللوقچو گلدی. تۆله‌من* پیرتداشیق تۆکلرایله قارا بیر کیشی ایدی. فرماندار دئدی: جای.

قارا چیخدی ائشیگه. فرماندار کیکاوسا باخیردی، دئدی: ایشین اشکالی بوردادی سیز اجازه‌سیز ایشه باشلامیسیز؟ کیکاوس دئدی: بیزیم کی خبریمیز یوخ ایدی قوربان. ایندی اجازه آلیب باشلاریق.

فرماندار دئدی: اجازه‌نی گرک مرکزدن آلایدیز. کیکاوس دئدی: یانی گینه قئییدق مرکزه اجازه آلاق؟ فرماندار فیکیرلشیب دئدی: قییتماق کی... جناب مین باشینین الینده‌دی.

قاپی آچیلیب قارا بیر مئژمی چای ایله گیردی. اول گئتدی فرماندارین قاباغینا اگیلدی. فرماندار مین باشیه بویور دئدی. مین باشی ساغ اول دئییب چای گؤتوردو. قارا گلدی بیزه ساری هر بیریمیز بیر چای گؤتورۆب، قند سالیب باشلادیق قاریشديرماغا. قارا گئتدی فرماندارین قاباغینا.

فرماندار آخیر چایی گؤتورۆب دئدی: آنجاق منیم بیر پیشنهادیم وار سیزه چوخ قازانار. ایکی گۆن سؤرا بندرین میدانیندا بیر میلی تظاهرات اولاجاق. بندر اهالیسی بو تظاهراتدا شرکت ائللر. قراردی منن جناب

مین باشی اۇردا دانیشاق. ایستیرم گۆرم سیزده ائلییه بیلرسیز بو جریانلاردان بیر ایرابتلی فیلم دۆزلدهسیز؟

کیکوس دئدی: نه دئییسیز آغا. بیز بۆتۆن وار یۇخوموزو قۇیوب نئچه حلقة فیلم آلمیشیق ایندی ...

فرماندار دئدی: خرجین فیکیرین ائلهمه. هر خرجی اۇلسا منیم بۇینوما. یانی فیلم زادین پولو وئریک. یادیزدا اۇلسون بو ایشین فایداسی سیزه لاپ چۇخدو. یانی اۇندا هئش سیزه شک ائلهمز. کاملاً آزادسیر.

کئچل دئدی: قبولوموزدو قوربان.

کیکوس حیرصلی دۇنۆب کئچله دئدی: نمنه قبولوموزدو؟

کئچل دئدی: بو دۇشۆنمۆر آقای فرماندار. او بئش شاهینین فیکیرین ائلیر کی فیلمینن سفره خرجه ییب.

فرماندار دئدی: دئدیم که فیلمین هر خرجی منیم اۇز بۇینوما.

کئچل دئدی: اختیاریز وار قوربان.

فرماندار دۇنۆب مین باشیه باخدی. مین باشی باش تریپتدی. فرماندار دئدی: چۇخ یاخشی. سیز هاردا قالیسیر؟

کئچل دئدی: دۆنن گئجه جناب مین باشینین خدمتینده ایدیک آنجاق یۆک یاپیمیز میدانین قفه سیندهدی.

فرماندار دئدی: چۇخ یاخشی.

زنگ ووردو. یئنه قارا گیردی ایچهری. فرماندار دئدی: گئت آشاغی دئنه مهمانخایا اۆچ دانا تخت قۇیسونلار. اۇزۆن ده گئت میدانین قفه سینه بو آغالارین یۆک یاپلارین گۆتۆر گتیر بورا. آشپزخانیا تاپشیر اۆچ نفر قوناغیمیز وار.

کیکوس حیرصلی اۇزۆ گئتدی آتیشقلارین بیرینین قاباغینا، اۇرته نی وورد قیراغا. قیزیل رنگی اۇلان دنیز اۇرته نین یاریغیندان گۆرسندی.

ناھار چاغى گئىدىك مېھمانخانايا. نىچە نىچە آتېشقىلار، بۇيوك يىلە كىن ابلە گئنىش سالىق* ايدى. ھەر ايكى آتېشقانىن آراسىندا آيچالىق* ايشىگە تاخچالار، ھەرسىندە نىچە دولتى كتاب مجلە. سالىغىن اۇرتاسىندا مخمر اۇرتۇكلۇ بۇيوك سرگە. اۈچ دانا اۈركە آغ تازا سۈۈروقلارلا يىلەكىنىن آلتىنا قۇيموشدولار.

يىلەكىنە دۈشن يىلېن سسى، جلەيە* دۈشن بىر جاناوارىن سىزىلتىسىنا اۇخشايردى. اۋتاغىن سىرنىلىگى اينانىلماز ايدى. بىز گىرچك كىكاوس يوموروق دۈگۈنلەيىب دۈنۈب كئچلە دئدى: بو دىقەدن حقىن يۇخدو بىر كلەمەدە مننن دانىشاسان.

كئچل دئدى: نىيە؟ مگە بىر شى اۋلوب؟
كىكاوس دئدى: دئدىم حقىن يۇخدو دا قورتولدو.
كئچل دئدى: نىيە آخى؟ بىر خىنۇۋادان سىزى قورتاردىم؟
كىكاوس دئدى: بالاخرە اۋز ايچەريوى گۇرستدىن. ياخشى اۋلدو. چۇخ دا ياخشى اۋلدو.

كئچل دئدى: نە اۋلوب مگە؟
كىكاوس قىشقىرتى ايلە دئدى: كس سسىۋى. دا مننن دانىشما.
كئچل دئدى: چۇخ ياخشى. دانىشمارام.
نىچە قىرپىم سۇنرا كىكاوسو باشدان آياغا سۆزۈب مەنە دئدى: سەن نىچە آغا؟ سەننن دانىشماق اۋلار يا يۇخ؟

مەن دئدىم: اوتانمىسان؟
كئچل دئدى: نەنەدەن؟
مەن دئدىم: اۋرۇندەن. بو ايشلردەن كى گۇرۇسەن؟

كئچل دئدى: من كى خلاف ايش گۆرمەمىشم.

من دئدىم: بىر ايش گۆرمەمىسن؟ كىم او ايشە ھن دئدى؟ من، سن يا كىكاوس؟

كئچل بىر قۇنجالين اۆستۆندە اۆتوروب دئدى: گئدىن بابا. من ھن دئمەسەيدىم سىز نە ايش گۆرردىز؟ گۆرمەدىز طرف مین باشى نە جور اۆتورموشدو گۆزۆن گۆزۆمۆزە تىكمىشىدى.

كىكاوس منە دئدى: بسدى دا، اۇننان دئىشمە.

كئچل دئدى: دۆز دئىير دئىشمە. بۆتۆن ايشلرلر اۇيۇنبازلېقىدى. نىيە ھن دئدىن. نىيە يۇخ دئدىن. اۇزۆز نە ايش اىستىردىز گۆرەسىز؟ آيرى بىر يۇل دا واريدى؟ دئىردىز يۇخ، بىز بو ايشى گۆرمۆرۆك ھر ايش اۆرگىز اىستىر بىزىن گۆرۆن. ھن؟

من دئدىم: ھىچ اۇلماسا دۆزئىدىن گۆرەسن كىكاوسون عقىدەسى نە دى سورا....

كئچل دئدى: مگە منىم اۇزۆمۆن عقىدم يۇخدو؟

من دئدىم: ولى سن بىزىم ورىمىزدن قول وئرىدن. قبول ائلەدىن.

كئچل دئدى: چۇخ ياخشى. سىز اىستەمىسىز ھىچ ايش گۆرمۆيۆن.

من دئدىم: من كى ماحالدى. سن نئجە كىكاوس؟

اۆركە اۆستۆندە دۆشن كىكاوس دئدى: مندە ائلە اۇجور.

كئچل دئدى: نە ياخشى، چۇلاق كى دگىرم. تك جانينا ايشە باشلارام.

من حاضىر دگىرم اۆزگە يئردە بىر ايش گلسىن باشىما.

قاپى آچىلدى. قارا قوللوقچو تر تۆكەرک بىزىم يۆك ياپىمىزايلا

گىردى. ھامىسىن قۇيدو دووار دىيىنە. اۇ كىكاوس سۇنرا من ايله كئچلە

باخىب گۆلۆمسۆنۆب دوردو باغلىلارلر يانىندا. كىكاوس حىرصى دئدى:

ياخشى؟

يانى اۇتاقدان باس ائشىگە. قارا دئدى: ناھار حاضىردى گتيرىم خىدمىتىزە.

كئچل دئدى: ھن گتير.

قارا ايستەدى چىخسىن كئچل يئنە اۋنو سسلەدى: بىر دىقە دۇز. بىر كاغاذ مەداد تاپىپ اۋتوردو سرگەنىن دالىندا باشلادى يازماغا. كىكاوس گۇز آلتى گۇدۇردۇ. مەنە ايملەدى. مەن سىسىز سايماز قاباغا گئدىب گۇردۇم كاغاذدا يازىپ: جناب آقاي فرماندار. ناھار يئىندىن سۇنرا دورىين ايله تمرين اۋچۇن اۋزۇرۇ حاضىرلايىن.

۸

سحر تىزدىن باشلامىشىدىلار. نئچە دانا جىپ چاغىرقان* ايله بندردە گزىپ جماعتى يىغىشماغى چاغىرىدىلار. مەھمانخانادا اۋلان مەنلە كىكاوس، چاغىرقان سىيىن گاه قانشارداكى آتېشقارلاردان گاه دالداكى آتېشقارلاردان گاهدا يئەلەكىندىن ائشىدىرىدىك. آزالىپ چۇخالىردى. ياخىنلاشىپ اوزاقلاشىردى.

كئچل گئتمىشىدى گىرىتە، فرماندار ايله آلدىرما تمرين ائلىردى. كئچن ايكى گۇندىن فرماندار ايله تمرين ائلمىشىدى. كئچل دال با دال اوجا سس ايله قىشقىرىدى: باشىز يوخارى، اللرى يومون... اۋستە توتون... ھا باشىزىن اۋستۇنە ... ياخشى اۋلدو ... قارنىز... قارنىزى بىر آز گتيرىن قاباغا... قىشنگ اۋلدو... گۇزلىرىزى چۇخ آچىن... آھا... آغزىز چۇخ كىچىكىدى... بو قىلىغا دگمىز... آچىن... چۇخ... ياخشىدى. ياخشىدى... مەن ياشا... زىھمتى ھر واخت مەن دىزە چۇكىندە سىزدە بو قىلىغى توتون. ياخشى؟

مەن كىكاوسا دئدىم: نە ايش گۇرۇر؟ مگە خەبرى فىلمەدە تمرين ائىلرلر؟

کیکائوس دئدی: اؤتۆر. اۇننان دانیشما، انششک کیشی!

من دئدیم: چۇخ گۆلمه لیدی.

کیکائوس دئدی: گلیسن گئدک دنیزین قیراغینا؟

من دئدیم: گلیرم.

کیکائوس قالخدی پالتار گئیسین. من کی حاضیرلاشمیشدیم گئتدیم
آیازلیغا، گۆزلهدیم. فرماندار یانداکی تیکینتینین آیازلیغیندا سرگه دالیندا
دورموشدو. آغیزی سسسیز تپشیردی. گۆرۆنمز تاماشاچیلار دانیشیب ال
تپه دیردی. کئچل تر تۆکه رک دیزه چۆکۆب، قالخیردی. ساغ سۆل
اگیلیردی. قارنین قاباغا وئیردی. باشین دالیا آپاریردی. آلدیرمانی بۆتۆن
واخت گۆزه توتوب آردیشیق* قایتاریردی. عالیدی.. عالی. برکانلا.. ایندی
اوجا دانیشین.. یاخشیدی... لاپ اوجا .. لاپ برکین... گۆرر .. ایستیلیک...
ایستیلیک گرکدی. ایستیلیک وئرین... آھا.. احساسات... قیزارین ...
یاخشیدی... یاخشی ... گینه ... گینه.. یوموروق... یوموروق گرکدی... لاپ
اۆسته. لاپ برکین... آفرین... آفرین...

فرماندارین آروادی ایله ایکی اوشاغی گیرتده تاماشایا دوروب، فرماندار
یئیین سیلکه له لنده اوشاقلار برکدن گۆلۆب سئوینیردی. فرماندار کئچلدن
عذر ایسته ییب آروادینا دئدی: عزیزیم بو اوشاقلاری آپار ایچهری. آخی بیز
ایشلیریک.

فرماندارین آروادی دئدی: دایانمیرلار. اۇلاری ئئینییم؟

فرماندار دئدی: بیر ایش گۆر. یاریم گۆندن چۇخ واختیمیز یۇخدو.
یاریم گۆن نه دی. اۆچ دۆرد ساعات.

کئچل فرماندارا دئدی: اشکالی یۇخدو آقای فرماندار. قۇیون قالسینلار.

فرماندارا دئدی: سیزه زحمت اۇلار.

کئچل دئدی: ابدأ! مننن ایشلری یۇخدو.

فرماندار دئدى: منىم فيكىرىمى داغيدىللار.
كئچل دئدى: اختيارىز وار قوربان. ايكي دانا اوشاق سىز
كىرىخدير سالارا اۇندا او بئله ادامىن قاباغىندا نه ايش گۇررسىز؟
فرماندار دئدى: دۆزدۆر ... ياخشى باشلىياق؟
كىكاوس اۇتاقدان چىخىپ دئدى: كئچ گندك.
من دئدىم: اۇلارا باخ نه ايش گۇرۇلر.
كىكاوس دئدى: اۇتۇر بابا. سىنىده حوصلن وار؟
من دئدىم: گۇر طرفى نه ايشه قۇيوب.
كىكاوس دئدى: اصلاً منن سنه دخلى يۇخدو.
ايشىگه چىخاركن دئدىم: من فيكىر ائلىرم اۇغلان اۇيۇنزالىق
چىخاردىر.

كىكاوس دئدى: من هر جور بارىشماغىنان مخالفم. آخىرى پۇخا چكر.
نئچه كۆچەدن آرا كسمه* ووروب يئتىشىدىك دىنىز قىراغىنا. ياخا
يۇمۇشاق شىخ ايدى. دىنىزىن سويو تازا چكىلىپ بۇشالمىشىدى. نارىن بالىق
قولاقلىرىندان بىر بۇيالى ساچاقلار بوراخمىشىدى. بالىق قولاقلىرىنىن
سىراسىلە يۇلا دۆشدۆك. كىكاوس يامان پۇزقون ايدى. من دئدىم: سن ده
يالاندان بو بئله پۇزقونسان.

كىكاوس دئدى: ايندى دۆز قىيىداق اۇندا گۇررسن اۇنون باشىنا نه
ايش گتىرررم.

من دئدىم: ايش ايشدن كئچندن سۇرا، نه ايش ده گۇرسن
فايداسىزدى.

كىكاوس دئدى: ائله آغىز بورنون ازەرم اۇزۇ كئف ائلهسىن.

من دئدىم: فايداسى يۇخدو.

كىكاوس دئدى: بىر آبرىسىن آپاررام كى داها باشىن اوشاق

موشاقلارین یانیندا قۇوزویانماسین.

بیر دیرگین چۆرۈك گۆدەسینە یئتیشدیک. آیاغیمیزین آلتیندا ال
آیاغین ییغیب چکیلن دنیزه باخدیق. تاراققا بیر جیپ ائولرین دالیندان
بورولوب گلدی بیزیم نچە آتدیملیغیمیزدا دایاندی. یومورو باش کیشی
چاغیرقان ایله بیزه ساری دنیزه ساری قیشقیریردی: وٹنداشلار...

۹

فرمانداریدن میدانا چۆخ یول دگیلدی. بیز آتیشقالاردان یئله کینلردن
بیرسایاق قیشقیریق ائشیدیریک. ائله ساندیق دنیز قاسیرقالیدی آنجاق
چاغیرقائین سسی بیزی آییلتدی. تکرار ائلیردی: الو... الو... بیر ایکی اوچ...
امتحان ائلیرم.

کئچل تله سیک ساققال قیرخدی. آچیق یاخا کۆینک گئیدی. باشینا
بۆرك قۆیوب آلدیرمانی گۆتۆردۆ. الینده بیر پاپریز یاندیراراق منله کیکاوسا
دئدی: سیز گلمیسیز؟

اۆركه اۆسته اوزانیب گۆزلرین یومان کیکاوس جواب وئرمه دی. من
دئدیم: بیز بوردویوق.

کئچل دئدی: بوردایا بیر خبر یۆخدو.

من دئدیم: ایستیریک گئدک بازارا.

کئچل دئدی: هانسی بازار؟ بازار باغلیدی. هامی گلیلر میدانا.

من دئدیم: بیز گئدیریک دنیز قیراغینا.

کئچل ددی: اۆردادا بیر خبر یۆخدو. هئش کیم دنیزه گئتمیر.
بالیقچیلاردا گلیلر.

من دئدیم: گئدیریک دنیزه باخاق.

من، كئچل، كىكاوس / ۹۵

كىكاوس گۈزلىن آچمادان دئدى: گئت جەنم اۇل. اسگىك گئدە. بىزىنن دە ايشىن اۇلماسىن.

كئچل دئدى: منىم نظرىمە ياخشىدى سىزدە گلەسىز.

كىكاوس دئدى: دئدىم گئت.

كئچل دئدى: من صلاحىزى دئىرم.

كىكاوس قىشقىردى: غلط ائلىسن.

كئچل دئدى: اۇلسون آنجاق سىزە دئىم كى بو قىلىقلارن فايداسى يۇخدو.

كىكاوس دئدى: بللىدى. سن گۇرن ايشىن فايداسى وار.

كئچل دئدى: دردسر دۆزلىتمىيىن.

من دئدىم: بىزىم ھئش كىمىنن ايشىمىز يۇخدو.

كئچل دئدى: ائلە بونا گۇرە سىزە شك ائلىيىلر. اۇزۇز بىلرسىز.

چىخدى ائشىگە. كىكاوس اۈركە اۋستۈندە دالى اۋستۈندە دۈشمۈشدۈ.

اۋزۈنۈن قاسلارى * پىس دۇلاشمىشىدى. من قالخدىم. قىشقىرتى

چۇخالمىشىدى. گئتدىك آيازلىغا. فرماندارىنن بۆتۈن آتېشقالارى

ايشىگىللىنىشىدى. فرماندارىدە بىزە ناھار شام گتىرن قارا قوللوقچودان سۇنرا

ھئچ كىم يۇخ ايدى. قئىتتىم سالىغا، كىكاوسو سىسلەيىب دئدىم: فىكر

ائلىرم صلاح دگىل بىز اىكىمىز بوردا قالاق.

كىكاوس دئدى: من گئتمىرم.

من دئدىم: من دئمىرم گئت آنجاق فىكر ائلىرم بىزە ايش آچاللار.

كىكاوس دئدى: من آىرى ايشە بورا گلەمىشم. ايندى ائلىيە بىلمەرم

گۈيلۈم اىستەمەدىگى ايش گۇرۇم.

من دئدىم: منىم نظرىمە ياخشىدى مننن سن دە گئدك اۋزۈمۈزۈ

گۇرسەدىب قئىيداق.

کیکاوس دئدی: من کی ماحالدى.

من دئدیم: گئتمه مک بیر زادی دۆزلتمز.

کیکاوس دئدی: گئتمک ده دۆزلتمز.

من دئدیم: نییه اتفاقاً دۆزلد.

کیکاوس دئدی: سن ده او اسگیگینن ده موافقسن؟

جواب وئردیم: یوخ. من اونان موافق دگیرم. حتی اونو تقصیرکار

بیلیرم. طرف بیر ایش گؤرۆب نه من نه سن ایسته میریک آنجاق ایندی

آیری وضعیت وار یانی بیر آیری جریانا دۆشمۆشۆک.

کیکاوس دئدی: من بیلیم سن نه دئیسن.

دئدیم: منظوروم بودو کئچل ایندی بو ایشی گۆرمه سئیدی ایندی بیز

ائلییه بیلردیک گئتمه یک آنجاق ایندی وضع فرق ائلیر.

کیکاوس دئدی: سن آلا له قۇپور تۇپور دۆزمه. راحت دئ. گئتمک ایله

وارسان یۇخسان؟

من دئدیم: او دلایلرینن کی دئدیم...

کیکاوس دئدی: دلایلر سیز.

من دئدیم: هن واران.

کیکاوس دئدی: چوخ یاخشی. اۇندا گئت.

من دئدیم: سن گل میسن؟

کیکاوس دئدی: یوخ، من گل میرم.

تک جانینا چیخیدیم ائشیگه. پیس وضعده اینجیمیشدیم. اۆرگیم

ایسته میردی گئدیم آنجاق قۇرخوردوم. داراشلیق کۆچه دن ائولری

یخماقدان دۆزه لن بیر بۇیوک کئچیده بورولدوم. یاواش گئدیردیم. گئتمک

کی یوخ، بیر جۆر سۆرۆنۆردۆم گئچ یئتیشیم. یاریم اوچوق دووارلاین

اۆستۆندن آتیلیب هر کالایا باش چکیردیم. یاشاق بیر خورما آغاجین

من، كئچل، كىكاوس / ۹۷

آياغىندا نىچە باغال گۇردۆم. بللىدى تازا بۇشالىب. سىرىن چاخىر بىنىمە ووردو. كالاولارىن بىرىندە آچىق، ساغ گۇزلىرى اۋلان بالىق باشلارى ايله، بالىق درى باغىرساغىندان دۇلو بىر چوخورا باخدىم. بالىقلار بىن باشىن سايىردىم بىردىن جماعتىن قىشقىر باغىرىن ائشيتىدىم. يئىنلىتىدىم.

چىخىشلار* باشلامىشىدى من مىدانا يئتىشىدىم. بۆتۆن بوختالىلار فىتە باشلارىندا يان يانا دورموشدولار. فرماندار ھىرەدە مىكروفون دالىندا دۇشۇن گرمىشىدى. چىپىك چالماق قورتولاركن فرماندار باشلادى دانىشماغا. كئچل بىر تۇپراق كۆمەسىنىن اۋستۆندە آلدىرما گۇزۆندە دىزە چۆكمۇشۇدۆ. جماعت فرمانداردان چۇخ اۋنا باخىردلار.

ياواش قىيىدىب گلدىم فرماندارىه. قۇنالقيا گىرجك كىكاوسو گۇردۆم. بۇيوك سرگەنىن دالىندا اۋتوروب بىسكوىت قوتوسون قاردونوندىن نىچە اولدوز ايله بىر گمى دۆزلىدىب سرگە اۋستۆنە دۆزمۇشۇدۆ.

۱۰

اۋچوشقاي چاتاركن ھلە طيارە گلەمىشىدى. يومورو باش كىشىنى بىرىنجى يۇل گۇردۆگۆمۆز اۋتاغا گىردىك. فرماندار، مىن باشى ايله نىچە نفر بىزى يۇللا سالماغا گلەمىشىدىلر. ھامىيا پىسى آچدىلار اىچدىك. كىكاوس كئچن گۆنلردن آز پۇزقون ايدى. آچىق آتېشقادان ائشىگە باخىردى. ياخاداكى خورما آغالار بىن آراسىندان دىزى گۆنشىن ايشىغى اۋچوشقانىن اىچىنە يانسىدىردى. فرماندار، كئچلە بىر پاكات وئرىب بويور دئدى: باغىشلايىن كى سىزە قابل دگىر.

كئچلدىن درىك* آدرس آلدى. كئچل نە من نە كىكاوس تانىدىغىمىز بىر آدرس وئردى. كچل آردىشىق وعدە وئىردى فىلىم حاضر اۋلاركن نىچە

نسخه اۇنلار يۇللایاچاق.

بیر اۇغلان اوشاغی باشین سۇخوب اۇتاغا بیزی خبر ائله دی. چیخدیق ائشیگه. طیاره قاشدایدی. چۇخ یاواش فیرلانیب گئتدی اۇ بیرسی قاشین اۆستۆنه اوندان بۇیۇدۆ، بۇیۇدۆ یئر قۇندو. ایستی بیر ساغلاشما ائله دیلر. یۆک یاپیمیزی آپاردیلار. اۇزۇمۆزدە گئتدیک هۇرنین ایچینه. همان کۆک کیشی ایله همان یۆکچۆلر حاضیریدیلار. پیللەلردن قالخدیق. اول کئچل، سۇنرا من، سۇندادا کیکاوس.

طیاره بیزدن سۇنرا آیری قۇپارچیسى یۇخ ایدی. کئچل بیزیم قاباغیمزداکی قۇنجالدا اۇتوردو. منله کیکاوسدا اۇتوردو. طیاره نین قاپیسین باغلادیلار. کئچل بیزه ساری دۇنۆب گۆلۆمسەیب دئدی: یاخشى. ایندی نئجه. گینه حاضیر دگیسیز منن دانیشاسیز؟

کیکاوس دئدی: قۇی بوردان اوزاقلاشاق اۇندا حسابیوی چۆرۆدەرم.

کئچل دئدی: آلاھین ائششگی نه اۆچۆن حربه زۇربا گلیسن؟

کیکاوس دئدی: دۇز گۆرسەدرم.

کئچل فرماندارین پاکاتین چیخاردیب آچدی. نئچه دانا چک

چیخاردیب دئدی: بولار نه دئییسیز؟

کیکاوسدئدی: بللیدی مۆزدۆۆ آلیبسان؟

کئچل دئدی: هانسی ایش؟ من ددهلرین یاندریم.

کیکاوس دئدی: کسس سسیوی. هئچ جۆر ائللینمەسن اۇزۆۆ پاكا

چیخارداسان.

طیاره اوچوب بیز بوختانین اۆستۆندن یئتیشدیک دنیزین اۆستۆنه.

کئچل دئدی: من ایستەمیرم اۇزۆۆ پاكا چیخاردام. هوش باشیز یئرینده

اۆلسئیدی بیلردیز من نه ایش گۆرۆرم.

کیکاوس دئدی: بیزیم هوش باشیمیز ائله یئرینده ایدی.

من، كئچل، كىكاوس / ۹۹

كئچل دئدى: يۇخ دگيردى. اۇلسئدى بيلرديز من باشلارينا نه ايش گتيرديم.

كىكاوس دئدى: بير پول اولارى ليفلهدين. بوكى ائله مهم ايش دگير.
كئچل گۇلۇب دئدى: ايشين هاراسينداسيز من حتى بير دانا عكس اولاردان سالماديم.

كىكاوس دئدى: نمنه؟

من دئديم: يالان دئييسن. من اۇزۇم گلديم گۇردۇم سن تۇپراق كۆمهسينين اۆستۆندە فيلم گۇتورۇسن.

كئچل دئدى: آما بۇش دوربين ايله. من فرمانداريدن گئندە مگه منى گۇرمەدیز. من هاواخت اۇزۇمۇن فيلم آپاردیم؟ بۇش دوربين ايله ميدانا گئديب بۇش دوربين ايله قئييتديم. فيلملر هاميسى دج* قوتوداديلار.

كىكاوس دئدى: يالان دئسن ها..

هۇلاكى قالخيب فيلملرين قوتوسون تاپيب گتيريب آچدى. فيلملرين هاميسى دج يانا يانا دۆزۇلمۇشدۇلر. اۆچۆمۆزدە بيردن دۇلدوق گۆلمگه. قيزيشان كئچل باشلادى اۇخوماغا. ادا چىخارتماغا.

كىكاوس دئدى: نيه بيزه دئمهدين كى...

كئچل دئدى: سيز اۇ قدر قانماز ائششك قۇرخاق ايديز قويمازدیز من اۇز ايشيمه يئتيشيم.

آتیشقادان ائشگه باخديق. دنيزين اۆستۆند سۇووشوب، دوزلاغا چاتميشديق. من اۇراجان آشاغيا گۆز تيكديم آغليق قورتولوب ياشيلليغا قۇووشدو.

سۆزلۈك

آتار: خطر.	اوتول بوتول: آرينميش سيلينميش.
آجار: تازه ايشه باشلايان.	اوپمان: خلبان.
آجير قاجير: مهربان نا مهربان.	اوپوشقا: فرودگاه.
آخرينليق: طمأنينه. احتياط.	اۇرپوش: اضطراب.
آرا كسمه: آرا يولدان گئتمك. ميانبر.	اۇرته: پرده.
آراج قوراج: اسباب و آلات.	اۇركه: تخت.
آرديشيق: دال با دال. مداوم.	اۇرك: مركز.
آرقيشين: استيشن.	اوغوتماق: آرام ائتمك.
آزىق قازيق: مد ايله جزر. قالخيش يئنيش.	اوغورداق: ثانيه.
آسقينچى: موفته يئين.	اوماجاق: توقع.
آلاسارليق: پيس جانليق.	اۇنگه: هيكل.
آلديرما: عكس سالما دوربينى.	ايچته كان: استكان.
آليزخانا: بيمارستان.	ايچقيني: تعجب.
آواز ييميش: رنگى آتميش.	ايشيق باسان: نورسنج. ايشيق اۇلچن.
آوال: محلّه.	ايمله مك: اشاره ائتمك.
آيازليق: ايوان. بالكن.	بارماقلىق: نرده.
آيچاليق: هلالى.	باسديريم: كنسرو.
اثلجار: اهالى. جماعت.	باشقاغا: مخصوصاً.
اثر چيخار: آسانسور.	باغداش قورماق: دۇرد ديزه اوتورماق.
ارگينليك: آزادليق.	بوختا: بندر.
ارينيك: حالسيز. كئفسيز.	بوروات: كراوات.
اسيرگن: پيشمرگ.	بورقو: شيپور.
اگر دگر: ارزش ايله اهميت.	بويسونماق: رام اولماق.
الدهچى: دستفروش. الده ساتان.	بيدار بايداق ائله مك: يازيق ائله مك.
اليجه: ليوان.	پئنچك: كُت.
اليك: اهرم.	پاييز گولو: داودى گولو.

پسه نک: پستو.	دگیش توخوش: رد و بدل. تعویض.
پوتوشقا: دریچه. کیچیک پنجره.	دگینمک: ناراحات اولماق.
تالیین: دلواپس.	دمیر تیکان: سیم خاردار.
تانسیق: عجیب.	دوراق: ایستگاه.
تانقاق: غریب. تانینماز.	دوزنلی: مرتب.
تانقاه: سرمایه.	دوشگون: افسرده.
توپالاش: دورهم.	دوگور بئز: برزنت.
توله من: ویزوین. قیوریلیق.	دولچونماق: مشغول اولماق.
تومارچی: پرستار.	دومن: گمینین فرمانی. سگان.
تومتا: ایری ات پارچاسی.	دؤشن: بساط.
تؤکه مه: حرامزادا. بیج.	دیله دولماق: منت چکمک.
جله قیران: هفت خط. زبل.	زوپا: دگنک.
جله: تله.	ساخلو: پادگان.
چاتباغ: چارپایا.	سارقی: باند.
چاس قووزاماق: نظامی احترام قویماق.	ساغلاشماق: خداحافضلیک ائتمک.
چاغیرقان: بلندگو.	ساللیق: سالن. تالار.
چالا کؤنول: کؤنولسوزلوکله.	سالمیش قالمیش: عاجز و ناتوان.
چالاماز: ناچار.	سرگه: میز.
چانار: گرامافون صفحه سی.	سکمن: نیمکت.
چانقاشما: همهمه.	سوخماق: بیراهه.
چکینمه: احتیاط.	سؤکت: ژاکت.
چیخیشلار: تظاهرات.	سولوق: نفس.
چیلخا: ناب. تازه.	سونقوماق: گؤزله مک.
داشباغ: تسبیح.	سووروق: ملافه.
دج: ال دگمه میش.	سوولوق: دستمال.
درگج: گرامافون.	سیزاق: سوزاک.
درنه: سبد.	سیلجک: حوله.
دریک: دقیق.	سیمینت: سیمان.

شاطیری ایشدن	چیخماق: زاواری	کئچینمک: گولمکدن غش ائله مک.
چیخماق.		کالاوا: خرابه.
شام: کاج.		کلتە نک: جیریق پالتارلی.
شیران: ناودان.		کوروشلو: خریول. وارلی کارلی.
عطیرشاه: شمعدانی.		کؤنوش: محبت.
فیتجه له مک: دیغلاماق.		گیرمک: تلف اولماق.
قاریم: خندق.		گؤزلوک: عینک.
قاس: عضله.		گؤلمه: حوض.
قاش چاتی: شیروانی.		گویوم: پارچ.
قاندیق: لگوری. آralیق فاحشه سی.		گیربت: حیاط.
قانشار: روبرو.		گیرگینمک: جدی اولماق.
قانیقماق: راضی اولماق.		گیریات: کیسه خواب.
قایغین: نگران.		لیغ: لجن.
قایقاشا: معجزه.		مرجک: عدسی.
قایمالاماق: اورتایا آلماق.		هندهور: حوالی. حدود.
قنوو: جوی.		هؤرن: محوطه.
قوپارچی: مسافر.		یئشیک: صندوق.
قورقولاماق: خیال توخوماق.		یئل قووان: بادنما.
قوللاب وورماق: سومورماق.		یئلله مه: زنبوری چیراغی.
قونجال: صندلی.		یئله کین: بادگیر. یئل توتان.
قوندار: مأمور.		یاسماچی: جاشو. گمیده یئر یویان.
قونولقا: مهمانخانا.		یاشاق: جوان.
قووالات: دستشویی. مستراح.		یاشاقجیق: جوانک. کیچیک جوان.
قیپ: زیپ.		یالوانماق: تنوره چکمک. آلوولانماق.
قیر قولایدی: وضع خرابدی.		یوققوش: اوزو یوخاری.
قیرالیق: جالیز. بوستان.		یوکت: کامیون.
قیرپیم: لحظه.		
قیریشلیق: کوسو.		